

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RedHack'in Şirine'si yazdı:

**KADINLAR HER YERDE!
KADINLAR EN ÖNDE!**

RED

Sayı 87, Mart 2014 - 03 / 3,5 Lira (KKTC 4 Lira)

Bunlar,
engerekler
ve çıyanlardır,
bunlar,
aşımıza, ekmeğimize
göz koyanlardır,
tanı bunları,
tanı da büyü...

SANSÜRLÜ

Aksamsefası

ISSN 1307-072X

9 771307 072007

Nerede kalmıştık?..

SERHAT ÖZCAN

Deniz Feneri'nde galiba... Bir kaç sayıdır yazmıyordum, yazamıyordum. Çünkü Hakan'a da (Gülseven) söylediğim gibi, ne yazacaktım ki?

Yedi yıl önce yazmaya başlayıp, bugüne kadar geçen **RED** dönemimizde yazılmış yazılardan birini koysak, aslında gündem aynı. Önemli tek değişen artık insanların korkuyu bir kenara koyup, "başlarına gelecekleri bilerek" meydanlara dökülmesi gerekliliğinin farkındalığı. 12 yıllık Akp iktidarı döneminde ülkenin tek ve en büyük kazanımı budur bence.

Bu ülkenin gelmiş geçmiş iktidarlarının ortak paydası, cinayetlerin, hırsızlıkların, gericiliğin, işkencenin, devlet terörünün, rüşvetin, faşizan baskıların, insan hakları ihlalinin, sömürünün, eğitimin, sağlığın, sanatın içine edilmesinin, enerji adı altında doğa katliamının, hukuk soytarılığının, yalancılığın, şerefsizliğin, alçaklığın ve ülkeyi satanların rahat dolaşabildiği, yüzüstülerin kutsandığı koşulları geleneksel hale getirerek, bunların faturalarını da koyun gördükleri vatandaşa yüklemeleridir.

Hitler faşizminin yaşamımızdaki örnekleri, her gün biraz daha artarak topluma yeni dayatmalar yaparken, talan ve yalan üzerine kurulu soygun yabancılar ve onun işbirlikçisi satılmışlarla tam gaz sürüyor. "Durmak yok yola devam."

Tepkilerini sokağa taşıyan vatandaşlara, faşist iktidarın faşist polisi acımasızca saldırıyor. Şuurunu yitirmiş bu tavuk

zihniyeti önüne atılan yemi gagalarken altından çalınan yumurtaları fark edemiyor.

Diğer tarafta iktidar mitingini sıcak suda "Kıskananlar çatlasın!" muhteşem buluşuyla ve coşkuyla izleyen toplama kurbağa sürüsü, alttan ısıtan odunun ateşine alışıyor ve haşlandığını fark edemiyor.

Yıllar önce "Cemaatle iktidarın çıkarları ters düştüğü gün bu ülke için bir umut ışığı doğacak" diye söylemiştik. Çünkü devlet yönetmeyi bakkal yönetmek zannettikleri aşıkardı. Ve bu çok ortaklı ticaret hükümeti, ortaklardan birini saf dışına ittiğinde, doyma hissinden yoksun hırsın devreye gireceğini ve kirli çamaşırların ortaya döküleceğini biliyorduk.

Usulsüz dinlemeler, "hırsız, katil ve pezevenklerden" oluşan gizli tanıklar, milyonlarca sayfa asılsız iddianameler, bu belgelerle dava açan savcılar, binlerce sayfa suçlamayı üç günde okuyan hakimler, savunma yapması engellenen avukatlar...

O dönem bu davaları açan savcıların Pensilvanya'dan yönetildiğini o gücü de aslında CIA olduğunu ve hükümetle kol kola mutlu mesut yollarında ilerlediklerini bu dergi defalarca yazmıştı.

Çıkar çatışması filleri tepiktirmeye başlayınca, aynı savcılar bazı 'saygın' iş adamlarına, bakan çocuklarına ve başbakanın oğluna davalar açtı ve dün 'kahraman' savcıları, bugün 'paralel

devlet'in vatan hainleri ilan edildiler. Oysa biz yıllar önce bu tespitleri yapmıştık. Ama yine filleri tepiktirmen çimenler ezildi.

Uluslararası sermayenin uşaklarını bu ülke unutmayacak, unutmamalıdır.

Haklı direnişte gaz fişekleri ve dayakla ölenleri yaralananları da unutmamalıdır. "Aslanlar gibi zafer kazanan, tarih yazan" ve yazdıranları da unutmamalıdır. Bu dönemin bakanları, milletvekilleri, işadamları, başbakanı, cumhurbaşkanı, televizyonu, gazetesi ve topyekûn medyası da unutulmamalıdır.

Bu ülke için canını veren ve halen savaşan devrimciler yine haklı çıkmıştır. Emperyalizmden, faşizmden, sosyalizmden bahsederken haklı çıkmıştır.

Yalandan başka sözü olmayan iktidar ise köşeye sıkışmıştır. Saldırganlığının dozunun artması ve kanunlarla 'yasallaşması' zevahiri kurtarmak adına son hamlelerdir. Ama hiç bir dikta rejimi yoktur ki gün gelsin hesap vermesin. Ülkelerin ve geleceğin yaşamlarını çalıp günlük sermayeye dönüştürenler, hem dünyanın hem kendilerinin geleceğini göremeyen beysiz varlıklardır. Çalınan değerlerin, emeğin, gençliğin, adaletin, sömürülenlerin, ezilenlerin iki eli yakınızdadır artık.

Martta seçimler var ve ben seçime dair hiç bir şey yazmadım. Sadece sandığımıza mukayyet olun, çalabilirler diyorum.

Ve size de son bir laf edeyim ey egemenler! Bir tarafınız biraz daha derken, diğer yanınızın kaçma planları yaptığı aşıkardır. Meydanlardan yükselen ses uykularınızı kaçırmaya başlamışken, bizi izlemeye devam edin.

OTORİTENİN TİTREK DÜŞMANI

gün yavaştan ilklerini çözmeye başlarken adımlarını sokağı baştan sona kat etmiştir bile...

muşmula gözler üst üste binerek sarsıntıyla yollarını almaya devam ederler... her bir kilometrenin geçmesi nedense dakikalar alır...

gong çalmadan kapıya varılır... ilk gong uyarı, ikinci gong sayı, üçüncü gong nakavt... bugün de nakavta çok var neyse ki...

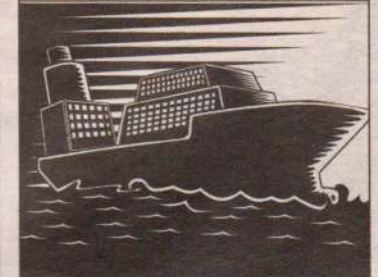

batın üzerinde teknolojinin en bir son muhteşem olağanüstü kıyak gıcı şahane parçaları yürür... ambalaj, bandrol

HAKAN BİLGEHAN

tabii ön üretimleri vardır... o da okyanusun dipsiz çukurlarının üstünde salınan gemilerde yapılır... neden mi? e vergi yok... "işletme" içi düzenlemeler de "keyfe" endeksli haliyle... uluslararası sular...

on sekiz saat, yirmi saat... geminin dinamosu daha az çalışıyor... taylandlı, laoslu içiciler, çocuk, çocuk, enik, çocuk... üç gram konserve, iki dirhem su, beş kuruş da para...

bu elektronikçilerin karadaki merkezlerinde çalışanlarda devre atması sonucu atımlara çok sık rastlanır...

ve yolun denk gelir, işin birer ucunu, birbirinizi hiç tanımadan, haberdar olmadan yaptığınız arkadaşlarının memleketine düşer... görmeye gidersin... tam görüşme verinde...

ne olduğunu anlayamadığınız bir duvara toslarsınız... sen bir yanda kalırsın...

arkadaşın bir yanda... velâkin, birlikte yaptığınız bütün o tabletler, akıllı telefonlar, hepsi ikinizindir... yüksek teknoloji diyerek önünüze set çekmeler, baş döndürücü dokunamayacağınız erişimenz eğret göstermeler de sizin... settelerinizi yığın...

Her şey çok güzel olacak...

HAKAN GÜLSEVEN

Yine bir yerel seçim sürecini idrak ediyoruz. Kafamı camdan çıkardığımda bir bayrak cümbüşü... Sadece bizim sokağa asılan bez afiş ve bayraklara harcanan para, kuşkusuz bir yıllık kazancımdan daha fazla...

Deve yüküyle para harcadı aday adayları. Ve esas aday olabilenler, kervana yeni develer ekliyorlar. Bu parayı çıkaracaklar. Belediye başkanlığı maaşını toplayan, devenin kulağını doldurmayacak. Düpedüz çalmaya geliyorlar. Çalıntı seçim şarkılarıyla geçiyor seçim otobüsleri. Çalmaya geldiklerini bangır bangır haykırıyorlar. Son model ses donanımlarıyla donanmışlar. Dombıra dombıra turluyorlar...

Kutsal Damacana!

Peki bu seçimler işçiler, yoksullar, baldırıçıplaklar için ne ifade ediyor? Hiç... Tamam, hakkını yemeyelim AKP'nin... İktidara çöreklenmiş ve 'Yüzde 51' nutukları atan ampulün oy oranı düştüğü vakit, iktidardan düşüşü de hızlanacak. O yüzden, o dillerden düşmeyen 'sandık' kutsallaştıkça kutsallaşıyor...

Bir 'sandık' büyülenmesine maruz kalmış herkes. Mahallenin en 'solcu'suna da sorsanız, mutlaka gidip oy kullanmak, hatta AKP karşısında kazanma ihtimali en yüksek adaya oy atmak gerekiyor. Özel sohbetlerde, "Eh, ne yapalım, bu sefer böyle... Hele şunlardan bir kurtulalım..." diye başlayan ve uzadıkça uzayan paragraflarla muhatap oluyoruz. Sanki 'şunlar' dediklerinden kurtuluş varmış gibi...

'Cemaat' tabir edilen Pensilvanya Çetesi de seçim tavrını açıklıyor. Tüm Türkiye'de, AKP karşısında kazanma ihtimali en yüksek adaylara oy verecekmiş nur yüzlü 'hizmet' tosunları. Hele 'şunlar'dan bir kurtulsunlar... Ananaslı kutlama yapacak mübarekler...

Pensilvanya'yı kible belleken nurlu tosunlardan İzmir'deki kabarık saçlı Cumhuriyet teyzelerine kadar geniş ve amorf bir topluluğu kendilerinden kurtulma ortak paydasında buluşturan 'şunlar', ses kayıtlarına hırsızlık hissettiren bulaşmış tayfadan ibaret sanılıyor. Oysa icap ettiğinde paracıları uğruna şakır şakır ağlayabilen büyük sermaye sahipleri daha kaç 'şunlar' çıkarır ceplerinden...

Yani, 'şunlar' bitmez... Bu sermaye düzeni yerle bir edilmedikten sonra, hep başka 'şunlar'ı diyecekler karşımıza, çok-uluslu şirketler ve buradaki yerli ortakları.

Hem Pensilvanya Çetesi'nin medyadaki borazanları, günde beş vakit, ibadetlerini müteakiben, ses kayıtları yayınlayıp, "Her şey çok güzel olacak!" diye seslenmiyorlar mı bize internetten? Sandığa ne hacet? Epey heyecanlı geçen Şubat'ın ardından, daha nelerin nelerin döküleceği bu 2014 Mart

ayının ses ve görüntü ifşaatları 'şunlar'ı götürmeye yetmeyecek mi?! Hepsi ABD'de sıraya konmuş, servis edilecekleri günü bekliyor bir bir...

Lakin dert başka... Hepimizi seçim parodilerine ortak etmek istiyorlar. Müsamerenin adı, *Kutsal Sandık*...

Geçtim ön seçimi falan, artık parti merkezlerinde bile belirlenmeyen, doğrudan Amerikan mühendisliğiyle ve Pensilvanya pazarlıklarıyla tayin edilen porselen dişli adaylar neyin alternatifi olacak?

O 'sol' CHP, kasabalara kadar sermayenin adaylarını yerleştirmiş, Haziran Ayaklanması'nın hatırasıyla kafa yapıyor. Tüm adaylar tek sıra olmuş, genç kızların çeyiz sandıklarını bile soymaya talip bir açlıkla ellerini ovuşturuyorlar işte!..

Ve biz, her şeyin farkında olarak, sanki bedeni uyuşturulmuş ama şuuru açık ameliyathane hasta gibi, öfkeyle etrafımızda dönüp duran dolapları seyrediyoruz...

Evet... Önümüzdeki yerel seçimlerde, hakiki bir işçi sınıfı alternatifi yok. İşçilere, emekçilere seslenen, kendini yoksulların

gündemine sokabilen sosyalist bir kent programı yok. Sol, Haziran Ayaklanması'nı seçimlere taşıyabilecek birleşik ve güçlü bir alternatif yaratamadı. Ankara'da Kaya Abi gibi güçlü bir ismin etrafında bile ancak sınırlı güçler birleşebildi...

Uzun lafın kısıtı, işçi sınıfı ve sol, çadır tiyatrosunu yıkıp kendi sahnesini yaratamadı...

İşte ipleri Pensilvanya üzerinden Pentagon'a bağlanmış tespih böcekleri o yüzden rahat rahat, "Her şey çok güzel olacak" mesajları yayınlayıp duruyor... Emegıyla yaşayan, hatta yaşayamayan, yoksulluktan deliren, çocuklarıyla birlikte kendisini apartman tepelerinden atan koskoca bir nüfusun yine hırsızların peşine takılıp gideceğinden o kadar eminler ki...

Açık konuşabiliriz

Bu aşağılık çark dağıtılmalıdır. Türkiye sosyalist solu, emekçi ve yoksul halkın alternatifini yaratacak basireti gösterebilmelidir. İcap ettiğinde rezilce ağlaşacak kadar haysiyetsiz para babalarının

fabrikalarında pervasızca sömürülen işçiler, sosyalist solla beraber dirilmeli ve ayağa kalkmalıdır. Sokaklarda dilenen, bedenini satan, ciğerlerine tiner çekerek şuursuzca dolaşan, birbirini ezen, bir paket makarnanın peşinde dolanan sefillere, insanlaşmanın kapısı aralanmalıdır.

Her şey ancak sosyalizmle çok güzel olabilir. Bizim tüm sermaye partilerine ve onların medya bülbüllerine karşı gururla savunabileceğimiz bir programımız var. Cüneyt Özdemir gibiler gevrek gevrek sırtıp, "Peki trafik sorununu nasıl çözeceksiniz?" diye soramaz bize. Bilek kalınlığında benzin yakan o ciplerin sahiplerini mülksüzleştireceğimizi onun suratına çarpabilecek cürete sahibiz zira. Kamu ulaşımı için kaynağı hırsızların ayakkağı kutularından, İsviçre'deki hesaplarından çıkaracağımız sır değildir.

Sadece trafik mi?! Elbette hayır. Biz bu düzeni yıkıp baştan yaratmaya talibiz.

Biz onların düzenini iyileştirmek, onların trafiğini rahatlatmak, onların pistlerinde raks etmek durumunda değiliz.

O yüzden, bir avuç haysiyetsiz sermaye sahibinin elindeki serveti, halka ücretsiz, yaygın sağlık ve eğitim için kullanacağımızı ekleyebiliriz.

Biz bütün bankaların, büyük sanayi kuruluşlarının ve ülkemizi sömürgeleştiren çokuluslu şirketlere ait varlıkların derhal, tazminatsız kamulaştırılmasını savunuyoruz.

Biz uluslararası sermayenin hizmetindeki emperyalist askeri ittifakları reddediyoruz. Amerikan üslerinden arınmış, bağımsız bir ülkeyi kurmak için işçi sınıfının iktidarını savunuyoruz.

İsrail tohumuna, Cargill mısırına mahkum olmuş bir sefiller topluluğu olmayı reddediyoruz. İşçi sınıfı iktidarı altında, sanayisini ve tarımını kendi ihtiyaçları doğrultusunda planlayan onurlu bir toplum yaratmayı öneriyoruz.

Her su başına bir barajın, olmadı bir damacananın dayandığı manda kapitalizmine karşı, insanın doğayla uyum içinde yaşadığı bir ülke tasavvur ediyoruz.

Biz insanlığı alınmış, kof bir kabuk haline getirilmiş insanın yeniden insanlaştığı; kadınıyla, erkeğiyle özgürleştiği bir büyük diriliş fikrinin muhafızlarıyız.

Bu diriliş fikri, hem de tüm dünyada, yeniden yükseliyor. Bosna'ya bakın. Daha dün milliyetçilik ve dincilik batağında birbirini boğan Katolik, Ortodoks ve Müslüman Bosna emekçileri, şimdi kol kola girip kendi meclislerini yaratmaya başladı işte! Hem de etraflarında kutsal seçim sandıkları falan aramadan...

Dünyada kutsal tek bir sandık bile yoktur. Emekçiler, yoksullar, kendi geleceklerini Alaaddin'in sihirli sandığıyla değil, barikatlarla ve grevlerle kuracaktır. Türkiye bu fikre yeniden alışmalıdır.

Her şey sosyalizmle güzel olacaktır...

Mücadeleyle geçen bir ömür...

Dostumuz, yoldaşımız Alice Mc Intosh'u (Loli) kaybettik.

Loli'nin yaşamı, dünyanın farklı ülkelerinde işçi sınıfı davasıyla ve devrimci mücadeleyle geçti. Diktatörlük dönemleri de dahil olmak üzere uzun yıllar Şili ve Arjantin'de devrimci faaliyet yürüttü. Almanya ve son olarak yaşamını yitirdiği Belçika'da, işçi sınıfının ve özellikle göçmen işçilerin örgütlenmesine aktif olarak katıldı.

Son yıllarını solunum cihazına bağlı olarak geçirmesine rağmen, devrimcilikten emekli olmayı hiç düşünmedi. Hep çalıştı...

O solunum cihazını sırtlayarak Türkiye'ye de geldiğinde Loli'yi tanıma fırsatı bulduk ve çok sevdi.

Dostluğunu ve yoldaşlığını hiç unutmayacağız...

"Seçim dedim oyum verdim olmadı / Yaktı beni patron aga devleti" (Emekçi)

Yanarlı-dönerli seçim manzaraları...

MUZAFFER ARSLAN

Başrolünü Kemal Sunal'ın oynadığı Zübük filmini herkes bilir. Aziz Nesin'in aynı adlı

romanından uyarlanmış, senaryosunu Atıf Yılmaz yazmış, Kartal Tibet yönetmiştir.

Hile, entrika, yalan-dolan rüşvet ve halkın dinsel inançlarını sömürmede usta bir kasaba politikacısını, İbraam Zübükzade'yi anlatır.

Zübük, siyasal ve toplumsal yozlaşmanın en iyi anlatıldığı romanlardan biridir. Aziz Nesin o keskin mizah anlayışı ile çürümeyi, bozulmayı çok net gösterebilmiştir. Kitabın yayım tarihi 1961'dir. Film ise 1980'de çekilmiştir.

Zübük sadece roman kahramanının

düzenbaz yapısını mizahi bir dille anlattığı için değil; küçük çıkarları uğruna Zübük'e bel bağlayan bir toplumsal yapıyı hicvettiği için de önemli bir eserdir. Yani, toplumsal doku siyasal dokuya koştur bozulmaya başladığı için, Zübük ayarındaki politikacılara gün doğmuştur.

1923 devriminin idealizmi 1940'larda sona ererken, emperyalizmle geliştirilen ilişkiler, çok partili yaşama geçiş ve palazlanan burjuvazinin işbirlikçi bir karakterde gelişmesi, politik bozulmayı hızlandırmış, Mendereslerden, Demirellere evrilen pişkin bir sağ siyasetin yaratılmasında ve ülkenin bu sağ siyasete angaje edilmesinde darbelerin de etkisi büyük olmuştur. Sonrası zaten Özal, Mesut Yılmaz, Çiller, Erbakan ve en son Tayyip Erdoğanlı bir süreçtir.

Politik namusun pespaye olduğu, yerlerde süründüğü günümüzde, çürümenin eğer bir dip noktası varsa, ondan bir önceki istasyonda durmaktayız. Hiç değilse, Zübük'ün pislikleri ortaya çıktığında partisi ihraç edebiliyor ve ona rüşvet verip hizmet bekleyen halk da, "Bunu anladık" diyebiliyordu. Günümüzde ise Zübük'ü sulu dereye götürüp susuz getirecek olan tiplere adaylık altın tepsi ile sunuluyor.

Bu da, günümüz düzen siyasetinin Zübüklüğü fersah fersah aşmış olduğunun göstergesidir. Önümüz yerel seçimler olduğu için politik hareketlilik bize düzen siyasetini ve çürümüşlüğü gözlemem için bir laboratuvar ortamı sunuyor. Yerel seçim süreci, genel seçimleri anlamamız açısından da önemli...

Tarihimizden seçme 'Fırıldak' örnekleri

Siyasi partiler yasası, partilere aday belirleme konusunda çeşitli yetkiler veriyor. Bu yetkilerden en çok kullanılanı, liderin, parti oligarşisi ile birlikte, tüm listeyi belirlemesi. Delegelerle veya tüm üyelerin katılımıyla yapılan önseçim ise birkaç sorunlu yerde göstermelik olarak uygulanıyor. Hadi AKP'yi bir yana bırakalım çünkü pespaye sağ siyasal zihniyetin devamıdır. Lider odaklıdır, üstelik en küçük bir muhalefete bile öfke kusan bir lideri var. Tamam. Peki, ya sosyal demokrat olma iddiasındaki CHP farklı mı? Ne gezer!

CHP de, diğer tüm düzen partileri gibi, göstermelik bir komite kuruyor ve siyasi Zübükleri halkın önüne çıkarıyor. İstanbul adayı olarak yolsuzluk nedeniyle ihraç ettikleri Mustafa Sarıgül'ü aday göstermeleri, Ankara'da tescilli bir faşistin aday edilmesi, Hatay'da yine bir AKP'liden medet umulması da bu tavırlarına örnek oluşturuyor.

Özellikle günümüz siyasal iklimi daha net göstermiştir ki, CHP'nin diğer düzen partilerinden zerrece farkı yok. Gösterilen adayların nitelikleri bunun en açık kanıtı. Hadi yerel seçimdir, aday odaklıdır filan diyelim, genel seçimlerde de durum hiç farklı değil. Partiler arası geçişler gösteriyor ki, hiç birbirlerinden farkları yok. Dün öteki partide siyaset yapıp berikine demedik laf koymayanlar, aday yapılmadıklarının ertesi gün beriki partiye katılmış oluyor, parti değiştirenlerin hıızına yetişenlere aşk olsun!..

Parti değiştirmeye birkaç örnek

Bunları laf olsun diye söylemiyoruz. Mesela 1995'de DSP'den Meclise milletvekili olarak giren meşhur biri var: Kubilay Uygun.

Afyon Milletvekili bu vatandaş, siyasal literatüre 'Fırıldak Kubi' olarak geçmeyi başarmış bir müstesna şahsiyettir. Vikipedi de hakkında yazılanlar şöyle: Lise mezundur. Afyonkarahisar İl Genel Meclisi Üyeliği, Yerel Televizyon Sahipliği ve Yönetim Kurulu Başkanlığı, Serbest

Leblebimiz Nohut Başkanımız NUHUT

Tüccarlık, XX. Dönem Afyonkarahisar Milletvekilliği yaptı. Evli ve 2 Çocuk babasıdır.

20. Dönem'de çok kısa süreli parti değiştirmeleri nedeniyle etik tartışmalara neden oldu. DSP'den milletvekili olarak seçildi ancak bir dönem içerisinde ANAP, DYP, MHP ve DSP partilerinin rozetlerini yakasına taktı.

DSP ile DYP arasında gidip geldikten sonra MHP'ye geçip 20 gün sonra oradan da ayrılan Uygun, şimdi de DTP'ye geçmeye hazırlanıyor. RP dışındaki tüm partileri dolaşan Uygun'un politik yaşamı hep transferlerle dolu:

DYP Sincanlı İlçe Başkanlığı'nın kuruluşu 1983, DYP İl Genel Meclisi üyeliği 1984, ANAP Sincanlı İlçe Yönetim Kurulu üyeliği ve İl Genel Meclisi üyeliği 1989, CHP Sincanlı Belediye Başkan adayı 1994, DSP Afyon milletvekili 24.12.1995, DYP'ye geçiş 3.7.1996, DSP'ye dönüş 6.7.1996, Yeniden DYP 30.7.1996, MHP'ye geçiş 27.6.1997, MHP'den istifa 19.7.1997"

Bu bilgiler "fırıldak" ünvanını fazlasıyla hak ettiğini göstermiyor mu?

Şimdi de durum aşağı yukarı aynı...

Bakın bir örnek de CHP'den. CHP'nin Çorum Belediye başkan adayı Kenan Nuhut. Bu Nuhut Bey daha önce AKP'li, orada ikbal görmeyince Has Partiye geçmiş, bakmış uymuyor, DYP'ye yönelmiş, o da uymamış en son DP'de karar kalmış. 2012'de DP kongresinde genel başkan yardımcılığına ve Genel İdare Kurulu'na seçilmiş. Şimdi CHP'nin Çorum Belediye Başkan adayı. Boyununda CHP atkısı.

ile nutuk çekebiliyor. Tek 'meziyet'i geçmişte Halter Federasyonu Başkanlığı yapmış olması. Bunca yer dolaşan biri seçimi kazansa ne olacak? Kendi ikbalinden gayrısı yalan zaten...

Ertuğrul Günay mesela, CHP Genel Başkanlığına adaydı.

Sonra AKP'li oldu mebus ve bakan oldu. Koltuktayken sesi soluğu çıkmıyordu. Koltuk gidince dili çözüldü, fırsatını bulunca da istifa etti. Şimdi akıl veriyor muhaliflere. Yakında Sarıgül gibi CHP'ye dönerse kimse şaşırmasın.

Ateş Ünal Erzen, ne tür bir keramet gösterdi bilemeyiz, Baykal kontenjanından iki dönem Belediye başkanlığı yaptı Beyoğlu'nda. "Sen bu sefer dur" dediler, hemen başka partiye geçip aday oldu. Antalya'da Süleyman Evciimen. Üç dönem Belediye Başkanı oldu. 15 yıl. Yerine başkasını gösterdiler, bu hemen DSP'ye geçip adaylığını ilan etti. Fakat gerekçesi çok ilginçti: "Yeni CHP Atatürkçüleri tasfiye ediyor, onur mücadelesi veriyoruz" diyor. 15 yılda bunu görmedin de adaylığın reddedilince mi gördün?..

Hele biri var ki evlere şenlik. Azad Fazla. Eski bir sendikacı. DİSK'in eski bölge başkanlığını yapmış, "AKP'ye kul, sermayeye köle olmayacağız!" diyen, yıllarca CHP'de politika yapan bu şahıs, şimdi AKP Karabağlar Belediye Meclis Üyeliğine aday. Demiş ki, "Ak Parti'ye inanıyorum. Emegim yanında olmaya devam edeceğim."

AKP ve emek!

Daha yüzlerce örnek var...

Aday olup hemen parti üst düzeyinden kişilerle ilişki kurup piyasa yapmaya başlıyorlar, kesenin ağzını açıyorlar, yanlarına mutlaka basından birini bulup paralı haber yaptırıyorlar. Fakat bunların çok önemli ortak özellikleri var: Utanmıyorlar ve yüzüstler. Her duruma uyum sağlıyorlar, içine girdikleri yapının şeklini alıyorlar. Gittikleri yerde en üst düzeyde konumlara getiriliyorlar. Her birinin eski deyimle "bokunda boncuk var". Fakat en garip olanı, toplumsal yapı bunları kabul ediyor. Yani siyasal çürüme sadece yönetenler katında değil, yönetilenler katında da hayli ilerlemiş vaziyette!..

Emekçiler 'baraj' da boğuluyor...

Ülkenin geldiği bu durumun en önemli nedeni muktadirlerin kendilerini korumak için çıkardıkları yasalar. Milletvekili Seçim Kanunu olsun, Siyasi Partiler Kanunu olsun, düzenin korunması ve sermayenin rahatı için maddeleri sıralıyor. Kanunun bütününün iler tutar yanı yok ama birkaç maddeyi örnek verelim. "Madde 4- Siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı olarak çalışırlar." Tipik bir 12 Eylül maddesi. Resmen hükmü kalmamış bir madde. AKP mesela, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı çalışmayacağına göre, bu maddenin AKP üzerinde hiçbir yaptırımı

da olmadığı düşünülürse, demek ki boş bir madde.

Yine milletvekili seçim kanunundaki baraj maddesi: "MADDE 33 - (Değişik 1. Fıkra: 3377 - 23.5.1987) Genel seçimlerde ülke genelinde, ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde, geçerli oyların yüzde 10'unu geçmeyen partiler milletvekili çıkaramazlar. Bu siyasî parti listesinde yer almış bağımsız

adayların seçilebilmesi de listesinde yer aldığı siyasî partinin ülke genelinde ve ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde yüzde onluk barajı aşması ile mümkündür." Bu baraj emekçilerin, yoksulların, ezilenlerin Meclis'te temsil edilmesinin önündeki en önemli engellerden biridir. Sadece düzen partilerinin adayları için kurgulanmış. Tek istisna Kürt siyasetidir. Bağımsız adaylarla ve bölgenin büyük desteği ile en

azından Meclis'te grup oluşturacak sayıda milletvekilini seçtirmeyi başardılar. Bunun dışında milyonlarca kişinin oyu boşa gitti ve değerlendirmeye dahi alınmadı. Öte yandan, baraj sorunu iktidar partisine hak etmediği bir güç katıyor ve haksız yere milletvekili çıkarmasına yol açıyor. Buna en çarpıcı örnek, 2002 yılı seçimlerinde Diyarbakır'ın durumudur. O zaman DEHAP olan parti yüzde 56 oy almasına rağmen barajı aşamadığı için hiç milletvekili çıkaramamış, AKP yüzde 16 oyla 8 milletvekili çıkarmış ve CHP yüzde 5.9 oyla 2 milletvekili çıkarmıştı. Hadi, siz de bu tablodan adalet ve demokrasiyi bulup çıkarınız!..

Parayı veren...

Engel çok demiştik... Bizzat yasalar parası olanın aday olacağı ama olmayanın ağzıyla kuş tutsa bile aday olamayacağını açıkça belirlemiştir. Bakın Madde 21 ne diyor: "Bağımsız adaylık için başvurular, en yüksek derecedeki devlet memurunun

brüt aylığı kadar parayı ilgili mal sandığına emaneten yatırıp makbuzunu milletvekili seçilebilmek için gerekli başvurma belgelerine eklerler."

Bu para nereden baksanız 10 bin lira civarındadır ki daha sonra aynı yasanın değişik maddeler kısmında şu komik madde ile pekiştirilmiştir:

"Madde 41- (Değişik 1. fıkra: 4125 - 27.10.1995) Milletvekili seçimi

sonucunda bağımsız adayın aldığı oy seçilmesine yetmezse emanete alınan para Hazineye gelir yazılır. Ölen veya kanunî süre içinde adaylıktan vazgeçen veya adaylıkları reddedilen veya

yukarıdaki fıkra da belirtilen sayıdan çok oy alan bağımsız adaylara veya kanunî mirasçılara seçimden sonra müracaat etmeleri halinde emanetteki para geri verilir."

Yani seçilemezsen devlet hazinesi

paraya el koyuyor, seçilirsene geri veriyor. Kapitalizmin ruhuna çok uygun bir madde! Şimdi emekçilerin oy vereceği partiler barajı aşamıyor, bari bağımsız aday olalım dediğinizde ise karşınıza, "Ver parayı, öyle aday ol!" diyen kanun çıkıyor. Ki kanunen yatırılması gereken para, bir çalışan için bulunması imkansız gibi bir şey.

Genel seçimlerde durum bu da yerel seçimlerde farklı mı? Değil elbet...

Adaylık yine lider ve parti oligarşisinin elinde olduğu için onlara yakın olanlar başkan veya meclis üyeliği hakkı kazanabiliyorlar, yıllarını particiliğe verene ise yine tozlu yollarda başkalarının bekaşı için koşturmak kalıyor.

Çalmamak elde değil!

Bir kere, seçim ve siyasi partiler kanunu değişmeli ve toplumun tüm kesimleri, hem genelde hem yerelde, güçleri oranında temsil edilebilmeli. Ancak mevcut durum buna izin vermiyor. O halde bir emekçinin düzen siyasetinden beklentisi olamaz. Milletvekili olma hakları yasa ile elinden alınmış olan bir sınıfın, egemen patronların siyasetinden beklentiye girmesi ise, yine patronların medyasının kamuoyunu ve işçi sınıfını yanıltma ve yönlendirme görevini gayet iyi yapmasından kaynaklanıyor.

Yerel seçimlerde bulunulan bölgede namuslu, dürüst adayların varlığı durumunda elbette oy verilebilir ve imkanlar oluşuyorsa aday olunabilir. Ama işin doğrusu, eğer demokrasi mücadelesi verilecekse bunun ilk talebi seçim barajının

kalkmasıdır. Aksi halde gelenler, milletin 'a.. koyan'ların temsilcisi olur. Kapitalist kanundur: Maliyet satıştan fazla olursa o iş zarar demektir ve terk edilir. Bu, burjuva siyasetinde de böyledir. Bir vekil

ya da belediye başkanı aday seçimi için çalışması için dünyanın parasını harcamaktadır. Aldıkları maaşları düşünürsek, dört ya da beş yılda, harcadıkları bu paranın karşılığını maaş olarak almaları imkansızdır. Yani sistem hırsızlığa zorlamaktadır ve aday o paraları dökerken karşılığında çok çok fazlasını alacağını bilmektedir. Bu anlamda birileri istedikleri kadar din diyanet, namus

vs. edebiyatına sarılsın, boştur. Düzen siyasetinin çalmadan yürümesi eşyanın tabiatına aykırıdır.

Halkın kaderi egemenlerin insafına terk edilmiş...

Yazının spotunda alıntılıdığımız, Emekçi'nin 70'li yıllarda söylediği bir şarkıdan iki dizedir. O günün koşullarında "Türkiye kapitalist mi, yarı feodal mi, yarı-sömürge mi, yeni sömürge mi?" tartışmaları revaçta idi. Emekçi de, içinde yer aldığı siyasetin tespitlerine uygun olan 'patron-ağa devleti' söylemini kullanıyordu.

Bugün devletin işbirlikçi-tekelci burjuvazinin devleti olduğunu biliyoruz. Emekçi'nin sözleri ise, mantık olarak seçimlerin bir umut yarattığını ama sonuçta ezilenlere hiçbir getirisinin olmadığını anlatması açısından güncelliğini koruyor. Demokrasi mücadelesini sosyalist mücadeleden ayırmadan söylemek gerekirse daha bir arpa boyu yol gidilmiş değil. Başta sendikal kazanımlar olmak

üzere emekçilerin politik direnişleri sonucu kazandıkları haklar; 12 Eylül ve devamcısı siyasetlerce iğdiş edilip halk tamamen egemenlerin insafına terk edildi.

Bugün düzen içi partiler umut gibi görünse de, gerek başkanlıklara 'atanan' adaylar ve gerekse de yerel meclislere atanan adayların niteliklerine bakıldığında, önümüzdeki süreçte, ezilenlerin siyaset yapmasının önünü tıkayan antidemokratik yasaların kaldırılması ve işçi sınıfının daha örgütlü bir hale gelmesi için mücadele

etmekten başka yol yok.

Çünkü bu ülkede 1961 Anayasası sonrası TİP Meclis'e girmeyi başarmıştı. Her demokratik talep aynı zamanda bu siyasi talepleri de içermek durumundadır. Genel seçimlerde ancak bu yasakların kalkması koşullarında, emekçi temsili mümkün kılınabilir.

Yerelde ise her sol yapının tek tek aday çıkarması yerine ittifakla düzgün bir sosyalist aday göstermek ve arkasında kenetlenmek doğru tavır olabilir, tabii eğer Zübüklere mahkum olmak istemiyorsak...

BİR KLEPTOKRASİ İMPARATORLUĞUNUN ÇÖKÜŞÜ

GÜRKAN HAYDAR KILIÇARSLAN

Kleptokrasi, Türkiye gibi bıkmadan usanmadan daima gelişmekte olan ve belki de bu yüzden günün biri asla gelişmiş olamayacak olan ülkelerde görülen bir yönetim biçimidir.

Kleptokrasinin hakim olduğu ülkelerde bazen demokrasi bulunabilir. Ama genellikle kleptokrat ülkelerde bariz bir diktatörlük, askeri veya sivil cunta yönetimi, oligarşik bir yapı, aşırı otoriter bir iktidar, faşist/faşizan bir rejim söz konusudur. Hatta kimi ülkelerde bunların hepsi birden varlığını 'ileri demokrasi' adı altında sürdürebilir.

Kleptokrasi deyimi nerden gelir? Yunanca aslı 'çalma deliliği' olarak tanımlanabilecek kleptokrasi, psikiyatri ve psikoloji bilimlerinin hakkında pek az şey bildiği 'kleptomani' hastalığından türetilmiş bir devlet yönetim biçimidir. Kleptokrasiyi anlayabilmek için öncelikle kleptomaniyi anlamak gerekir. Her ne kadar iki koca sağlam bilim dalı henüz pek az şey tanımlamış olsa bile.

Kleptomani hakkında bilgilerimizin az olmasının nedeni, kleptomaniğin çoğu zaman ya yakalanmadan hastalıklarını doyasıya yaşıyor olmalarıdır ya da yakalandıktan sonra psikiyatri ve psikolojinin kucağına düşmek yerine adli kukaklara düşüyor olmalarıdır. Kleptomani bireyler, genellikle pahada ve yükte hafif şeyler çaldıkları için yakalandıkları zaman adli kukaklardan da kısa sürede kurtulmakta ve hastalıkları ile sessiz sedasız ve hatta neşeli bir şekilde yaşamaya devam etmektedirler. Bir sonraki yakalanmalarına kadar...

Gariptir ki Batılı veya Doğulu pek çok adalet sistemi kleptomaniye anlayışla yaklaşmaktadır. Kleptomaniyi yüzünden müebbet hapse veya uzun yıllar hapis gerektiren cezalara çarptırılmış bireylere pek rastlanmaz. Çünkü çoğu zaman zaten zengin ve varlıklı kimselerde görülen bir hastalıktır bu. Anlayacağınız, kapitalist burjuva düzenleri bu hastalığa oldukça sempatik yaklaşmaktadır. Dünya kadar parası, mülkleri olan bir kimsenin bir parfümeri dükkanından kendine hakim olamayarak çaldığı 50 liralık bir parfümü pek de mesele etmemektedir mevcut kurulu düzenler... Ne var ki aklıktan, ihtiyaçtan bir baklava çalan çocuğa onlarca yıl ceza vermekte bir beis görmez hem gelişmekte olan ülkeler hem de pek gelişmiş ülkeler...

Kleptomaniğin yaygınlığı hususunda sağlıklı bir bilgi yoktur. Medyada genellikle magazin özelliği barındıran ünlülerin kleptomani maceralarına rastlarız. Oysa yakalanmış veya yakalanmamış, çok sayıda medyatik olmayan kadın, erkek, varlıklı, zengin, herhangi bir ihtiyacı olmadığı halde ordan burdan minik veya sembolik indiragandı yapan çok sayıda kimsenin bu hastalığını 'kurban'ları arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Kleptomani hakkında bildiklerimiz çoğunlukla ne çok zengin ne de çok yoksul olan orta sınıf bireylerinden öğrendiklerimizdir. Çünkü bu hastalığını kabul edip bu hastalıkla mücadele

Imelda Marcos ve
diktatör kocasının büstü...

etmek isteyenler genellikle orta sınıflardandır. Bu yüzden onlar psikologlara ve psikiyatristlere ya kendi istekleri ile ya da yakalanmış iseler adli makamların zorlaması ile başvururlar veya başvurmak zorunda kalırlar. Zengin ve varlıklı olanlar genellikle tedavi maksadıyla bu yolu izlemezler. Onlar bir hobi olarak çalmaya yine devam ederler. Ha peki yoksullar arasında yok mudur bu hastalık? Kesinlikle vardır. Ancak onlar dünyanın her yerinde 'adi hırsız' istatistiklerinde yer alırlar. Genellikle yakalanırlar ve ceza alırlar. Onlardan psikolog veya psikiyatriste gönderilen hemen hemen hiç yoktur. Yakalanmayanların ise zaten psikologlara psikiyatristlere düzenli olarak gidecek parası yoktur. **Usta bir şekilde çalmaya** yakalanmadan devam ederler. Yakalanmayanlar ise yoksul oldukları için doğrudan doğruya cezaevlerine yollanırlar.

Kleptomani hakkında az biraz bilgilendikten sonra dönelim kleptokrasiye dostlarımız. Kleptokrasi tanımla genellikle Batılı, yani kapitalist, bildiğiniz burjuva demokrasilerinde tanımlanmış bir yönetim biçimidir. Tanım iyidir, hoştur ama işin derinine inmez. Az sonra örneklerini vereceğim ülkelerin sırf süper kleptoman liderleri yüzünden kleptokrasiyle yönetildiklerini ima ederler adeta. Yolsuzluk raporlarında bu ülkeler ve oligarşik yöneticileri hakkında atıp tutarlar ama kapitalizmin kleptokrasiden nasıl istifade ettiğine dair eleştirilere pek rastlanmaz. Hatta iş bence öyle karmaşıktır ki söz konusu ülkelerde kapitalizmin mi kleptokrasiden kleptokrasinin mi kapitalizmden çıktığı belli değildir. Biz elbette burjuva gözüyle bakmıyoruz mevzuyla.

Almanya temelli yolsuzlukla mücadele amaçlı Uluslararası Şeffaflık Örgütü diye bir örgüt vardır. Türkiye'de de ofisleri mevcuttur. Bunlar her sene yolsuzluk raporları yayınlarlar. Hatta bu örgütün 2004'te oluşturduğu bir de **kleptokrasi ligi** vardır. Bu ligde 11. sırada eski Filipinler başkanı Estrada bulunmaktadır. Sadece 70-80 milyon doları yürüttüğü tespit edilmiştir. 10. sırada **Eski Nikaragua Başkanı Aleman** yine oldukça düşük bir rakam olan 100 milyon dolar ile 9. sırada ise eski **Ukrayna Başkanı Lazarenko** 200 milyon dolar ile görünmektedir. İktidarda görece kısa

süre kalan ve daha sonra haklarında yolsuzluk davaları açılan, az çok hapis hayatı veya sürgün yaşayan bu üç kleptoman liderin 2014 sezonunda lige yeni katılacak bazı yeni kleptoman liderler nedeniyle söz konusu ligden küme düşmelerine kesin gözle bakılmaktadır. Günümüzde 70-200 milyon dolar arası indiragandı yapan devlet başkanlarının böyle bir ligde mücadele etme şansları yoktur. Bunların göze dokunur tek başarıları muhtemelen birkaç yıllık

kısa iktidatlarında söz konusu miktarları yürütmüş olmalarıdır. Ancak yürüttükleri paralar o kadar azdır ki insan gerçekten hayret etmektedir.

"Değer miydi?" diye sorulabilir bile.

2004 yılı Kleptokrasi liginde 8. sırada Küba devrimi ile devrilen **eski Küba diktatörü Batista** 300 milyon dolar ile, 7. sırada ülkesinden kaçmak zorunda kalan ama daha sonra Peru'ya Interpol eşliğinde teslim edilip hapse düşen **eski Peru başkanı Fujimori** 600 milyon dolar ile, 6. sırada 20 yıl sürgünde yaşamak zorunda kalan **eski Haiti başkanı Duvalier** 800 milyon dolar ile, 5. sırada Lahey'de uluslararası savaş suçlarından

ötürü yargılanmış **eski Yugoslavya Başkanı Slobodan Milošević** 1 milyar dolar ile, 4. sırada kalp krizinden öldüğü söylenen ama başkanlık sarayında zehirlendiği hususunda ciddi şüpheler bulunan uluslararası dolandırıcıları ile meşhur olmuş bir ülke olan **Nijerya'nın eski Başkanı Abacha** 2-5 milyar dolar arası bir meblağ ile sıralanırken ilk üç sırayı paylaşan liderlerin kendilerine hakim olamayarak götördükleri para miktarları gerçekten dudak uçurtacak cinsten görünüyor.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2004 yılı raporuna göre kleptoman liderler arasında 3. sırada sürgünde ölen, iktidarda kaldığı süre zarfında **Kongo'nun adını Zaire olarak değiştiren diktatör Mobutu Seko** 5 milyar dolar ile görünürken listede 2. sırada 10 milyar dolar ile **Filipinler'in devrik diktatörü Marcos'u** görüyoruz. Bakan yaptığı karısı Imelda'nın binlerce çift ayakkabısı olduğu bilinmektedir. Ferdinand Marcos karısı ile beraber ülkesinden kaçmak zorunda kalmıştır. ABD tarafından kaçınılarak linç edilmekten kurtarılmıştır.

Bu örgütün raporlarına göre süper kleptomanlıkta şimdilik itibariyle şampiyonluk, **Endonezya'yı 1967'den 1998'e kadar yöneten Hacı Muhammed Suharto'dur**. Suharto'nun 15 ile 35 milyar doları indiragandı yaptığı tahmin edilmektedir.

Elinde abaküs taşıyan gençlik

Suharto denilen bu kleptoman Endonezya Başkanı, altı generalin her nedense suikaste uğraması sonrası ülkenin içine sürüklendiği kaos ortamından faydalanarak darbe yapmıştır. Ülkeye 'Yeni Düzen' vaat etmiştir. Yeni Endonezya'da tahmin edilebileceği üzere bütün muhalifler, özellikle solcular susturulmuş, birçoğu katledilmiş, ülkenin kaynakları ve ucuz işgücü başta ABD ve Avrupalı uluslararası şirketlere peşkeş çekilmiştir. Anti-komünist olması nedeniyle ve tam da soğuk savaş yıllarında ABD'nin desteği ile 30 küsur yıl süren uzun iktidar yıllarında Endonezya'da ciddi bir 'ekonomik büyüme ve kalkınma' yaşanmıştır.

Suharto idaresinde Endonezya'da özellikle sağlık, eğitim ve yaşam standartlarında epeyce bir 'gelişme' yaşanmıştır. Eskiden Endonezya devlet hastanelerinde kuyruklarda perişan olan Endonezya halkı Suharto sayesinde hastane kapıları önünde birbirleriyle kavga etmekten kurtulmuş, en fazla bir yakınları öldüğü zaman doktorlara saldırı olmuşlardır. Aynı şekilde eskiden bir abaküsü bile olmayan öğrencilere ülke çapında abaküsler dağıtılmıştır. Suharto sıklıkla "ellerinde molotof kokteyli olmayan, abaküsleri olan gençlik" istediğini ifade etmiştir. Ne var ki Suharto da hiç bitmeyecek sandığı iktidarını Güneydoğu Asya ekonomik krizi sonrasında gelişen halk hareketleri yüzünden bırakmak zorunda kalmıştır. Ev hapsinde kalmıştır. Ancak başta oğlu olmak üzere aile bireyleri hapsi boylamışlardır.

Elbette Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2004'te yayınladığı bu yolsuz kleptoman liderlerin tamamı hak ettikleri cezalara uğramış değildir. Ne var ki bir-ikisi hariç olmak üzere hemen hepsinin

ortak yanı uluslararası kapitalizm tarafından ve onun uygulayıcısı olan ABD veya Avrupa ülkeleri tarafından derdest edilmiş olmalıdır.

Kleptokrasi ülkelerinin ortak yanları dikkat çekicidir. **Kleptokrasi ülkelerinin süper kleptoman liderleri genellikle anti-komünisttir.** Ülkelerinde ya askeri veya sivil darbe ile ya da ekonomik veya siyasi bir kaos ortamı sonrasında hileli seçimler ile iktidar olmuşlardır. Her nedense uluslararası kapitalizm ölçülerine göre ülkelerinde 'ekonomik başarı' elde etmişlerdir. İktidarda bulundukları yıllar boyunca emekçi sınıflar yoksulluktan kıvrıldığı halde bu ülkeler 'ekonomik büyüme' göstermişlerdir. Elbette burada büyüyen aslında uluslararası sermaye ile yerli işbirlikçi komprador burjuvazinin cirıktır.

İnşaatçı olur kleptomanlar

Kleptoman liderlerin bir diğer ortak özelliği inşaat işlerini sevmeleridir. Birçoğu altyapı olarak tanımlanacak inşaat faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Kleptoman liderler, ülkelerinde yapılan her inşaatı burunlarını sokmuşlar ve verdikleri ihaleler karşılığında bağış adı altında aldıkları rüşvetler ile servetlerine servet katmışlardır.

Tek adam idaresi altında yaşayan bu ülkelerde elbette ulusal medyalar kontrol altında tutulmuştur. Ele geçirilen medya aygıtları sayesinde ülkenin zenginleştiği, IMF'ye bile borç verecek hale geldiği gibi manipölasyonlar ve propagandalar yapılmıştır. Askeri darbe ile gelenler ve askeri darbe ile gelmeyen söz konusu kleptomanlar orduyu, polisi ve yargıyı devamlı kontrol altında tutmuşlardır. İstediklerini hapse attırılmışlardır. İstediklerini serbest bırakmışlardır. O gün canları ne çektiyse o hususta yasa çıkarmışlardır. Kleptoman liderler **ülkenin tamamını kendi hazineleri olarak görmekte** bir sakınca hissetmemişlerdir.

Kleptokrasi diktatörleri, daima el altında bulunsun diye iç ve dış düşman fobileri üretmişlerdir. Hatta birçoğu ciddi savaş ve işgallere kalkışmış, binlerce insanın katledilmesinden, soykırım olarak nitelenecek kıyımların sorumlusu olmuşlardır. Birçok kleptoman lider özellikle sol muhalefetlere karşı acımasızca katliam uygulamışlardır. İçlerinden bazıları özellikle solcuların kendilerine karşı komplo kurduğunu iddia etmiştir. Aslında hemen hemen hepsi bizzat ABD ve Avrupa ülkeleri tarafından ülkelerinde iktidar yapıldıkları halde işler ters gitmeye başladıktan sonra **dış mihrakları** suçlamaktan geri durmamışlardır. Enteresan bir şekilde ABD'yi suçlayanlar bile canlarını kurtarabilmek için ABD'den yardım istemişlerdir. **Mali davayı abartarak** götürmek dışında özellikle dış politika anlamında sözde ABD ulusal çıkarlarına karşı nanik yapmayanlara söz konusu yardım itibarsızlaşmak şartıyla sağlanmıştır. Ancak ABD çıkarlarına meydan okuyanların gözünün yaşına bakılmamıştır.

Kleptokrasi ülkelerinde en sık rastlanan lider profili **"her şeyi ben bilirim"** saplantısıdır. Ülkede bir meydana umumi tuvalet yapılacak olsa bile diktatörün bu husustaki son kararı önemlidir. Nereye tuvalet, nereye cami, nereye kilise, nereye

AVM, nereye duble yol yapılıp yapılmayacağına kleptoman diktatörler karar verir. Söz, karar, yetki halkın değil sadece diktatöründür. Elbette diktatörün çevresinde güçlü bir oligarşik çete daima mevcuttur. Zaten uzun yıllar süren diktatörlüğü de oligarklara borçludur bu kleptomanlar. Ne var ki iktidarın çöküşünden de aynı oligarklar sorumludur. Ancak bütün bu her şeyi bilen liderlerden hiçbirisi kimsenin cebinden sigara düşmanlığı ayaklarına sigara

paketi çalmaya tenezzül etmemiştir.

Kleptoman diktatörlerin kurdukları imparatorluklar nasıl çökmüştür? Her birinin az çok farklı bir hikayesi olsa bile genellikle uluslararası sermaye tarafından son kullanma tarihi geçen liderlere daha önce sağlanan destek çekildikten sonra bu kleptoman liderlerin

çevresindeki oligarklar çözülmeye, kaçmaya, diktatörü satmaya başlamışlardır. Buna paralel olarak halk hareketleri de sosyolojinin doğası gereği yaşanmış, hatta Küba örneğinde olduğu gibi devrimle sonuçlanmıştır. Diğer örneklerde ise genellikle daha mutedil, en azından kleptoman olmayan yeni liderler ile kimisinde görece demokratik yönetimler ile yola devam edilmiştir. Bir kısmında yine uluslararası sermayenin istediği liderler iş başına gelmiş, bir kısmında kerhen olur dedikleri liderler yönetime gelmiştir.

Neden çalışıyorlar?

Peki ama bu kleptoman diktatörler neden çalışmaktadırlar ve paralarına ne olmuş? Hemen hemen hepsinin İsviçre bankalarındaki veya başka ülkelerdeki hesapları eninde sonunda açığa çıkmış, dünya alem o hesaplarda ne kadar para yattığını öğrenmiştir. Bir kleptoman liderin bu kaderden kaçışı yoktur. Öte yandan bu **paralara el konulmuştur ve genellikle o ülkede zarar uğradığını iddia eden uluslararası sermaye tarafından indiragandi edilmiştir.** Nadir de olsa kleptoman lider veya onun oğlu tarafından bir miktar para yeniden ülke hazinesine iade edilmiştir. Ancak ülkeye geri dönen para, uluslararası kapitalizmin el koyduğu yanında deve de kulaktır.

Kısacası, kleptoman liderleri bile isteye uluslararası kapitalizm bazı ülkelerin başına bela etmektedir. Tıpkı bu ülkelerde veya bunlara benzeyen ülkelerde yaptırdıkları askeri darbeler gibi yoğun bir sermaye birikimi yaratıp, iş bittiğinde kleptomanların çaldıklarını da cukka etmek suretiyle operasyon tamamlanmaktadır.

Bugüne dek az da olsa bazı faşist diktatörler halkına veya uluslararası güçlere hesap vermeden ölüp kurtulmuş olabilirler. Lakin halkına veya **uluslararası güçlere hesap vermemiş tek bir hırsız diktatör yoktur. Kendisi eceliyle kurtulsa geride bıraktığı çocukları çatır çatır hesap vermişlerdir. Çaldıkları paralar da sülalesinden tek bir kimseye yar olmamış, söke söke tahsil edilmiştir.**

Türkiye, ileri bir demokrasiye sahip olduğu için başına böyle kleptokrasi yönetimi gelirse eğer muhtemelen tercihin Küba halkı gibi yapacaktır. Ağaçlar için dünya çapında aylar süren bir direniş yapan bir halk, herhalde **söz konusu lige birinci sıradan girecek bir kleptomanı** asla affetmez.

RED dayanışmasına çağrı

Değerli dostlar... Malum, geçen ay da belirtmiştik, yazışları müdürümüz Hakan Gülseven dostumuz, kendisine açılan bir davada hem şikayetçi hem tanık olan üç polisin ifadesiyle, 'polise hakaret ve mukavemet' suçundan **30 ay hapis cezası** aldı. Yargıtay da cezayı onayladı. Biz bunu, hükümetin muhaliflere yönelik saldırısının çarpıcı bir örneği olarak görüyoruz.

Hakan Gülseven'in hapis cezası, 18.000 TL -evet, yazıyla on sekiz bin lira- para cezasına çevrildi. Bu parayı borç-harc ödedik. Şimdi dayanışma zamanı. Dostlarımız dayanışma amaçlı **RED** takvimi alırsa, bu borcu kapatabileceğimizi düşünüyoruz. Herkes 20 lira karşılığı bir **RED** takvimi edinebilir. (İmkani olan arkadaşlar daha fazla da verebilir.) Sizlerden ricam, hesabıma para yatıran **RED** dostlarının **info@red.web.tr** adresine ve **populistus@yahoo.com** adreslerine yatırdıkları para miktarını, takvimin ulaşacağı adresleri bildirmeleridir. İlk adres **RED**'i, ikinci adres beni haberdar edecektir.

Sevgilerim, saygılarımla ve selamlarımla.

H. KILIÇARSLAN - T.İŞ BANKASI 1221 0136453
IBAN: TR55 0006 4000 0011 2210 1364 53

Her şeyi 'Paralel Yapı' yaptı!

Tayyip Erdoğan yemiyor içmiyor. Gece gündüz, önüne gelene, karşısına çıkan yandaş meczuplara, karşılaştığı yabancı liderlere, hasbelkader kendisini arayan Obama'ya bile, her Windows açılış sırasında yaptığı konuşmalarda, sahip olduğu bütün medya aygıtlarıyla kendisini pek izlemeyen ve okumayan halka karşı durmaksızın cemaati şikayet ediyor. Cemaate karşı ağza alınmayacak küfürler, hakaretler ediyor. Doğrusu Tayyip Erdoğan'ın cemaate ettiği galiz küfürlerin yüzde birini bile komünistler, solcular etmedi. Bunu da tarihe not düşelim.

Önceleri paralel devlet diyordu. Neyse ki danışmanları *Evrensel* Gazetesi'nde çıkan Paralel Devlet hakkındaki yazımı okumuşlar ki paralel devlet demekten vazgeçti. Şimdi de paralel yapı diyor. Meğer ki ne kadar saf olduklarından dert yaniyor. Doğrusu şahsen bir mecnun gibi dağlara taşlara cemaati şikayet ediyor olmasına üzülüyorum. Hatta cemaatin yediği haltların sadece bu kadarla sınırlı kaldığını sanmıyorum.

Cemaat sadece polis teşkilatını, yargıyı ele geçirip ona buna muhaliflere, TSK'ya Kürtlere kumpas kurmakla sınırlı kalmadı bence. Düşünsenize dostlarım. 12 yıldır Tayyip Erdoğan'ın emri altında olan emniyet teşkilatı meğer ki Fethullah Gülen'in kontrolü altındaymış. Gerçekten biz de çok şaşırдық. Nasıl bir çeteymiş bu kardeşim! **Savcılar, hakimleri, gazetecileri, bürokratları ile meğer ne kadar çok paralel yapı unsuru sızmış bu zavallı saf hükümete?**

Ben şahsen duble yolların da paralel yapı marifeti olduğundan şüphe etmekteyim. Zaten yolların birbirine paralel olmasından anlamalıydı Başbakan bunu. Üstelik her nedense o paralel yolların bir tarafında daima inşaat var. Paralel yapı yüzünden ağır tadyyla paralel bir duble yol keyfi yapılmadı bu ülkede. Mahsustan bitirmiyorlar demek ki.

Hatta IMF'ye bütün borçları ödeyen, IMF'ye borç verecek hale geldik diyen de paralel yapı olabilir. Başbakan'ın bu hususta çok dikkatli olması gerektiğini düşünüyorum. Bugün konuşulmuyor ama **paramızdan 6 tane sıfırı hiç acımadan atırlar da cemaatin adamlarıydı bence.** Araştırılırsa tespit edilecektir kanaatindeyim. Hayır yani. Madem borcumuzu ödemişiz. Niye borç verelim? Mantıksız değil mi? Kesinlikle paralel yapının işi bu.

Fakat asıl bombanın Marmaray ve Hızlı Tren'de kopacağını sanıyorum. Marmaray projesinin bu kadar gecikmesi neden oldu sanıyorsunuz? Projenin tamamı onların elindeydi. Onlar istediler ki Tayyip Erdoğan'ın iki yakası asla bir araya gelmesin. Hem sonra Ankara-İstanbul Hızlı Tren projesinde yaşanan kazayı hatırlayalım. Bence hızlı treni de cemaatçiler yaptılar. Peki ya 3. Köprü? Bu kadar hızlı ilerliyorsa yine cemaatçilerin işidir. Bunu da kasten hızlı yapıyorlar ki üstünden TIR'lar geçsin ve çöksün köprü! Başbakan bence çok dikkat etmeli. Bu tuzağa düşmemeli. En azından MIT tırları bitince o köprüyü kullanmasalar iyi olur.

Sağlık hizmetlerinde de onların parmağı olabilir. Eskiden kuyruklarda bekliyorduk. Ama şimdi telefonla randevu alıyoruz doktoran? Niye? Çünkü dinliyorlar bizi. Ne hastalığımız varmış öğreniyorlar. Allah bilir doktor muayenesi sırasında, röntgen çektirirken filan en mahrem görüntülerimizi de çekiyordur bunlar. Hem sonra Başbakan'ı sırtından atan Cihan atı hatırlayalım. Aslında paralel yapı yıllar önce Başbakanı iktidardan indiriminin provasını yapmıştı.

Cemaat elbette sadece hukukta, askeriyede, polis okullarında öğrenci okutmadı. Tıpta, mühendislikte, iktisat fakültelerinde, veterinerlik fakültelerinde, siyasal bilgilerde, sayısal bilgilerde kısaca her yerde şakirt okuttu. Bunların neredeyse tamamını, Tayyip Erdoğan hükümeti, bilmeden her yerde görevlendirdi. Öyle görünüyor ki iktidarı bütün işlerini cemaat yapmış. AKP oligarkları da gelene geçene makbuz kesmiş.

Bence Tayyip Erdoğan önüne arkasına sağına soluna dikkat etsin. Kim bilir daha ne kadar uyuyan hücre vardır. Sobe olur valla.

'Enternasyonal Alçaklar'ın sonu...

CAN GÜROLA

Yolsuzluk bütün burjuva rejimlerinde var, kimsenin hakkını yemeyelim yani... Ama emperyalist ülkelerde rüşvet kurumu bile bizdeki gibi pespaye işlemiyor; orada bir 'standart' var. Şirketlerin istekleri doğrultusunda emekçilerin haklarını gasp eden; sağlıkta, eğitimde budama yapan; stratejik ürünlerin kalitesini düşüren; doğayı rant alanına dönüştüren hiyarağaları emekli olduklarında, vakıf kuruyorlar, o vakıflara bağış adı altında para topluyorlar veya siyasetten çekilince bizzat o şirketlere yönetici olarak alınıyorlar. Emperyalist ülkelerde rüşvet mekanizması böyle işliyor...

Bizim gibi yarı kuş, yarı deve, yani yarı-sömürge ülkelerde ise rüşvet ve yolsuzluk kurumu genel bir pespayelik üzerinden ilerler. Büyük burjuvazimiz TÜSİAD zaten ülkeyi her daim talan etmektedir ve her gelen hükümet onlara teşvikler, vergi indirimleri ve fırsatlar verir. Senin benim vergimi zengini daha çok zengin etmek için kullanırlar, buna da 'istihdam yaratma' derler.

Son zamanlarda minik burjuvazi MÜSİAD da bundan yararlanıyor. Bir de elbette bizim gibi ülkelerdeki her iktidarın bir kabilesi var. Bu, kan bağıyla veya akrabalıkla veya memleketçilikle örülmüş bir feodal ilişki. Kaderin acı cilvesi işte, akraba, oğul falan seçilemiyor; embesil oğlanların eline milyar doların kontrolü verilebiliyor. Siyaset biliminde buna nepotizm diyorlar.

Neyse...

Kapitalizm küresel bir sömürü rejimi tabii. Onun politikacıları da dünya çapında rüşvet yiyor. Bunlar genelde yüksek oy alıyor çünkü iyi hatiptirler, en gerici ideolojilerle kitleleri coşturabilirler. Sınıf bilincinin ve devrimcilerin etkin olmadığı yerlerde at koşturabilirler ve bunu sağlamak için her türlü baskı aracını kullanırlar. Başbakan Balıkesir mitinginde ne demişti? "Bunlar ateist, bunlar terörist, bunlar solcu!"

Biraz dünyaya bakalım mı?

Peru

Alberto Fujimori ismine 90'lardan aşınadır yaşı 30'u geçkin herkes. Bazı icraatlarını dökelim: 'Doğum kontrolü' adı altında İnka yerlisi halka dağıtılan ilaçlarla onları gizlice kısırlaştırmaya çalıştı, bunu yapmasındaki sebep Latin Amerika'daki sömürge döneminden kalma toprak ağalarına karşı mücadelede yerli halkın giderek isyankâr tutumlar almasıydı. Aydınlik Yol ve MRTA gerillalarına karşı mücadelede bahanesiyle halktan gelen her muhalefeti elindeki terör yasası yetkileriyle bastırdı, ölüm mangaları yani kontrgerillaları kullanarak 70 binden fazla insanı öldürttü. Uyguladığı Neoliberal programlarla halkını gittikçe fakirleştirdi, ne

Bir zamanların kudretli devlet başkanı Fujimori, mahkemede kedi gibi miyavlamaya başladı... Ne oldum demeyeceksin!..

kadar kamu kurumu varsa özelleştirdi. Ama en önemli uğraşı her zaman Japonya'nın okyanus ötesi sömürgeci haline getirmeye çalıştığı ülkesini peşkeş çekmekti.

2000'lere geldiğinde iktidarı zorlanmaya başladı ama hâlâ yüksek oy alıyordu. Öyle ki en yakın rakibiyle arasında yüzde 15 oy farkı vardı ve aldığı oy yüzde 50'yi geçiyordu. Tam o sırada bir video kaydı patladı. Kendi partisinden milletvekili olan bir mafya babası diğer partilerin vekillerine rüşvet veriyordu, Fujimori'nin partisine geçmeleri için. Bu bir isyan dalgası yarattı. Peru'yu terk etmek ve çok sevdiği Japon burjuvalarının ülkesine kaçmak zorunda kaldı Fujimori. Geri dönmeye çalışırken Şili'de tutuklandı seneler sonra, şu an oldukça uzun süre için hapis cezasına çarptırılmış vaziyette, sefil bedeni hapiste çürümekte... Orada gebereceğini umuyoruz.

Filipinler

Ferdinand Marcos popülizmin neler yapabileceğinin kanıtı. Çünkü hayatı palavra ve o palavralara inanan kitleler üzerine kurulu bir adam olarak yükseldi. Öncelikle ülkesini işgal eden Japonlara karşı savaşta yer aldığı palavrasını yaydı. Politik kariyerine başlayınca girdiği ikinci seçimde başkanlığı kaybetme riskini görerek diktatörlüğünü ilan etti ve bunu 'komünizm tehlikesine karşı' yaptığını söyledi. Gerçekten tüm solculara kan kusturdu iktidarı boyunca, bu sayede uzun süre iktidarda kalmayı başardı.

Tüm akrabalarını ülkenin önemli mevkilerine getirdi, adeta monarşi kurdu. Çocukları örneğin, muazzam servet ve mülk sahibi oldular, işadamlarına dönüştüler. Karısı Imelda Marcos halk arasında popülerdi. Bu popülerliğini sürdürebilmek için gizlediği bir takım huyları vardı. Örneğin iktidardan devrildiğinde ortaya

çıktığı üzere 4 bin çift ayakkabı sahibiydi.

Marcos, iktidarı sallanmaya başlayınca seçimlere yeniden girdi, hile karıştırıldığı öne sürülmesine rağmen gene rakibine fark atarak kazandı seçimleri. Buna inanmayan muhalefet isyan dalgası başlattı ve Marcos kaçmak zorunda kaldı; ABD'ye kaçarken yanında milyonlarca dolar götürdü ve 1989'da, ABD'de bir hırsız, katil ve alçak olarak öldü...

Endonezya

Suharto, selefi Sukarno'yu devirirken her dünya üzerindeki çoğu darbeci general gibi bunu ABD ve burjuvazinin çıkarları için yapıyordu. Sukarno döneminde iyi kötü bir sosyalizm yoluna giren Endonezya, Suharto'yla beraber İslamcılıkla tanıştı. Bu general öncelikle 1 milyona yakın komünisti öldürttü, dünya üzerindeki en büyük politik soykırım olmasına rağmen, Kamboçya veya Tibet kadar ilgi toplamaz sermayenin medyasında nedense!

Adrian Vickers'ın Ayrıntı yayınlarından çıkmış olan Komünistlerden İslamcılara: Endonezya kitabını okudukça hayretlere düşmemek elde değil. Çünkü biz Suharto'yu yaşamışız aslında Türkiye'de.

Yeni düzen adı altında iktisadi liberalleşmeyi başlattı. Ülkenin tüm kaynaklarını özelleştirme yoluna gitti, burjuvaziye pastadan büyük paylar dağıttı. Bunu yaparken halkın desteğini yanına çekmek için İslam'ı kullandı. Kevdisi aslında Ziya-ül Hak ve Kenan Evren'in öncüsüdür bu konuda. Endonezya'yla Türkiye'nin hikayesi o kadar benzeşiyor ki darbeler ve siyasal İslam'ın bunların korumasında nasıl geliştiği açısından, şaşırtıp kalırsınız. ABD'nin yeşil kuşak projesi ilk burada denenmiş sanki.

Onu sadece Endonezya'nın Kenan Evren'i olarak değil, aynı zamanda Recep Tayyip

Erdoğan'ı olarak görmek mümkün. İktidarı sırasında oğullarının sıfırdan kurup milyar dolarlık şirketlere sahip olmasını başka türlü açıklayamayız çünkü. Bu iki kişiliği bünyesinde birleştirmesindeki yegane sebep ise uzun yıllar süren rezil iktidarından sonra ülkeden kaçmak zorunda kaldığında halk isyanı karşısında, ailesinin servetinin 15 milyar dolar olduğunun tahmin edilmesi.

2000 senesinde ev hapsine alındı iktidardan düştükten sonra, 2008'de öldü.

Hırsızların ortak özellikleri

Bu kişiliklerden çıkarılacak dersler var:

1. Hepsi ama hepsi arkasında belli bir kitle desteğiyle iktidara geldi, darbeci Suharto'nun bile sivil destekçileri fazlasıyla vardı.

2. Hepsi burjuvazinin ve onun bütünleşmiş olduğu emperyalizmin iktisadi, sosyal politikalarını uyguladılar. Ülkenin kaynaklarını sermayeye peşkeş çektiler, işçi haklarına saldırdılar, muhalefeti -özellikle solcuları- katlettiler.

3. Hepsi geri bıraktırmış bir ülkede iktidarda oldukları için oranın feodal bağlarından kurtulamamış kültürünü kullanarak iktidarlarını sağlamlaştırdılar. Din, sağ popülizm, milliyetçilik en önemli ideolojik silahları oldu.

4. Hepsi akrabasına, eşine dostuna, oğluna kızına alçakça servet yaptı.

5. Hepsi iktidarlarının sonunda uyguladıkları iktisadi politikaların sonucunda halkın ekmek bulamayacak kadar kötü duruma düştüğü, krize sürüklenmiş bir ülke durumuyla karşı karşıya kaldı.

6. Bu alçakların hepsi, normal zamanlarda ve evinde ekmek bulunduğu sürece devletin baskı araçlarıyla karşı karşıya gelmek istemeyen, maiyet derindeki halkın, açlıkla yüz yüze gelince her zaman bağrında taşıdığı ahlaki değerlere dayanarak onları alaşağı ettiğini gördü.

Biz de rüşvet skandalından sonra büyük çapta bir işçi veya köylü ayaklanmasının patlak vermemesinin sebebi elbette AKP'nin popülizmi iyi kullanması ve elbette polis devleti uygulamasının çok sağlam bir yere oturması. Fakat AKP uyguladığı iktisadi politikanın çöküşünü tam olarak görebilmiş değil, bu yüzden yolsuzluk skandalı patlak verdiğinde halkın sınırlı tepkisi karşısında sükût-u hayale uğrayanlar var.

İşte bu yüzden, önemli olan sabır, kararlılık ve hazırlık... Bugün 30 milyon dolara küçük para diyen bir acayip oğlanın yarın bu ülkeden kaçmak zorunda kalacağından herkesin emin olması gerekir.

Bu ülkede hâlâ onurlu bir halk var, bu ülkede hala devrimciler var, kimsenin şüphesi olmasın, zamanı gelince herkes hak ettiği şekilde mamelele görecektir. Çaldıkları paralar ortaya çıkınca utanmayan, kızarmayan suratlarını halkın tokatları kızartacak...

'Çok-uluslu şirketler' hangi ulustan?

SERKAN BÜKÜCÜ

Türkiye çok ilginç bir dönemden geçiyor... Son gelişmeler “gerçeklerin ortaya çıkmak gibi kötü huyları olduğunun” gerçek bir tezahürü. Kimsenin yaptığı yanına kâr kalmıyor; öyle ya da böyle gerçekler su yüzüne çıkıyor. Yapılan yolsuzluklar, hırsızlıklar, usulsüzlükler ve hukuksuzluklar gün geliyor bunları yapanlar tarafından “İmdat ben de yandım!” nidalarıyla anlatılır oluyor. Aynen AKP’li Mehmet Metiner’in kendilerini kurtarmak adına “Cemaat bizi kullandı” ‘feryadı’na -aslında itirafına- benzer şekilde...

Bu yazıdaki amacım kuşkusuz ki; son politik skandalları değerlendirmek değil. Ben cebimizden para götürmenin bir diğer yolunu anlatmak istiyorum. Her şey aslında sermayenin kendine yeni oyun alanları yaratma ve sürekli semirme içgüdüleriyle başlıyor. Kapital’de Marx’ın yaklaşık 150 yıl önce belirttiği gibi, sermaye kendini sürekli yeniden değerlendirmek istiyor. Kapitalizmin bu engellenemez içgüdüğü ise aslında bütün felaketlerin başlangıcı oluyor. Sermayeyi elinde bulunduran ülkeler krizlerini aşmak için kendilerine sürekli yeni alanlar açmaya çalışıyor. Sonuç; yeni savaşlar, gereğinden fazla üretim ve tüketim, sosyo-ekonomik problemler, açlık, gözyaşı ve en önemlisi de insan hayatına kast!

Bugün sermayenin -dolayısıyla dünyanın- odağı halen Batı Kapitalizmi... Geçen ayki yazımızda bunu ‘Bir çok-uluslu şirket = Bir yarı-sömürge’ denklemi ile net bir şekilde ortaya koymuştuk. 19. Yüzyıl’a hatta 20. Yüzyıl’ın ortalarına kadar dünyayı seferlerle sömüren Batı; özellikle küreselleşme denilen sömürgeleştirme sürecinde kendine yeni bir araç bulmuşa benziyor: Çok-uluslu şirketler! Çok-uluslu şirketlerin yükselişi özellikle ABD’nin yükselişi ile başlıyor.

İsimlerine çok-uluslu şirket dendiğine bakmayın; bu şirketler genel olarak ABD, Almanya, Fransa, İngiltere vb. gibi Batı kapitalizminin odağındaki ülkeler ve Japonya gibi daha sonradan kapitalistleşen Uzak Doğu ülkelerine ait. Yani bu şirketlerin sadece operasyon yaptığı yerler çok uluslu! Ölçek ekonomisine hitap etmek zorunda olduklarından ve operasyonel giderleri büyüklüklerinden ötürü çok fazla olduğundan sürekli girecek pazar aramak ve kazançlarını arttırmak zorundalar.

Giovanni Arrighi’nin 1994’te *Uzun Yirminci Yüzyıl* adlı eserinde belirttiği gibi, özellikle Endüstri Devrimi ile başlayan gelişmeler 20. Yüzyıl’ın ikinci yarısındaki gelişmelerle eklemlendiğinde hegemonya kavramı mekansal (territorial) düzlemde şirketlere taşındı. Ve artık hegemonya sağlamanın en önemli aygıtı büyük şirketler oldu. Yani günümüzde ülkelerin ordularla zaptından ziyade şirketlerle istilası ve

Bayer’in aşağılık CEO’su Marijn Dekkers, kanser ilaçlarını yoksul Hintliler için değil zengin Batı pazarı için ürettiklerini söyleyebilmişti. İşte çok-uluslu şirketlerin genel hareket tarzının özeti budur...

sömürgeleştirilmesi söz konusu.

Bizim gibi ülkeler tabii ki bu durumun kaybedenler tarafında. Ama kapitalizm ‘kayı’ da en güzel şekilde ‘hediye paketi’ haline getirmeyi başarıyor. 1978 *Washington Uzlaşması* ile başlayan süreçte bizim gibi ülkelere dayatılan neo-liberal politikaların en önemli araçları sermayenin liberalleşmesi, özelleştirme, yabancı yatırım, çok-uluslu şirketlerin önündeki engellerin kaldırılması ve sonuç: ‘refah’ içindeki sömürge halkları... Buna göre, bize söylenen yalan netti: “Çok-uluslu şirketler ülkenize gelecek, yatırım yapacak, istihdam sağlayacak, teknoloji transfer edecek ve kısa zamanda Batı ile olan refah farkını kapayacaksınız!”

Peki gerçekten böyle mi oldu? Tabii ki hayır! Ne olduğuna isterseniz kısaca bir göz atalım:

Sermayenin liberalleşmesi ile birlikte günlük meta alış-verişinin 1000 katına kadar çıkan finansal kağıtların alışveriş hacmi dünyayı adeta bir kumarhaneye çevirdi. Günde dünya genelinde satılan mal 2,5 milyar dolar iken; el değiştiren finansal varlıkların oranı 2,5 trilyon dolara ulaştı. Susan Strange’in tabiriyle sistem ‘Casino Kapitalizmi’ne döndü. Artık spekülasyon hareketleri özellikle yarı-sömürge ülkelerde ekonomiyi öyle bir sarsıyordu ki Özal’ın zamanında dediği, “Para gelsin de nasıl gelirse gelsin” mantığında kazın ayağının öyle olmadığı anlaşılmıştı. Spekülasyon paranın neler yapabileceğini 90’lı yıllarda Latin Amerika, Rusya, Uzak Doğu ve Türkiye’de yaşanan krizler açıkça gösterdi. Geniş halk yığınları açlığa mahkum olurken belki de insanlığın düştüğü sefaletin en korkunç halini Arjantin’in varoşlardaki aç halk yığınlarının bir ineği kesip çiğ çiğ yemelerinin görüntüleri oluşturdu.

Söylem bunun üzerine 2000’lerde “doğrudan yabancı yatırım yapan sermaye gelsin; spekülasyon hareketleri kısıtlayalım”a döndü. (Tabii ki bu durum eylemde gerçekleşmedi!) Peki doğrudan yabancı

sermaye geldi de yatırım yaptı mı? Tabii ki hayır. Özelleştirmeler imdada hemen yetişiyordu. Zaten büyük ölçüde borç batağında olan yarı-sömürgeler ellerindeki Kamu İktisadi Teşekkülleri’ni (KİT) 78’den sonra bir bir satışa çıkarmaya başlamışlardı bile. Özelleştirme süreci eksponansiyel olarak -abartılı da diyebiliriz- arttı ve 2000’lerde zirveye çıktı. AKP Hükümeti’nin o çok övüldüğü sermaye akışı aslen büyük ölçüde halkın mevcut varlıklarının çok-uluslu şirketlere peşkeş çekilmesinden ibaretti. Örneğin; Türk Telekom sadece dört yıllık karına dört senelik taksitle satıldı. Yani parası olan için alımın maliyeti sıfırdı. Bir ev alıyorsunuz ve dört senelik kirası ile borcunu ödüyorsunuz. Bu kadar basit!

Peki ya istihdam? Bu konuda sadece çok-uluslu şirketlere ya da doğrudan yabancı yatırıma ait doğrudan istatistik yok elimizde. Ama makro koşullara baktığımızda neo-liberal politikaların uygulandığı ülkelerin iki ortak özelliği var: Kronik işsizlik problemi ve gelir adaletsizliği... Eğer bu trend yaklaşık 35 senede dönemlik volatiliteler hariç değişmediyse; liberal iktisatçıların tarafından yapılan bu tahminin de tutmadığını söyleyebiliriz. Zaten çok-uluslu şirketler yeni fabrika kurmak yerine var olanları aldıkları için istihdamda ciddi bir artış olması da beklenemez!

Teknolojide ve öndekine yetişme süreçlerinde ne oldu dersiniz? Sonuç yine olumsuz. 80’den sonra özellikle teknolojinin hızlı gelişimi ile Kapitalist artı-değer yaratma sürecinin en önemli ögesi haline gelen Ar-Ge ve inovasyonda ne yaptı yarı-sömürgeler? Durum pek parlak değil. Yarı-sömürgeler zaten çok geride oldukları teknoloji yarışında lisans anlaşmaları ve çok-uluslu şirketlerin Ar-Ge merkezlerini kendi ülkelerine çekerek var olmaya çalıştılar. Fakat Alman sanayileşmesinin kuramcısı Frierich List’in daha 1841’te yazdığı *Ulusal Sistemlerin Ekonomi Politikası*’nda belirttiği

gibi, siz kendi üretici güçlerinizi (productive force-entelektüel sermaye, insan gücü, altyapı vb.) geliştirmesiz endüstrileşme yarışında var olamazsınız. Çok-uluslu şirketler de bunun farkında oldukları için kendi Ar-Ge kabiliyetlerini hep kendi ülkelerinde tutarken, ucuz işçilik, hammadde vb.’den faydalanmak üzere daha düşük katma-değerli faaliyetlerini yarı-sömürgelere transfer ettiler. Yani ortada çoğu zaman bir teknoloji transferinden ziyade bir emek sömürüsü hüküm sürdü.

İstatistik vermek gerekirse; örneğin Türkiye’de 2000 senesinde firmaların yaptığı toplam Ar-Ge harcamasının sadece yüzde 10,1’i çok-uluslu şirketlere aitti. ABD menşeli çok-uluslu şirketler tarafından alınan patentlerin ise sadece yüzde 6,82’si ülke dışında alındı (OECD, 2002). İnovasyon ve Ar-Ge’nin küreselleşmesi dediğimiz konu ABD, İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa gibi ülkelerin kendi aralarında paslaşmasından ve yarı-sömürgelere ara sıra yem atmasından ibaretti. Üstelik özelleştirme süreci sayesinde yarı-sömürgelerin KİT’lerinde oluşmuş teknolojik yetkinlik ve birikimi de yok etmeyi başarıyorlar ve kendilerine yeni rakipler çıkmasını engelliyorlardı. Aynen Beykoz Kundura Fabrikası, Demir Çelik İşletmeleri, Şeker Fabrikaları vb gibi Türkiye’nin haraç mezat kaybedilen 200’e yakın KİT’inde yapıldığı gibi... KİT’ler yok olunca o KİT’lerde emekçilerde oluşan yetkinlikler de kayboluyordu. Böylece ekonomide dışa bağımlılık daha da tetikleniyordu. Ayrıca, yapılan kâr transferleri sayesinde en başta yarı-sömürgelere yapılan yatırımlar kat be kat çok-uluslu şirketlerin merkezlerine geri dönüyordu.

Sonuç: Tam bir fiyasko! Seneler 2014 yılını gösteriyor ve insanlar çok-uluslu şirketlerden, yabancı sermayeden, talandan ve ranttan bir fayda gelmeyeceğini yavaş yavaş anlamaya başlıyor. En başta dediğimiz gibi: “Gerçeklerin eninde sonunda ortaya çıkmak gibi kötü alışkanlıkları vardır.”

Çok-uluslu şirketler ve neo-liberal yalanlar daha çok deşifre oluyor. Yapılan talanlar, çok-uluslu şirketlerin CEO’larının verdiği “Biz kanser ilacını fakirler için yapmadık” beyanatları, çevre tahribatı, kâr transferleri ile cebinden parası çalınan halklar git gide o şirketlerin gerçek karakterini daha çok ele veriyor. Kapitalizmin sıklaşan ve git gide büyüyen krizleri, yolsuzlukları ve hukuksuzlukları toplumları daha çok uyandırıyor. Kurtuluş; daha çok rantta, talanda, yabancı sermayede, tüketimde değil; çalışmak ve üretmekte; üretilenleri hakça paylaşmakta. Bu gerçek, giderek daha anlaşılır bir hal alıyor.

Dünyada 21. Yüzyıl solun yeniden yükselişine sahne olacak gibi gözüküyor; biz de bunu zevkle izleyeceğiz!

Esenlikle...

Sadece sudan meseleler!..

M. UTKU ŞENTÜRK

“... Çok sınırlı toprak, su ve orman kaynağımız var. Eğer tüm bu kaynakları, klima/havalandırma sistemine, patates kızartmasına veya otomobile dönüştürseniz bir an gelir ki hiçbir şeyiniz kalmaz. Para üretirsiniz ama satın alacak hiçbir şey olmaz; havayı satın alamazsınız, suyu da satın alamazsınız.”

Arundhati Roy,
Courrier International, 21 Mart 2002

Hayatın kaynağı su, dünyanın dörtte üçünü insan vücudunun yüzde 70’ini oluşturuyor. Yaşamsal faaliyetlerimizden günlük ihtiyaçlarımıza kadar su, olmazsa olmazımız. Yüzde 97.5’i okyanuslarda ve denizlerde tuzlu su olarak, yüzde 2.5’i ise nehir ve göllerde tatlı su olarak bulunan dünyadaki yararlanabileceğimiz elverişli tatlı su miktarı, bilinenin aksine oldukça yetersiz çünkü tatlı su kaynaklarının yüzde 90’ı kutuplarda ve yeraltına hapsedilmiş durumda.

Dünyada 1.2 milyar insan temiz suya ulaşamazken 5 milyon insan içme sularına atık su karışmasından dolayı hayatını kaybediyor. ABD’de kişi başına düşen günlük su miktarı 575 litre iken Avrupa’da bu rakam ciddi bir düşüş göstererek 200-300 litreye kadar iniyor. Emperyalizme bağımlı, yarı-sömürge ülkelerde ise sayılar diğerleriyle karşılaştırılamayacak kadar düşük. Bu ülkelerdeki yaşayan insanlar, kişi başına düşen minimum su miktarı olan 20 litreye bile ulaşamıyor.

Arsenikli sular...

1970’li yıllarda Bangladeş’te halkın büyük bölümü içme suyuna ulaşamadığı ve ulaşanlarda temiz su içemediği için başta çocuklar olmak üzere mide ve bağırsak hastalıklarına yakalanmaya başladı. Ülke halkı her türlü ihtiyacı için gereken suyu nehir ve göllerden elde ediyordu ve bunun sonucu olarak çocuk ölümleri gündelik hayatın bir parçası haline gelmişti. Hastalıklar ciddi biçimde artış göstermeye başladığında Birleşmiş Milletler (BM) ve Dünya Bankası, Unicef imzalı ortak bir proje başlatma kararı aldılar. BM’nin ‘Çocuk Yardımı’ başlığı ile katıldığı proje, ülke genelinde 86 bin köye su kuyusu açılması planını içeriyordu ve maliyeti de 290 milyon dolar olarak hesaplanmıştı. Paranın tamamı finanse edilemese de, eldeki imkânlar dâhilinde kuyuların açılmasına derhal başlandı. Artık Bangladeşli çocuklar temiz su içerek büyüyecek ve hasta olmayacaklardı, BM ve Dünya Bankası sayesinde elbette!..

Kuyular derhal açılmaya başladı fakat birer halk kahramanı olan BM ve Dünya Bankası küçük bir ayrıntıyı atmıştı. Kuyular açılırken su ile yer arasındaki katmanlara yapılması gereken testler

yapılmadığı gibi 100-200 metre arası bir mesafeden çıkartılması gereken su, yine maliyet hesapları nedeniyle, çıktığı en kısa mesafede bırakıldı.

Dünya Su Günü’nde (22 Mart), İngiliz *Independent* gazetesi “Batı, Bangladeş’i nasıl zehirledi?” haberiyle çıktı. Çünkü BM, Bangladeş’te yaklaşık 20 milyon kişinin arsenik zehirlenmesi nedeniyle ölüm riskiyle karşı karşıya olduğunu açıklamıştı. Çocuk ölümlerini durdurmak ve halka su götürmek için başlatılan proje, Bangladeş halkını yok olmakla karşı karşıya bıraktı. Bangladeş Hükümeti’nin verdiği bilgilere göre şu anda 38 bin kişi arsenik zehirlenmesi ve buna bağlı hastalıklar sebebiyle tedavi görüyor ve 10 milyon kişi (halkın yüzde 13’ü) hala arsenikli su tüketmekte. Ancak bu, ülkenin en milliyetçi ve muhafazakâr kesimi tarafından verilen rakamlara rağmen en az 20 milyon Bangladeşlinin bu suyu tüketmeye devam ettiği düşünülüyor. BM’nin ve Bangladeş Hükümeti’nin verdiği bu rakamlar karşısında, Dünya Sağlık Örgütü, yaptığı araştırmalar sonucunda 35 ile 77 milyon arasında insanın kronik olarak zehirlenmiş olduğuna inandığını açıkladı.

Arsenikli su tüketildiğinde, hiçbir tat değişikliği, koku ya da başka bir rahatsızlık hissedilmiyor fakat bu su tüketilmeye devam edildiğinde 20 sene içinde, ciltte lekeler, kronik yorgunluk, iç organlarda hızlı ve peşi sıra bozulmalar, hızla kansere yakalanma (genellikle akciğer ve cilt kanseri) gibi hastalıklar ortaya çıkmaya başlıyor.

Avrupa’nın çok okunan muhafazakâr gazetelerinden *Süddeutsche Zeitung* dünya üzerinde arsenikli su sorunuyla karşı karşıya olan 36 ülke (5 kıtada) olduğunu duyursa da, yürütülen son bilimsel çalışmalar sadece Asya’da 70 ülke olmak üzere, threecont (üç kıta) ülkelerinde en az 140 milyon insanın arsenikli su tükettiğini ortaya koyuyor. Bu insanların büyük çoğunluğu,

yoğun biçimde pirinç üretilen ve bu yüzden de suya çok ihtiyaç duyulan güney ve doğu Asya ülkelerinde yaşıyor. Su yoluyla katı gıdalara bulaşan arsenik bu şekilde tüketilmeye devam ediyor.

Arsenik kaynaklı cilt kanserine yakalanan insanların tenleri kalın bir zumpara kâğıdı görüntüsü kazandığı gibi bu insanlar gündelik hayattan da dışlanıyor. Öte yandan Tayvan’da ortaya çıkan ‘Kara Ayak Hastalığı’na yakalanan insanların bacaklarından birinde kan dolaşımı duruyor ve bacak çürümeye başlıyor, ölmeden kurtulmanın tek yolu bacağın kesilmesi ve evet bu hastalıkta arseniğe bağlı olarak ortaya çıkıyor. Doktorların üzerinde anlaştığı bir başka konu ise, arsenik zehirlenmesi ve buna bağlı hastalıklardan kaynaklanan ölümlerin, normalden çok daha fazla acılı olduğu yönünde.

1995’te, Dünya Bankası Başkan Yardımcısı İsmail Serageldin, “Bu yüzyılın savaşları petrol için veriliyorsa, gelecek yüzyılın savaşları su için verilecektir.” diyordu. Bunu derken biraz da 90’lı yıllardan itibaren Dünya Bankası öncülüğünde, bir kamu malı olan su kaynaklarının özelleştirilerek yağmalanmasının gündeme gelişini göz önünde bulunduruyor olsa gerek. Zira bugün ülkemiz de dâhil olmak üzere tüm dünyada tatlı su kaynakları birer birer şirketlerin eline geçiyor.

Bu yüzyıldaki su savaşları askerle değil, tatlı su kaynaklarının özelleştirilmesi, şirketlerin özellikle de çokuluslu şirketlerin eline geçmesi yoluyla başlamış durumda.

Geçmişten günümüze savaş sebebi olan, toprak ve yer altı zenginliklerinin son dönemlerde yerini suya bırakacağı gözüküyor. Ortadoğu için güncel bir konu olan su çekişmeleri Türkiye, Irak ve Suriye’yi daha çok ilgilendiriyor. Dolayısıyla da stratejik bir kaynak olarak su, her geçen gün daha çok önem kazanmakta.

11 Eylül 1990’da *New York Times*’ta çıkan

bir habere göre su kaynaklarının iktisatlı kullanılmaması ve tedbir alınmaması durumunda 2025 yılında 37 ülkede ciddi kuraklık yaşanacağı tahmin ediliyor.

Türkiye’de durum...

Ülkemizde suyun durumuna kısaca bir göz atacak olursak, karşımıza şöyle bir tablo çıkıyor:

- Ülkemizde kişi başına düşen yıllık su miktarı 1830 metre küp. Bu miktarın, 20 yıl sonra, 980 metre küpe ineceği öngörülüyor. Şu an dünya ortalamasıysa, 7 bin 600 metre küp.
- Yenilenebilir su potansiyelimiz 234 milyar metreküp. Bunun 41 milyar metreküpü yeraltı suyu, 193 milyar metreküpü de yerüstü sularından oluşuyor. Ekonomik anlamda tüketilebilecek yeraltı ve yerüstü suyumuzun miktarı ise, 110 milyar metreküp olarak tahmin ediliyor.

- Suyun yüzde 72’si tarımda, yüzde 18’i konutlarda, yüzde 10’u ise sanayide kullanılıyor.

- Tarımda uygulanan sulama sisteminin yüzde 88’i ilkel bir yöntem olan ‘salma’ yöntemi. Oysa damla yöntemiyle en az yüzde 70-80 arası tasarruf sağlanabiliyor.

- Son 40 yılda, sulak alanlarımızın yarısını kurutmuş durumdayız. Bu kuruma ya da kurutma işi hâlâ devam ediyor.

- Nehirlerimiz, göllerimiz, su havzalarımız ve yeraltı sularımız hızla kirleniyor.

- Topraklarımızın 25,8 milyon hektarlık kısmı sulanabilir arazilerden oluşuyor. Ekonomik olarak sulanabilir arazi ise, 8,5 milyon hektar. Şu an, bunun da 4,9 milyon hektarlık kısmı sulanıyor.

- Dünyada sulanabilir araziler tarım yapılan arazilerin yüzde 17’sini oluşturmaya karşın, bitkisel üretimin yüzde 40’ı bu alanlardan elde ediliyor.

Yukarıdaki tabloya baktığımızda, asıl sorun, ‘Ayşe Teyze’nin banyo yapması ya da bulaşığı bol su ile durulması olmadığı ve olamayacağı net olarak anlaşılacaktır. Asıl sorun, suyun kirlenmesidir. Öncelikle su havzalarının korunması gerekiyor. Bunun için su havzalarında eğer tarımsal faaliyetler yapılacaksa, bu uygulamaların kirlenici olmamasına, özellikle bu havzalarda hiçbir yapılaşmaya izin verilmemesine dikkat etmek gerekiyor. Ancak bu şekilde yeraltı ve yerüstü sularımızın kirlenmesinin önüne geçilebilir. Tarımda kullanılan suyun daha etkin kullanımı için; sulama yöntemlerinin damla yöntemine dönüştürülmesi gerekiyor. Şehir sularının şebeke kayıp ve kaçaklarının yüzde 40’lardan, olması gereken en az düzeye indirilmesi lazım...

İşte bütün bunlar yapıldıktan sonra, sıra, dişlerimizi fırçalarken ne kadar su tüketeceğimize, ya da daha az su kullanmamızı sağlayan tuvaletler inşa etmemiz konusuna da gelecektir.

HES 'olay'ı...

HES'lerin, barajların, "enerji üretmek" amacıyla yapıldığı propagandasının sulama ve yaşam alanlarını yağmalamaya yönelik bir kılıftır. Türkiye'de yapımı biterek üretime geçen, yapımı devam eden ve yapılması planlanan yaklaşık 2 bin 500 HES projesi mevcut. Bu HES projelerin tamamının 2023'te tamamlanması öngörülmekte. Bu santrallerin tamamı tamamlanıp üretime geçtiğinde bile ülkemizdeki enerjinin sadece yüzde 5'ini karşılayacak. Üstelik sadece 25-35 yıl için. Derelerin getireceği alüvyonlara bağlı olarak ömrü biten her bir HES'e yeniden işlev kazandırabilmek için, derelerin yönü tekrar değiştirilecek.

Kurulacak HES'lerle birlikte kurulduğu bölgelerde tüm endemik bitki türleri ve yaban hayat da bu projelerden olumsuz etkilenecek. Tüm bu hidroelektrik santralleri kurmak için yapılacak çalışmalardan sonra yüz binlerce bitki türü yok olacak, özellikle Doğu Karadeniz halkının tek geçim kaynağı olan kısıtlı tarım arazileri büyük zararlar görecektir, oluşacak fiziki durum tarım yapmaya da olanak sağlamayacaktır. Öngörülen şudur ki, milyarlarca yılda oluşan bölgedeki doğal hayat dev şirketlerin daha fazla kâr etme hırsı yüzünden kısa zamanda yok olacaktır.

Su sorunu temelde Kapitalizm'in kaynakları yağmalaması, her şeyi metalaştırıp paraya çevirmesi ile ilgili bir sorun. Kapitalizm tasfiye edilmeden bu sorun tamamı ile çözümlenemeyecek. Zira Kapitalizm insanlığa karşı bütün suçların ana sorumlusudur. Ancak Bulutsuzluk Özlemi'nin sevilen şarkısında da denildiği gibi "çelişkiler keskinleşsin diye" böyle geçmesin ömrümüz istiyorsak Kapitalizm'in tasfiyesini beklemeden elimizden ne geliyorsa bugünden tezi yok yapmalıyız...

Şahsi mektup arkadaşlarım

BURAK SÖNMEZER

Bugünlerde eski dostlardan mektuplar alıyorum. Bu mektuplardan özellikle iki tanesi yürek burkan cinsten. Aşağıda gerçekten çok sevdiğim Hizmet kardeşimle Fâtîş kardeşimin benden yardım isteyen mektuplarından birer bölüm ve kendi cevaplarımdan altı çizilmesi gereken yerleri sizlerle paylaşıyorum. (İmla problemleri samimiyetten). **Önce Hizmet Berkant'tan aldığım mektubun bir bölümü ve cevap...**

"Sevgili arkadaşım, son günlerde dünya üzerime üzerime geliyor. Maddi manevi sıkıntı içindeyim. Biliyorsun Kabataş'ta bir olay yaşandı. Ben bu olayın görüntülerini izledim ama çok uzaktan çekim yapıldığından tam anlamıyla göremedim. Yine de olayın vahim olduğunu sosyal medyada paylaştım. Bu olayın görüntüleri yayınlanınca millet, "Vay efendim sen ne gördün" diye tutturdu. Beni ancak sen anlarsın kardeşim; bi sor, "Yazdın da niye yazdın?" diye bir sor Allah aşkına... Vallahi olayın evveliyatı var.

Bak kardeşim daha önce de yaşandı bu olay. İzmir'de yaşandı. Gözü dönmüş fakat üstleri giyimli bir kısım ulusalcı adam evin erkeği olmadığı halde bir eve girmişler... Evin erkeği iş gezisindeyken yapıyorlar bunu... Kadın saçıyla meçli. Uzatmıyorum. Bunlar kadını çok şeye sıkıştırıyorlar, kötü emellerine alet edecekler ya, bir taraftan sürtünüyorlar bir taraftan da, 'Yavrum evet de! Sen de istiyorsun biliyoruz!' diyerek eylemlerini meşrulaştırıyorlar. Bağır çağır derken evin erkeği iş seyahatinden erken dönüyor, genişçe bahçenin sınırlarından içeri girerken evdeki anormal hareketliliği hissediyor. Bir ağacın dibinden neler olup bittiğini izlerken, olayları anlayıp aklı başına geliyor. Adam milliyetçi-muhafazakar, içinde-gücünde bir kimse. Öbürleri ataist mi, çapulcu mu, öyle tipler işte. Adam alıyor uç tarafına doğru kalınlaşan büyücek budaklı bir odun. Hissettirmeden sızıyor eve. Sonra tabii veriyor da veriyor küskünü.

O zaman bu adamlar 3-5 kişiler. Sonradan mesela yine bazı olayları var... Gidiyorlar bir Murat 124 çalıyorlar. Bunlardan biri bir bacımızı gözüne kestiriyor. Atıyor arabaya kızcağızı sürüyor arabayı... İssiz bir yere gelince kızcağızın kafasını arabanın camına sıkıştırıp hareketsiz bırakıyor, sonra yapmadığını bırakmıyor... Bunlar yaşanmış bilinen şeyler kardeşim. Ben bunun böyle olduğunu bildiğim halde nasıl sessiz kalabilirim? N'olur bana destek ol, bana bir çıkış yolu göster..."

Benim cevabım:

"Olum Hizmet, bak bu işten sansasyonel bir şekilde sıyrıldın sıyrıldın, aksi taktirde sinir sitres; vallahi kafanda bir tel saçın

kalmaz. Yahu sana mı kaldı, sen mi kurtaracan bu ülkeyi? Bırak, ne halleri varsa görsünler. Sen ne güzel bir ara futbol-mitbol yazmaya heves ettiydin, televizyonlara bile çıkmaya başladydın. Bok vardı tekrar köşe yazmaya, millete akıl dağıtmaya giriştin. Bi önce insan ol, insancıl ol. Her neyse... Bak şimdi zamanında bu Ebru Gündeş yaptıydı. Sütüdyoya kameraları toplayıp şarkı söyliycem ayağına önce kafam döntüyo diye işaret yapıp sonra bayılma numarası çektiydi. Sonra da millete "Ben beyin bişeylemesi geçirdim" ayağına yattıydı. Hah, olum bak şimdi sen de çağır önceden ambulansı, kameraları, gastecileri falan; bir de mektup yaz; 'Son günlerde üzerimdeki haksız baskılara dayanamıyorum, hakkımı da helal etmiyorum' diye. Al bi şişe tuz ruhunu, iç gitsin. Sen korkma, tuz ruhunun üzerine çamaşır suyu içersen hiç bi şey olmaz. Millet de seni intihar etti sanar; senin gördüklerin falan unutulur gider. Millet de kurtulur sen de... Hadi sağlıcakla.

Not: Şşşş olum tuzruhunu içtikten hemen sonra içecen çamaşır suyunu ha. Geciktirme nalları dikersin!"

Fâtîş Daltaylı'nın göz yaşları:

"Abi bir isim karışıklığı olmuş, gazetecilik hayatımı yakmak istiyorlar abi. Ne zaman adam oluruz abi biz yaa? Başbakan Fatih isimli birine talimat verip duruyormuş, millet de beni tefe koyuyor. Anlatamıyorum yaaa; benim adım Fatih değil abi yaa, benim adım Fâtîş abi Fâtîş yaa. Abi napcam ben şimdi yaa?.. Abi sen olayı biliyor musun? Adam arayıp duruyor Fatih diye birini, onu çıkarma bunu yazdırma, talimat verip duruyor. Bu Fatih de 'Eee bi dakka... Şimdi bakıyorum...' falan diyor. Abi Başbakan beni arasa dilim tutulur abi, ben zaten spiker falan değilim güzel konuşamam

abi; düşünsene Başbakan beni arayacak, Mesut Yılmaz gibi olurum ben abi. O da bi şey söyleyeceği zaman şaşırmayım diye bi şey söylemiyordu ya, ben de söyleyemem abi; nerden çıkartıyorlar bunları; abi valla istifa etmiyorsam gazetecilik yapmak için istifa etmiyorum şu anda; nasıl bir ruh hali içerisindeyim anlatamam.

Abi bak neler çekiyoruz. Biz gazeteciler neler çekiyor abi kimse bunları görmüyor. 'Uludereyi görmedik Allaha şükür' diyor abi, valla ben de görmedim, billaha ben de görmedim abi. Bıraksalar abi, vallahi şu odadan çıkmam nasıbolmasın, 300 metre ötede ne oluyo ne bitiyo, ondan bile haberim yok benim yaa! Ne başbakanı abi yaaa?! Ben daha geçen gün yemek yedim vaziyetinden memnun değilim dedim

ben abi. Dedim de 'Sen depresyondasın' dediler, insafınız kurusun abi yaa. Bana da yazık; vallahi yazık yaa, biz de insan evladiyız değil mi yaa?..

Abi ben çıkamıyorum bu işin içinden, montaj bunlar abi hepsi montaj; herkes bizi şerefsiz haysiyetsiz biliyor abi. Vallahi dayanacak gücüm kaldı artık... N'olur bir çıkış yoku göster bana;

saygılar abi..."

Benim cevabım:

"Fatîş bırak bu işleri. Eskiden de senin saat-maat işlerin vardı, orda da işleri ağzına yüzüne buluşturmuştun. Olum sen herkesten fırça yemişin ya... Seni *Tarihin Arka Odası*'na döndürmüşler. Kapıdan girip çıkanın haddi hesabı kalmamış olum yaa. Adamları işten atıyorlar senin haberin yok; bir de diyorsun ki üst yönetim işten attı onları; olum sen ne iş yaptığını biliyor musun lan? Sensin olum üst yönetim! Yayın yönetmeni sensin lan. Alooo farkında mısın gençlik parkında mısın?

Olmaz böyle Fatîş. Bırak güneş biraz içeri girsin; taklayı güvercinler atсын..."

Bütün kadınlar özgür

SUZAN YILMAZ OKAR

Enternasyonal marşı
“ayağa kalkın, yeryüzünün
lanetlenmişleri” çağrısıyla
başlar. Kadınlar binlerce
yıldır erkekler dünyasının lanetlenmişleri
olarak yaşamlarını sürdürmeye çalıştılar.
Üzerlerine yapışmış lanet, dönemden döneme,
toplumdan topluma farklılık gösterse de,
insanın uygarlık tarihinin bütün zamanlarında
erkekler tarafından eşyadan sayıldılar, itildiler,
ötelendiler. Şeytan diye yakıldılar, taşlandılar,
savaşlarda ganimete eklendiler, karanlık
manastırlarda terbiye edilmek istendiler,
yeryüzünde fahişe, cennette vaat oldular.
Çok değil bundan birkaç yüzyıl öncesine kadar
insan olup olmadıkları bile tartışıldı...

Yeryüzünün en kalabalık lanetlileri, sanayi
devriminin ardından işgücünün sudan ucuz
deposu olarak kullanılmaya başlandı. Binlerce
yıl boyunca iktidarını kurumsallaştıran
erkek, kadının esaretine böylece yeni bir
halka daha eklemiş oldu. O döneme kadar
toplumun en acımasız yasaklarına maruz kalan
kadın, erkeklerle aynı işliklerde çalışabiliyordu
çalışmasına, ancak emek gücünün karşılığına
yine ‘güçlü’ ölçüsünde talip olabiliyordu
sadece. Ama yine de evden çıkıp görünür
olmuştu bir kez.

İki yüzyıllık mücadele

Erkek sömürüsünün önemli dayanaklarından
olan maddi gücü elinde bulundurmak prensibi,
kadının evin ve tarlanın dışına çıkmasıyla,
atölyelerde ve fabrikalarda çalışmaya
başlamasıyla değişti. Kadınlar bir araya gelince
toplumun ‘erkek olmadan bir hiçsin’ anlayışını
tepetaklak edecek etkinlikler, gösteriler
yapmaya başladılar.

Bugün kadına tanınan seçme ve seçilme
hakkı, boşanma ve kürtaj hakkı ve kimi
ülkelerde uygulanan diğer yasal haklar
(poligamiye karşılık tek-eşli evlilik, zorla
evliliğin yasaklanması, eşit işe eşit ücret,
kadına şiddetin yasaklanması, miras
bölüşümünde eşitlik vb.) kadınların bundan
iki yüz yıl önce dünyanın hemen her yerinde
haksızlığa, kadın bedeninin sömürsüne karşı
yürüttükleri mücadelenin sonucudur.

İşte 8 Mart Dünya Kadınlar Günü de esas
olarak kadınların bu mücadelesinin tüm
dünyada süreklilişmesi için belirlendi. O
gün ne bir tesadüftü, ne de anılmasına vesile
olan eylemle sınırlıydı. Kadınlar canları
bahasına 1700’lü yılların sonuna doğru içinde
bulundukları erkek soylu cendereye isyan
etmeye başlamışlardı.

18. Yüzyıl kadınların hakları için özellikle
hemen bütün Avrupa’da ve Amerika’da
hareketlendikleri dönemdi. Özellikle kadın
hareketinin mayalandığı ülke olarak geçen
Fransa’da kadın eylemci Olympe de Gouges’in
Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirisi

ile pek çok kadın kendisini eşit haklar
mücadelesinin içine attı. Bildirge **“Bütün
kadınlar özgür doğar!”** sözüyle başlıyordu.
Fransız kadınlar siyasi oy hakkından, kamusal
alandaki eşitliğe, doğurdıkları çocukların
babalarını açıklama hakkından, aileleriyle ‘kan
bağından’ feragat etme hakkına pek çok taleple
siyasal yaşamın içindeydi artık. Ancak Fransız
devrimi hem aydınlanma hareketi içinde yer
alan hem de kadın hakları savunucusu olan
Gouges’yi de yuttu. 1793 yılında giyotinle
öldürüldü. Fransa’daki kadın hareketi hemen
bütün Avrupa kadınlarını etkiledi. Hemen
bütün Avrupa’da kadınlar ekonomik ve
siyasal taleplerle hem işverenlerinin, hem de
kendilerini prangalayan erkek ‘akıllı’ toplumun
karşısına dikildi.

İngiltere’de kapitalist sanayileşmenin
yarattığı eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya
yönelik mücadeleler sonucunda çalışma
koşullarını düzenleyen yasalar çıkartıldı. 1842
tarihinde kadın işçilerin çalışma koşullarına
ilişkin koruyucu düzenlemeler getiren yasa da
bunlardan biridir. 20. Yüzyıl başlarında ortaya
çıkan Süfrajat kadın hareketi de İngiltere
kadın hareketinin önemli bileşenlerindendi.
Süfrajatler diğer kadınlar gibi aynı zamanda
sınıf hakları için değil eşleriyle eşit olmak,
sokakta onlar gibi özgür dolaşmak, oy
kullanmak için mücadele ediyorlardı. O
dönemin en önemli grevlerinden sayılan
kibritçi kadınlar grevi, Süfrajatlerle işçi
kadınların temelde farklı sınıfsal kaygılarla
davrandıklarının, fazlaca çıkar birliklerinin
olmadığının da resmi oldu. **Bir yanda
ağır çalışma koşullarından dolayı, beyaz
fosforla yapılan üretimde yer aldıkları
için çene kemikleri eriyen ve yemek bile
yiyemez hale gelen, hakları için sokağa
dökülen kibritçi kadın işçiler, öte tarafta bu
kadınların çalıştığı Bryant ve May kibrit
fabrikalarında hisseleri bulunan Süfrajat
eylemciler.** Süfrajatler kendi talepleri için
zorlu mücadeleler vermelerine karşın, işçi
kadınlarla bir araya gelmeyi hedefleri arasına
koymadılar. Hatta onları kendi aralarına
**almamaya, sendikal mücadeleye destek
vermemeye dair kararlar** dahi aldılar.
Farklı siyasal taleplerle sokaklara çıkmalarına
ve ayrıcalıklı sınıfsal konumlarına rağmen
Süfrajatler erkeklerin kadına yönelik
tahakkümlerinin kırılmasında önemli kimi
adımlar attılar. Örneğin kadınların sokakta
özgürce davranabilmesi, ileride kazanılacak
siyasal oy hakkı aynı zamanda Süfrajatlerin
mücadelelerinin sonucudur.

Amerikalı kadınların eşit eğitim, hukuksal ve
toplumsal eşitlik ve siyasal oy hakkı talepleri,
örgütlü kadın hareketinin kurucu unsurlarından
biri olarak ancak Seneca Falls bildirisinde
yerini alabilir. Kadınlara oy hakkı mücadelesi
bu bildiriden sonra başlar. Avrupa’da bu
talepler çok daha önce ilan edilir, bu istekler
dikkate alınmadığı gibi erkek egemen güç tam

tersini yapar: Kadınların oy kullanmasını yasal
olarak yasaklar.

Kadınlara oy hakkı ve yasal haklar
(boşanma, miras vd.) kadın mücadelesinin
başladığı tarihlerden onlarca yıl sonra kazanılır
ancak. Pek çok ülkede genel oy hakkı Birinci
Dünya Savaşı’ndan sonra yasalaşır ve kadın
siyasal hayatta yer almaya başlar. Oy hakkı
eril savaşın şiddetinin bir armağanı gibi
sunulur kadınlara. Çünkü savaşlarda yer alan
kadınlar kendilerini ‘erkekçe’ kanıtlamışlardı.
Türk kadını da aynı yazgıyı paylaşır. Balkan
savaşlarında, Birinci Dünya Harbinde
‘kahramanlık’ gösteren kadınlarımız nihayet
1934’te oy hakkına kavuşur. Medeni haklarını
da (mal mülk edinme hakkı, sözleşme yapma
hakkı vb.) yine bu süreçte almaya başlarlar.
Diğer kimi haklar ise Rusya’da gerçekleşen ve
Avrupa’ya yayılan devrimlerden sonra devlet
tarafından birer koruma tedbiri, temsil olarak
kapitalizme şırınga edilir.

Batı erkek egemenliğinin kadına dair tarihsel
fikri (elma metaforuyla cennetten kovuluşa
sebep olan, erkek dramasının baş aktörü
ayartıcı ve şeytani yılan Havva’dan, ölümü
hak eden cadılara kadar) nihayet özellikle 19.
Yüzyıl’dan sonra görece değişmeye başlar.
Ama yine de kadının fizyolojik ve düşünsel
olarak erkekten geri olduğuna dair geleneksel
anlayış kapitalizmde de devam eder. Kadının
kendi hakları için harekete geçmesi erkeğin
gündemine yine fallusun egemenliğiyle girer.

Kadınlar erkek gibi düşünür, erkek gibi çalışır,
erkek gibi yaşarsa cinsler arası eşitliğe uygun
görülebileceklerdir.

Erkek egemen aklın kadının ‘eksik’ bedenine
uygun gördüğü çalışma koşulları kapitalizmin
o dönemki işliklerine bu şekilde yansır.
Doğuştan kusurlu gördükleri bu bedenlerin
sadece biraz uyumaya, hızlıca yemek yemeye,
belki haftada bir yıkanmaya vakitlerinin olması
yeter de artar.

Kapitalizm kadını korumaz

19. Yüzyıl’ın başlarından itibaren erkek
tarihinin zavallı, tehlikeli, zayıf vb. sıfatlarla
tanımladığı kadınlar bedenlerine ve akıllarına
el koymaya çalışan erkek esaretine karşı
fabrikalarda, evde ve sokaklarda çetin ve
inatçı mücadele yürüttüler, yürütmeye devam
ediyorlar.

Çalışmaya başlayarak kocalarının ve
babalarının baskısından görece kurtulan
kadınlar, yazık ki fabrikalarda, sokakta
benzer bir kontrolle/baskıyla karşı karşıyalar.
Hâlâ savaşlarda öldürülenlerin çoğunluğunu
kadınlar ve çocuklar oluşturuyor. Sadece
erkek savaşının basit kurbanları olarak
kalmıyorlar. **Tecavüze uğruyorlar, kocaları
tarafından öldürülüyorlar, özgürce dolaşıp
özgürce giyinemiyorlar, hem ev geçindirip
hem çocuk bakarak iki kez sömürüye
uğruyorlar.** Kısacası hem erkek akıllı hem de
makine sahipleri tarafından hayatlarına el

kon
K
düş
ka
mes
iyik
fay
düz
gör
kad
çok
dah
sen
bun
kaz
dah
üz
gibi
K
eks
güc
beli
dev
söz
sah
edi
ma
söz
tar
tec
mal
baş

sını
tari
eşit
kül
ken
biy
dön
ber
kök
orta
Gel
mü
da
hak
boy
alm
sah
üze
sor
E
altı
em
her
kal
etm
diy
ins
olm
han

ür doğar...

konutmaya devam ediyor.

Kadının yüzyıllardır ezildiği düşünüldüğünde, özellikle Avrupa'da kapitalist sistemin kadın haklarıyla ilgili aldığı mesafe dikkat çekici görünüyor. Ancak bu iyileştirmeler de temelde kadının işgücünden faydalanmayı hedefliyor. Medeni haklarla ilgili düzenlemeler, devlet kreşleri, çamaşırhaneler, görece erkeklerle eşit ücret vb. Ama bu haklar kadının durumunu düzeltmeyi sağlamaktan çok, onun işgücünü evin dışına çıkartıp ondan daha çok faydalanmayı gözetiyor. Örneğin sendikaların ve kadınların mücadeleleri sonucu bundan yaklaşık elli yıl önce Avrupa'da kazanılmış olan Cinsiyet Ayrımı Karşısı Yasa dahi kabul edilmesine rağmen sadece kağıt üzerinde kalmıştır. Tıpkı diğer pek çok hak gibi...

Kadınlara erkekler tarafından yüklenen eksik beden, eksik akıl, dolayısıyla eksik emek gücü anlayışı Türkiye gibi ülkelerde çok daha belirgin olarak karşımıza çıkıyor. Kadınlar ne devletin sembolik olarak kendilerine tanıdığı sözde haklardan haberdar, ne de burjuvalar, iş sahipleri bu hakların uygulanmasına aracılık ediyor. Özellikle **erkeğin fiziksel şiddetine maruz kalan yüzlerce kadın her yıl devletin sözde koruma yasalarına rağmen eşleri tarafından katlediliyor. Çocuk yaşta tecavüze uğrayan kızlar, kadınlar devletin mahkemeleri aracılığıyla tecavüzcüleriyle baş-göz edilmeye çalışıyor.**

Kadının kurtuluşu devrimde

Biliyoruz ki kadınların ezilmesi toplumun sınıflara bölünmesi kadar eski. Kadınlar tarihin hiçbir döneminde dünyayı erkeklerle eşit bir şekilde paylaşmadılar. İdeolojinin/ kültürün erkek aklı olması, iki cins arasında kendi başına bir eşitsizlik ilişkisi içermeyen biyolojik farklılığın hiyerarşik bir farklılığa dönüştürülmesi sonucunu da getirdi beraberinde. Her toplumsal formasyonda köklenen bu ezilmişlik kapitalizmle beraber ortadan kalkmadı, sadece görüntü değiştirdi. Gelen aşamada yüzlerce yıldır kadınların mücadeleleri sonucu kazanılmış kimi haklar da tehdit altında. Burjuva reformizmi kadın haklarını ya gasp ederek, budayarak kendi boyunduruğuna, kendi istediği biçimde almakta (tıpkı 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne sahip çıkmaları gibi) ya da hakların kağıt üzerindeki varlığıyla yetinip, kadınları kendi sorunlarına terk etmektedir.

Erkek egemen fikrinin, yasalarla güvence altına alınmış cinsiyetçi yaklaşımın, emek güçlerinin her alanda sömürsünün, hemcinslerine yönelik şiddetin ortadan kalkması için öncelikle kadınların mücadele etmeye devam etmesi gerekiyor. Kadınlar diyorum çünkü kadın sorunu binlerce yıllık insanlık tarihinin en büyük eşitsizliklerinden olmasına rağmen ne sosyalist ne de muhalif hareketlerin gündemine bu ağırlıkla

girmektedir. Kadınlar dün olduğu gibi bugün de kendi kurtuluşlarına kendileri omuz vermektedir.

Burjuva reformlara genel insan hakları sorunu paketi içinde giren kadın hakları sorunları çözmek yerine, ertelemenin aracı oldu. Örneğin '70'lerden sonra feminist akımın toplumsal bir netelik almasının yarattığı basınçla BM'nin 1979 yılında kabul ettiği Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi/Yok Edilmesi Sözleşmesi'ni (CEDAW) dahi BM'ye üye pek çok ülke imzalamaya yanaşmadı. Üstelik uluslararası insan hakları sözleşmeleri arasında altına en çok çekince konan sözleşme CEDAW oldu. Özellikle Müslüman ülkelerin başını çektiği çekinceli ülkelerin ortaya serdiği ataerkil anlayış şuydu: **Kadınların bir insan olarak tek başlarına anılmalarına tahammül edemiyoruz!** Yazık ki Türkiye'de bu sözleşmeye karşı ihtiyatlı/çekinceli davranan ülkelerden biri oldu. 2005'te AB'nin dayatması üzerine CEDAW'a yanaşan Türkiye'nin bu çerçevede ne kadar yol aldığını hepimiz görebiliyoruz. Birakalım kadına dair hakların korunmasını, dün görece iyi diye kabul ettiğimiz olanaklar dahi birer birer budanıyor.

Aslında bu ve benzeri sözleşmeler kadının özgül sorunlarının çözülmesinin uğraşına dönüşmesine beklemek safdillik olur. Yine de bu türden protokoller burjuva reformlarının kadınların sorunlarını tam olarak kapsamadığının/çözemediğinin, bu konuda özel düzenlemelere ve tedbirlere ihtiyaç bulunduğu kağıt üzerinde itirafidir. Başka bir deyişle erkek egemenliğinin var olduğu tüm sistemlerde kadınlarla ilgili edinilmiş olan hakların güvencesi olmadığı gibi bu hakların her an kaybedilme tehdidi bulunmaktadır.

Her ne kadar kadın sorunu sınıflı toplumların ortaya çıkmasıyla sistemli hale geldiğini biliyor olsak da tek başına sınıfların ortadan kalkmasıyla çözülmesinin mümkün olmadığını da biliyoruz. Çünkü erkek aklının bundan birkaç yüzyıl önce insan olup olmadığını bile tartıştığı, eşyadan daha değersiz gördüğü kadına dair fikri bugün de kağıt üzerinde, sözde ve kısmen pratik yaşamda değişmiştir. **Kadın hâlâ erkeklerle birlikte özgürce yaşayamamaktadır. Erkeğin kadına dair küçük düşürücü uğraşı, boyunduruğu bugün de devam etmektedir.**

Ancak biz kadınlar BM'nin 1975 yılında 'Dünya Kadınlar Günü' olarak kadınlara bahşettiği günün, aslında yaklaşık iki yüz elli yıldır iş koşullarının düzeltilmesi, eşit siyasal haklar, ücret ayrımcılığı için greve kalkışan yüzlerce, binlerce lanetli kadının mücadelesinin sonucu olduğunun bilincindeyiz. Her ne kadar tüm insanlığın kurtuluşunun devrimle mümkün olduğunu biliyor olsak da kadının kurtuluşunun öncelikle kendi mücadelesiyle olacağının da farkındayız.

Kadının kurtuluşu **insanlığın kurtuluşudur!**

Türkiye'nin 'Kadın Karnesi', 2013

9 Ocak 2013'te Kürt halkının özgürlüğü için mücadele eden üç kadın Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez Paris'te suikast ile katledildi.

2013 yılında 237 kadın öldürüldü. 25'i koruma talep etmişken 18'i koruma alabilirdi. Bunun dışında kalanlar ise ya başvuru yapmış ama koruma alamamış ya da koruması öldükten sonra verilmiş olanlar.

Kadınların yüzde 54'ü kocaları veya eski kocaları, yüzde 12'si sevgilileri, yüzde 18'i akrabası olan erkekler tarafından öldürüldü.

Cinayetlerin yüzde 25'i Marmara Bölgesi'nde, yüzde 20'si Ege, yüzde 15'i Akdeniz yüzde 13'ü Güneydoğu Anadolu, yüzde 11'i İç Anadolu, yüzde 8'i Karadeniz ve yüzde 8'i Doğu Anadolu bölgelerinde gerçekleşti.

Her 10 kadından biri şiddet gördüğü için kolluk kuvvetlerine, mülki amirlere ve savcılara defalarca şikayette bulunmasına ya da koruma tedbir kararı çıkartmasına rağmen ağır yaralandı.

Erkekler 2013'te 167 kadın ve kız çocuğuna tecavüz etti/tecavüz girişiminde bulundu. (Resmi rakam bunlar tabii.) Kadınların yüzde 52'si tanıdıkları erkeklerce tecavüze uğradı: 22 kadına arkadaşları, 17 kadına akrabaları, 10 kadına iş dolayısıyla tanıdıkları

erkekler, yedisine eski kocaları, yedisine eski sevgilileri, yedisine komşuları, altısına kocaları, üçüne doktorları, üçüne annelerinin ya da kızlarının sevgilileri, ikisine öğretmenleri tecavüz etti. Üç kadın tecavüze uğradıktan sonra fuhşa zorlandı.

Tecavüzlerin yüzde 36'sı kadınların evlerinde, yüzde 26'sı sokakta, yüzde 23'ü kadınların alıkonulduğu mekanlarda yaşandı: Erkekler 60 kadına evlerinde, 43 kadına sokakta, 38 kadına alıkonuldukları mekanlarda, 10 kadına zorla bindikleri araçta, 9 kadına kuaför, otel, muayenehane gibi hizmet alınan mekanlarda, dördüne işyerinde, ikisine okulda, birine asansörde tecavüz etti.

Erkekler 2013'te 161 kadın ve kız çocuğuna cinsel tacizde bulundu. (Bu da resmi rakam tabii!) Kadınlar ve kız çocuklarının yüzde 64'ü tanıdıkları, yüzde 36'sı tanımadıkları erkeklerce taciz edildi. Tacizcilerin yüzde 23'ünü öğretmenler, yüzde 9'unu kendini din insanı olarak tanıtan kişiler oluşturdu. Taciz vakalarının yüzde 39'u sokakta, yüzde 32'si okulda, yüzde 7'si evde,

yüzde 6'sı telefon ve internet aracılığıyla gerçekleşti.

Kürtaj hakkına AKP hükümeti tarafından yapılan saldırılarda kürtaj hakkına ilişkin "Anası olacak kişinin hatasından dolayı çocuk niye suçu çekiyor? Anası kendisini öldürsün" diyen Melih Gökçek'i yumurtalarla protesto eden üniversiteli kadınlar hakkında Mart 2013'te dava açıldı. Kadınlar "yaralama" "hakaret" ve "tehdit" iddialarıyla 4 yıla yargılanıyorlar. İstatistiklere göre gezi direnişine katılanların yüzde 52'si kadındı.

Haziran İsyanı sırasında polis şiddeti kadınları özel olarak hedef aldı. Kadınları "eve geri döndürme" stratejisi direnişçi kadınlara yönelik taciz, tecavüz tehdidi, gözaltılarda çıplak arama işkencesi ile devreye sokuldu.

KADIN DÜŞMANLARI SUSMADI

"Boğaziçi Üniversitesi'ni ziyaret ettim. Bir baktım farklı bir dünya. Değişik binalar, surlarla çevrilmiş alan. Sonra bahçesinde

gençler kızılı, erkekli oturuyor. Ben çok şaşırdım. Burada yoldan çıkardım dedim."

Binali Yıldırım
"Doğum kontrol oyununu bozun... Sezaryen ve kürtajla adeta cinayet işlediler, adeta aldattılar."

Tayyip Erdoğan
"Erkek öğrencilerle kız öğrenciler aynı binada altlı

üstlü kalıyor. Aynı merdivenleri kullanarak uyumaya gitmeleri inanın beni 2 yıldır rahatsız ediyor..."

Trabzon İl Milli Eğitim Müdürü Tamer Kırbaç

"Başbakanımızın belirttiği üç çocuk asgari. Bizim önümüzdeki yıllarda çalışacak genç nüfusa ihtiyacımız var."

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ilk kadın başkanı Yadigar Gökalep İlhan

"İnancımız bunu emrediyor. Sünnet, aile, örf, adet, gelenek, göreneklerimiz aile yuvasının kurulmasına çok önem veriyor. Biz de bunu teşvik ediyoruz. Gençlerimizin, henüz genç yaşta iken olan evliliklerinde çok büyük faydalar olduğuna inanıyoruz."

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç

RTÜK "Hamile kadınların sokağa çıkması terbiyesizliktir" diyen **Ömer Tuğrul İnancer**'in TRT Türk'teki ifadelerinin, yayın ihlali oluşturmadığını söyledi.

(Derleyen: Ekin Baltaş. Oranlar: bianet.org)

"KADININ ÖZGÜRLÜĞÜ, TÜM İNSANOĞLUNUN ÖZGÜRLÜĞÜ GİBİ,

YALNIZCA EMEĞİN SERMAYENİN BOYUNDURUĞUNDAN

KURTULMASIYLA GERÇEKLEŞECEKTİR." CLARA ZETKIN

REDHACK / ŞİRİNE

Kadın sorununa ve kadının kurtuluşunun çözümüne, sınıflar mücadelesinin perspektifiyle bakıyoruz, yani 'diyaletik ve tarihsel materyalizm' penceresinden...

Tarihsel veriler, insanlık tarihinin ilk dönemlerinde, bugünkü anlamıyla bir 'cins ayrımcılığı'nın olmadığını gösteriyor. İlkel komünal toplumda üretim araçlarının özel mülkiyeti yoktu; haliyle sınıflar ve devlet de yoktu; sömürünün, baskının, cinsel ezilmişliğin zemini henüz oluşmamıştı. Bu dönemde ortaklaşa yaşam hüküm sürüyordu ve kadın doğurganlık özelliğinden dolayı saygın bir yere sahipti. Soy zincirinde kadın belirleyiciydi; bu, kadının önemini artırıyordu. Bu önem, erkeğin üzerinde tahakküm kurmayı ya da onu ezmeyi beraberinde getirmiyordu. Kuşkusuz, erkek-egemen toplum bundan ders çıkarmalı...

İlkel komünal dönemde üretim araçlarının gelişmesi ve emek üretkenliğinin artışıyla birlikte kadın-erkek ilişkileri de tarihsel değişime geçti. Eşitsizlik, üretim araçlarının özel mülkiyetiyle birlikte gelişti; devlet de böylelikle ortaya çıktı. Sınıfların ortaya çıkışı, üretimin daha çok kol gücüne bağlı olmasını beraberinde getirdi; böylelikle erkekler öne çıktı ve kadının üretimdeki konumu giderek eve hapsedildi. Üretimde ve toplum içinde erkek bir statüye kavuşurken, kadın için toplumsal hizmet ev içi angaryasına dönüştü. Kapitalist sisteme geçiş dönemine kadar, kadın sorunu biçim değiştirerek ayrımcılığın daha da derinleştiği bir noktaya geldi.

Başka deyişle, kadın ezilmişliği sorunu sadece kadınla erkek arasındaki bir sorun olarak görmüyoruz, toplumsal ve sınıfsal bir sorundur. Dolayısıyla, kadının ezilmişliğinin ortadan kalkması, esas olarak sınıfların ortadan kalkması mücadelesiyle iç içe geçmiştir. Bu sosyalist devrim demektir...

Dünyanın neresinde olursa olsun, insanlığa karşı her hareketin, faşizmin, ırkçılığın, ulusal baskının karşısında gelişen her mücadelede kadınlar yer aldı. Naziler tarafından idam edilen Sovyet partizanları, Amerikan emperyalizmine karşı savaşıarak ölen Vietnamlı kadınlar, Sandino'nun kızları, Pinochet diktasına karşı direnen Şilili kadınlar, Arjantin'in Mayıs Meydanı anaları, Güney Afrika'da ırkçılığa karşı meydan okuyan siyah kadınlar ve ülkemizdeki Cumartesi Anneleri, bedenini Ölüm Orucuna yatıran annelerimiz...

1976-1980 arasında devrimci mücadelenin hız kazandığı, tüm toplumu derinden sarstığı, yeni bir düzene, yeni bir topluma duyulan özlem için mücadelenin yükseldiği dönemde de kadınlar yerlerini

almıştı. Faşistlerin saldırılarına direndi kadınlar. Saldırılarına ve katliam girişimlerine karşı gece gündüz demeden gecekondularda nöbet tuttular.

Yanlarında çocuklarıyla beraber polis otosunu taşıladı kadınlar, panzerin önüne atıldılar. Boykotlarda, grevlerde en ön saflarda yer aldılar. Bulundukları her alanda; fabrikada, tarlada, imalathanelerde, büroda mücadele ettiler. Faşist katliamlarda, üniversite kapılarında şehit düştüler...

12 Eylül'ün askeri darbesinin ardından, ülkede halka karşı estirilen ağır terör ortamında gözaltına alınanlar, en ağır işkencelere maruz kalanlar, gözaltında tecavüze uğrayanlar, polis baskınlarında katledilenler arasında yine kadınlar vardı.

Kendi elleriyle kuracakları, insanın insan tarafından sömürülmesinin son bulacağı, insanlar ve cinsler arasında her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılacağı bir gelecek uğruna mücadele ediyorlardı. Bu yüzden her türlü zulme maruz kaldılar. Yılmadı kadınlar. Hapishanelerde, gerek hücrelerde, gerek mapus kapılarında seslerini yükselttiler...

Türkiye'de kadınların mücadelenin en önünde yer alma geleneği bugün de değişmedi. Gezi'de başlayan ve ülkeye yayılan ayaklanma sürecinde, biz kadınlar yine en ön saflarda yer aldık...

Bu ülkede 8 Mart'ın ve kadın mücadelesinin böyle bir gerçeklik üzerinde yükseldiğini unutmamak gerekir.

Ne var ki, kapitalistler dünyada olduğu gibi Türkiye'de de 8 Mart'ın ve kadın mücadelesinin içini boşaltmak, düzene eklemek, hatta bir 'tüketim günü'ne dönüştürmek için türlü madrabazlıklara başvuruyorlar: 'Kadınlar Günü'ne özel kampanyalar, sürpriz çekilişler, indirim

günləri... 8 Mart'ı kadınların göbek attığı, zil takıp oynadığı bir gün haline çevirmeye çalışıyorlar...

Ama bu madrabazlığın ardına gizlemeye çalıştıkları tabloda şunlar var:

Türkiye'de kadınların yarısından fazlası şiddet görüyor. Aile içi suçların yüzde 90'ını kadına karşı işlenen suçlar oluşturuyor. Çalışan kadınların ücretleri, erkeklerin ancak yüzde 60'ı kadar. 15 yaşından büyük kadınların iş gücüne katılma oranı yüzde 25. Kadınların sadece yüzde 2'si yüksek öğrenim görüyor. 5 milyon kadın okuma yazma bilmiyor...

Burjuvazi bu adaletsizlikleri aşmak için çözüm aramıyor tabii, göz boyamanın türlü biçimlerini buluyor. Biçki-dikiş kurslarından mikro kredilere, okul aile birliklerinden düzen partilerinin kadın kollarına, kadın sığınma evleri açmaktan, TBMM veya başka kurumlarda kadınlara 'kadın kotası' ayırmaya kadar bütün göz boyama faaliyetleri, burjuvazinin kadını bu düzen içinde 'özgürleşebileceğine', düzen içinde haklarını kazanabileceğine inandırma çabasının parçaları. Elbette 'hayırsever' burjuvalarımızın başını çektiği 'kadına yönelik şiddete hayır', 'haydi kızlar okula', 'baba beni okula gönder' gibi kampanyalar da öyle...

Kadınları kullanma konusunda da düzen partileri birbirleriyle yarış halinde. Bunun için bir kısmı türbandan çekistirip istismar ederken, bir kısmı da aynı istismarı laiklik üzerinden gerçekleştiriyor. 'Çağdaştırma' ya da 'türban sorunu'nun sahiplenilmesi temelinde yürütülen çalışmaların tamamı, kadının 'modern' ya da 'muhafazakar' biçimler altında düzen sınırlarına hapsedilmesini hedefliyor...

Oysa bu düzenin kadına verebileceği hiçbir şey yok... Burjuvazi, kapitalist üretimin gerektirdiği kadar kadını fabrikaya kabul eder. Kotalar koyup, sistemin gerektirdiği kadar parlamentoya da taşıyabilir. Ancak burjuvazi iktidarının korunması için erkek egemenliği temelinde şekillenen yapının bozulmasını istemez. İşte bu noktada, burjuvazinin bayrağı altında kadınların ne sorunları için bir çözüm vardır, ne de bir özgürleşme imkanı. Olmadığının kanıtı, burjuvazinin iki yüzyıllık tarihidir.

Bugüne kadar kadın sorununu gerçek bir çözüme kavuşturmak için, binyılların biriktirdiği tarihsel sorunları aşmak için gerçek adımlar ancak sosyalist devrimle atılabilmektedir. Devrim, cahil bırakılan, horlanan, köle haline getirilen kadının zincirlerini kırıp özgürleşmesi, onurunu yeniden kazanması için yolu açmıştır. Kadınlar kapitalizmin onlara biçtiği 'zayıf' kimlikten kurtulmaya devrimle başlamıştır...

Devrimlerin gerilemesi, kadınların da gerilemesini beraberinde getirmiştir...

Kadının gerçek kurtuluşu, sorunları yaratan düzenden kurtulmakla başlar. Elbette orada bitmez, 'erkek egemen' anlayışın siyasal, sosyal, kültürel olarak ortadan kaldırılması bir süreç ve mücadele gerektirir.

Toplumun yarısını oluşturan kadınlar örgütlenmeden, devrimin yolunun açılması mümkün değildir. Bu nedenle kadınların mücadeleye katılması demek aynı zamanda devrimin örgütlenmesi demektir.

RedHack ailesi olarak hepinizin 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlar, mücadele dolu onurlu yaşam dileriz.

"Kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulmaz."

Şirin kalın...

Pek tanınmayan bir 'Marx' daha...

CANAN SAĞAR

Kadın sorunu gitgide büyüyen, örümcek ağı gibi bütün dünyayı saran, içine daldıkça daha da çok acıtan bir yara olarak her gün karşımıza çıkıyor. Büyük şehirlerde örgütsel çalışmalarını güçlendiren kadınlar yine de baştan ayağa çürük bir sistemin içinde en çok ezilenler olarak yerini ilk sıralarda alıyor. Avrupa'dan Ortadoğu'ya uzanan bu yola baktığımızda karşımıza töre cinayetleri, kadın sünnetleri, zorla evlendirilme, cinsel istismar, tecavüz, şiddet... saymakla bitmeyen sorunlar çıkıyor... Bu yazıda kadın ezilmişliğinden ziyade, bu zulme başkaldıran ve kadın sorununu sosyalizmin içinde bir bütün olarak gören bir kadını anlatmaya çalışacağım. Dünya sosyalizm tarihine adını büyük bir harekete yazdıran, milyonları enternasyonal devrim ve sosyalizm düşüncesiyle etkileyen bir adamın kızı olan bu kadın, babasının bir dönem en yakın yardımcısı olsa da, artık adından pek söz edilmiyor: Karl Marx'ın dördüncü çocuğu olan Eleanor Marx...

Eleanor, küçük yaşta ezilenlere ve sınıf ayrımına duyarlılığını belli etmişti. Yaşlıtlarına göre daha kavrayışlı bir çocuktur. Karl ve Jenny Marx'ın altı çocuğundan biriydi ve küçük yaştan itibaren ona herkes Tussy diyordu. Babasının gözdesi ve onun fikirlerini yaşatmaya kendini adayacak olan Tussy babasıyla satranç oynar ve hikayeler okumasını çok sevdi. Babası gibi enternasyonal işçi sınıfı hareketinde aktif bir militan olarak bütün ömrünü sürdürmeye başlamadan önce, 16 yaşında, Karl Marx'ın sekreterliğini yapmaya başladı ve sosyalizm üzerine enternasyonal konferanslara eşlik etti. John Simkin (yazar), Tussy ile ilgili yazdığı bir yazısında henüz 3 yaşındayken Shakespeare'den kesitler ezberlediğini belirtiyor. Karl Marx kızıyla İngilizcenin dışında Almanca ve Fransızca da konuşabiliyordu.

1884'te Sosyalist Birlik'in kurucularından biri oldu. Meslekleri ve eğitimleri olmayan insanlar için sendikalar kurarak desteğini sundu. Yetişkin genç kız olduktan sonra babasının kızı olmaktan çıkıp onun yolunda yürüten işçi sınıfı hareketin bir parçası haline geldi.

1876'da kadına eşitlik kampanyasında aktif görev aldı ve London School Board'da koltuğa oturdu. 1885'de Paris Enternasyonal Sosyalist Kongresi'ni örgütledi ve bir sene sonra Amerika'yı turlayarak Almanya Sosyal Demokrat Partisi için para topladı. Bağımsızlığını 18 yaşında eline almak isteyen Tussy Brighton'da arkadaşlarının yanına taşındı ve orada özel ders vererek geçimini sağladı.

Tussy'nin yer aldığı en önemli eylemler

F. Engels ve Karl Marx, Marx'ın kızları Jenny, Eleanor ve Laura ile birlikte...

'Black Monday' (Siyah Pazartesi) ve 'Match-girls Strike' (Kibrit-kızları grevi) idi. 'London matchgirls strike 1888' (Londra kibritkızları grevi), Londra, Bow'da bulunan Byrant and May fabrikasında çalışanlar tarafından başlatılmıştı. Kibrit fabrikasındaki kötü çalışma koşulları, düşük ücretler ve beyaz fosforla çalışmanın yarattığı sağlık sorunlarına karşı başlatılan grev bir işçinin işten çıkarılmasıyla tetiklenmişti. Grevin ilk günü 1,400 kişi çalışmayı reddetti, yönetim işten çıkarılan işçiyi hemen yeniden işe alsa da artık kadın işçiler düşük ücretle çalışmayı kabul etmeyeceklerdi. Patronlarla anlaşmaya varamayan işçiler birkaç gün sonra fabrikayı tamamen durdurdu. Daha sonra Annie Besant'la (İngiliz sosyalist, kadın hakları eylemcisi) görüştüler, greve yardım kampanyası başlatıldı, bazı gazeteler başış topladı. Milletvekilleriyle görüşmeler yapıldı ve haksız yere yapılan kesintilerin geri alınması ve yemekleri fosforun olmadığı ayrı bir odada yeme anlaşmalarına varılarak greve son verildi.

'London Matchgirls' greviden sonra 1889'da London Dock Strike (Londra Liman grevi) başladı ve Eleanor sürece yine

aktif olarak katıldı. Grev, iş anlaşmazlığı neticesinde başladı ve 100 bin grevci ile zafere gidildi. Bu grev, bugün hâlâ Britanya işçi hareketi adına dönüm noktası olarak değerlendiriliyor. Victoria dönemi İngiltere'sinde yaşanan yoksulluğa en çok dikkat çeken ve halkın liman işçilerine sempatisini, desteğini kazandıran, bu grevdi. O yıllarda saat ücreti 6 pence olan liman işçilerinin grev sebebi düşük ücretli maaşlardı. Grevin başlangıcı da 'artı' ücret tartışmalarından sonra doğdu. 1889 liman işçileri grevi binlerce örgütsüz ve vasıfsız işçiyi bir araya getirerek sendika hareketini güçlendirdi. Aynı sene Eleanor, Engels'le Paris'e gitti ve İkinci Enternasyonal'i birlikte kurdu. Engels son yıllarında Eleanor'un hem öğretmenini hem de hayatı ve işleri paylaştığı en yakın kişiydi. Nitekim, Karl Marx da vefat etmeden önce en önemli yapıtı Kapital'in tamamlanmamış el yazılarını ve İngilizce versiyonunu bakması için Tussy'e emanet etti.

Tussy, 1881'de annesini, 1883'te ablası Jenny'yi ve birkaç ay sonra da babasını kaybetti. Peş peşe yaşadığı bu yakın ölümler karşısında iştahsızlık hastalığına

yakalanıp aşırı kilo kaybetti ve yaşadığı acılardan sonra Shakespeare'e olan tiyatro aşkı vesilesiyle Edward Aveling'le tanıştı. 1883'te Edward'la tanıştıktan sonra 'nikahsız umumi hukuk' adı altında ömrünün sonun kadar birlikte yaşadı. İkisinin yer aldığı sosyalist toplantılarda konuşmaları ikisi yapsa da perde arkasındaki esas kişi Eleanor idi. Eleanor ve Edward, Henry Hyndman'ın liderliğinde olan 'Democratic Federation'a (Demokratik Federasyon) üye oldular. Demokratik Federasyon daha sonra adını 'Social Democratic Federation' (Sosyal Demokratik Federasyonu) çevirdi ve 1884'te şahsi sebepler ve enternasyonalizm mevzularından dolayı dağıldı. Eleanor, Aveling ve William Morris'in kurduğu Sosyalist Birlik'in çıkarttığı aylık dergi Commonwealth'e bir kaç yazı yazdı ve kadın sorununu gündeme taşıdı.

1886'da kadın sorunu üzerine Aveling'le birlikte yazdığı Alman Sosyalisti August Bebel'in Kadın - Geçmiş, Şimdiki Zaman ve Gelecek kitabı eleştirisinde özetle temel sorunu ekonomiye bağlıyor ve bütünüyle toplumsal değişimi savunduğunu vurguluyordu. Ayrıca, kadınların avukatlığına soyunan çoğunluğun toplumun evrimine ilgisiz kaldığını, sorunun daha çok üst sınıf kadınları ele alarak değerlendirildiğini ve kendi fikrinin bütün kadınları ayırt etmeksizin destekleyeceğini belirtiyordu. Bunu belirtirken, her ne kadar bulaşıcı hastalık (ki bu o yıllarda cinsel soruna bağlı olarak çıkıyordu), mülk edinme, oy kullanma gibi konular tartışılabilir, kadının işçi sınıfı gibi ezildiğini, en acımasız aşağılanmaları yaşadığını ve bunun tek çaresinin büyük toplumsal bir değişimle gelebileceğini altını çizerek vurguluyordu.

1891'de 'Fabrika Cehennemi' başlıklı Aveling'le birlikte yazdıkları bir kitapçık yayımladılar. Yazının başlangıcında işçi hakları lehine yapılan kanunlara ve raporlara dikkat çekerken, hangi kanun ya da rapor yapılırsa yapılsın her zaman aynı üzücü ve acı hikayeyle karşı karşıya kalındığını vurguladılar. Kanunların ihlali, işçilerin sağlıksız fabrikalarda çalıştığı, bulaşıcı hastalıklara yakalandığı, patronların bir türlü doymayan açlığı örneklerinden bahsederken, durumda 50 sene önceyle hiç bir fark olmadığına dikkat çekiyorlardı. Sanitasyon kanununa bir hayli önem veren Eleanor, 724 denetlemede müfettişlerin yetkisi olmadığını ve toplam 1,111 atölye çalışmasında 907 hijyenik gelişim gereksindiğini belirtiyordu. Yaygın örneklerden biri, bütün işyerlerinde içme suyu musluklarının tuvalette olmasıydı.

Tussy, her ne kadar işçi hareketi ve sosyalizm adına yürüttüğü mücadelelerde başarılı olsa da, özel hayatında aynı güçlü duruşu ne yazık ki gösteremedi. 1889'da geçirdiği depresyondan dolayı 43 yaşında intihar ederek öldü...

'Okyanus ötesi'ndeki kızkardeşim Dylan'a

EKİN BALTAŞ

"O gün bugündür oyuncak trenlere bakmakta zorlanıyorum."

Bu sözler Woody Allen'ın 4 yaşındayken evlatlık aldığı, bugün 30'lu yaşlarında olan Dylan Farrow'a ait. O gün diye bahsettiği günse, üvey babasının yıllarca süren tacizinin evin ikinci katındaki dolaba benzeyen tavan arasında cinsel saldırıya dönüştüğü gün. "O günkü farklıydı" diyor Dylan, "Oyuncak treni izlediğimi, tavan arasını dairelerken gözümü trende tuttuğumu hatırlıyorum."

Şimdi sizden 1 dakika bu yazıyı okumaya ara vermenizi rica edeceğim. Yalnızca 1 dakika. Evinizin en karanlık ve havasız yerine gidin, gözlerinizi kapatın. İnsan çocukluğunu fotoğraf karesi gibi hatırlar ya, o karelerden birini canlandırın gözünüzde ve yalnızca bir dakika boyunca o karanlık kasvetli yerde, arkanızda size sessiz olmanızı söyleyen bir adamla kendi çocukluğunuzu düşünün.

1 dakikanız bittiyse, geri dönebiliriz.

Dylan Farrow, Woody Allen ve Mia Farrow tarafından evlat edinilmiş bir kız çocuğu. Soon Yi ise 1992'de Mia Farrow'un Allen'ın evinde çıplak fotoğraflarını bulduğu diğer evlatlık kız çocuğu. 1997 yılında Woody Allen ve Soon Yi evlendi, bu sırada Soon Yi 24 yaşındaydı. Yani Mia Farrow'un gündeme bomba gibi düşen söz konusu çıplak fotoğrafları bulması esnasında, Soon Yi o an çekilmiş olsa dahi bu fotoğrafları, 19 yaşındaydı, Woody Allen ise 57 yaşında.

Son günlerde bir magazin malzemesiymiş gibi tartışılması ne Dylan'ın yaşadıklarını 25 kişinin tecavüzüne uğrayan N.Ç'den, ne de "entelektüelliği" Woody Allen'ı N.Ç'ye tecavüz eden jandarma yüzbaşından farklı kılar. Bu dünyanın her yerinde böyledir. Erkeksen, devletle aynı cinsiyettensindir. Seni korur, kollar. Hele ki güçlüysen, saygın bir statüye sahipsen, suçlanmak hayat boyu uğramama ihtimalin olan bir şeydir. Dylan, yazısında -farkında olmadan belki de- tüm dünyada genelgeçer bir gerçekliği anlatıyor: "Hikayemi defalarca, doktor üstüne doktora anlatmak durumunda bırakılacağımı, hiçbir şekilde anlamadığım bir hukuki savaşın parçası olarak yalan söylediğimi kabul edip etmeyecek miyim diye sıkıştırılacağımı bilmiyordum. Bir noktada annem beni karşısına oturtup yalan söylüyorsam başımın belaya girmeyeceğini, bütün anlatıklarımı geri alabileceğimi söyledi. Geri alamadım. Çünkü hepsi gerçektir. Ama güçlülere karşı yapılan cinsel istismar suçlamaları daha kolay çuvallyor. İnandırıcılığımıza saldırmaya gönüllü uzmanlar vardı. İstismara uğramış bir çocuğu haksız olduğuna ikna etmeye hevesli doktorlar vardı."

Sistem bir yanıla ahlak pompalarken bir yanıla her zaman vakaların üstünü örtmek,

hele ki suçu işleyen "güçlüyse" güçsüz olanı yok etmek üzerine kurulmuştur.

Çocuk gelin diye muğlaklaştırdığı kavramı pedofili diyerek ötekileştirir. Bu tür haberleri gördüğümüzde hissettiğimiz yoğun öfkeye oynar, kastrasyon önerir, "hadım edelim bu sapıkları" der. Suçun içinde yaşadığımız koskoca bir toplumsal olgu, sistem değil de tek ve hastalıklı bir kişi tarafından üretildiğine inandırmaya çalışır bizleri. Oysa ki bir aşkıtan bir katil, bir babadan bir tacizci yaratan da aynı sistemdir.

Kapitalizm ve tecavüz oldukça iç içe kavramlardır, birbirlerinden beslenir ve tekrar tekrar ürerler. Metalaştırma mantığını hayatımızın her alanına sirayet ettirir, tıpkı bir kültürü metalaştırdığı, bir fikri reklam malzemesi, kadını da bir arzu nesnesi haline getirdiği gibi. Kapitalizm zora dayanan bir sistemdir, sermaye birikimini sağlarken sosyal, hukuki ve kültürel baskı uygular ve yeri geldiğinde silahlı zor kullanır. Tecavüzün en temel iki unsuru da bunlardır işte; metalaştırma ve zor kullanma.

Emperyalist devletlerin sermayeye kaynak olabilecek türlü değerlere el koymak için üçüncü dünya ülkelerini silah zoruyla "zapt etmesi" ve bunu bu ülkelerin iç savaşlarını bitirmek, barışı sağlamak ve ülkenin yardım çağrısı gibi gerekçelerle maskeleye çalışması ile N.Ç'ye tecavüz edenlerin sosyal konumlarından kaynaklı rütbelerini kullanmaları ve üstelik N.Ç'nin "zapt edilme" hususunda rızasının olduğunu beyan

etmeleri sizce de paralellik göstermiyor mu?

İşte bu yüzden dünya çapında bir avukat olan Jacques Verges yüzyıllar boyu geçerliliğini yitirmeyecek bir cümle kurmuştur: "Her suç topluma sorulmuş bir sorudur."

Gelelim olaydaki ensest ve taciz vakasının faili Woody Allen'a. İnternet sitelerine göz gezdirdiğimde, Dylan'ın mektubunun altındaki yorumları okudum. Birçok erkek "kaltak", "çamur at izi kalsın" "küçük fahişe" gibi yorumlar yapmıştı. Ne ilginç değil mi, kilometrelerce uzakta yalnızca yazdıklarını okumakla yetinebileceğimiz bir kadın, hiçbirimizin gidip göremeyeceği bir tavan arasında, geri dönemeyeceğimiz bir zaman diliminde saldırıya uğradığını söylüyor ve dünya erkekleri bir anda bu kadının kaltak olduğu hususunda konsensüse varıyorlar. Ancak evinde öteki evlatlık kızının çıplak fotoğrafları bulunan ve onunla evlenen bir erkek -ki yanında büyüyen bir kız çocuğun gözünde hangi anda bir 'kadın'a dönüştüğünün ciddi olarak sorgulanması gerekirken- iftiraya uğrayan masum bir sanatçıya dönüşüyor. Gerçekten ilginç ama çok yazık ki şaşırtıcı değil.

Bugün hâlâ "kadının beyanı esas mıdır değil midir" tartışmasının yaşandığı bir ülkede, bu algılayışın sürmesine çanak tutan, "ya yalan söylüyorsa"larla komplo teorileri üreten, "her zaman değil bazen uygulanmalı" diyerek politik bir orta yolculuk benimseyen herkes, ellerinde kadınların aldığı yaralardan bulaşan kanı taşır. Herkes bu suça ortaktır

ve kadının her gün her saat ve her dakika daha çok susmasına sebeptir. Zaten erkek egemen bir anlayışın hüküm sürdüğü ataerkil kapitalizmde, bir kadının tecavüze uğradığını dahi kanıtlaması oldukça güçken, kafalarınızı meşgul edip duran bu iftira kompolarının ortaya çıkması hiç de zor değildir. Devlet sizlerin yanında, rahat olabilirsiniz. Gerçekleşmiş bir tacizden bile hüküm giymeniz bu denli zorken, gerçekleşmemiş olandan bu kadar ürkmeniz belki de bir gün bir suçlamayla karşılaşma korkunuzdan kaynaklıdır, ne dersiniz?

İnsan bir gün kendi başına geleceğinden korkarak türlü cambazlıklara soyunabilir zira, hele ki hayatınızı gözden geçirdiğinizde hiçbir kadının size "iftira atamayacağından" emin değilseniz. Evrensel bir vaziyette birbirinize kol kanat germe çabanız da bundan olsa gerek diye düşünmeden edemiyorum.

Dylan yıllarca süren davada defalarca kez yaşadığı tacizi anlattı. Tıpkı ülkemizdeki birçok kadın gibi. Dylan'a inanmak ya da inanmamak vicdani olmasının yanında politik bir meseledir. Çünkü tacizi anlatmak güç ister, duyduğunuz o yoğun utancın sizin suçunuz olmadığını anlayıp, bunu anlattığınızda size yöneltilecek onlarca suçlamayı göğüslemeyi ister. Dylan bunu yaptı. Bu mektubu okuyan herkes için ise dünyaca ünlü, saygı gören, entelektüel birikimi hayli geniş bir yönetmenin her şeyin ötesinde küçücük bir kız çocuğunu taciz eden ve tam da bu yüzden gazetede görüp gönül rahatlığıyla küftüğünüz sıradan bir adamdan bir farkı olmadığını kabul etmeyi gerektirir. Bu toplum içinde kendinize yarattığınız saygınlık zirhından sizin de feragat etmeniz anlamına gelir, zira bu bir sistem ve erkeklik mevzuudur ve hiçbir erkek bundan muaf değildir. Siz dahil.

Oysa ki biz kadınlar bir oyuncak trene bakamamanın nasıl bir şey olduğunu az çok anlayabiliriz. Küçüklüğümüzden bu yana yaşatılan, o ya da bu şekilde bizi yaralayan birçok şey beynimizde bir fotoğraf karesi gibi durur. Koyu yeşil bir koltuğa, mavi çizgili bir gömleğe, kalın alyanslı esmer bir erkek eline bakamaz, bir parfüm kokusunun hafızamızın derinliklerinden çıkartıp tokat gibi yüzümüze vurduğu bir andan ötürü kusabiliriz.

Biz birbirimizin yaralarını iyi biliriz.

Dünyanın her yerinde yaşayan bir kadınla ortak bir geçmişimiz vardır çünkü, ortak hatıralarımız ve ortak bir öfkemiz.

Biz birbirimizi yaralarımızdan tanırız.

Şimdi bizleri yaralayan bu elleri arkanıza saklarken, beyanlarımızı, doğrularımızı, yaralarımızı ve yalanlarımızı tartışıp tartışırken yüzünüzü aynaya dönün. Cesare Pavese 'nin çok sevdiğim bir sözü vardır zira: "Herkesin bir kez kendi cehenneme inmesi gerekir."

8 Mart Dünya Kadınlar Gününüz kutlu olsun.

Hangi unsur daha aşağılayıcı, daha korkunç, daha vahim sizce? Kadının yıllarca sürekli olarak tecavüze uğramış olması mı? Bu tecavüzlere katlanmak zorunda olduğuna ilişkin umutsuzluğu, çaresizliği, korkmuş oluşu, değersizlik hissi mi? Yoksa tecavüz edenlerin kendi ağabeyleri olması mı?..

Kızkardeşler nasıl kurtulur?

ZELİHA MERDAN

Gecenlerde bir tecavüz haberi okudum. “Eee... Ne var bunda?..” diyebilirsiniz.

Ağzınızdan bir çırpıda benzer sözcükler dökülebilir. Dökülür dökülmez de belli belirsiz bir utançla kalbiniz sıkışabilir, midenizde bir yumruk hissedebilirsiniz. Üzülmeyin bu duyduğunuz iç sızısı da hemen kayboluverecektir. Bu ciddi umursamazlık haliniz için kimse sizi suçlayabilecek durumda değil. Merak etmeyin herkes aynı hastalıklı kanıksama halinden muzdarip. Yaşadığımız ülke kadına yönelik şiddet ve cinsel suçlarda dünya liderliğini kimselere kaptırmadığından; her gün üstelik birden fazla taciz, tecavüz, cinsel istismar, kadın cinayetleri haberleri ile günümüz aydınlanıyor! Çaresizlik hissi, teslimiyeti çoğunlukla kanıksatarak yaşıyor.

İşte o aydın olan geçen günlerimizden birinde bu haber, diğer tecavüz haberlerine göre biraz daha ön plana çıkartılarak servis edildi. Sosyal medyada paylaşıldı. Diğer haberlere göre haber değeri yüksekti, çünkü bu sefer tecavüz haberinin dikkat çekmesi için neredeyse erotik, gereksiz ayrıntıları vermeye ihtiyaç duyulmayacak kadar; olayın kahramanlarının ilişkileri, sıfatları, konumları... standartların üzerinde rezildi.

Bir kadının iki erkek kardeşi tarafından yıllarca tecavüze uğradığı o olaydan bahsediyorum. Hani ilk tecavüz eden büyük ağabeyin aynı zamanda imam olduğu olaydan. Küçük erkek kardeşin de ağabeyinden görerek, herhalde bir sakıncası olmadığını düşünüp, ağabeyinin yolundan gittiği olay.

Ama zor kullanmadım!

Sonuç olarak bu iki erkek kardeş yakalanıyorlar. İfadelerinde de olayı kabul ediyorlar. Yalnız imam olan büyük ağabey, şaşırtıcı bir soğukkanlılıkla yaptıklarını kabul ederken, kendisini ‘zor kullanmadım’ diye savunuyor.

Hangi unsur daha aşağılayıcı, daha korkunç, daha vahim sizce? Kadının yıllarca sürekli olarak tecavüze uğramış olması mı? Bu tecavüzlere katlanmak zorunda olduğuna ilişkin umutsuzluğu, çaresizliği, korkmuş oluşu, değersizlik hissi mi? Yoksa tecavüz edenlerin kendi ağabeyleri olması mı? Herkes kendi değer yargıları, önceliklerine göre bir durumu daha vahim bulabilir. Bu arada ağabeylerden büyük olanın imam olması başka bir yazının konusu olacak denli enteresan bir ayrıntı olduğu kadar, sosyolojik bir incelemeyi de hak ediyor!

Ancak benim favorim yine de imam olan ağabeyin ifadesindeki ‘zor kullanmadım’

savunması...

Eee, ne var bunda?.. Yine diyebilirsiniz...

Bunda ne mi var? Bunda ‘zor kullanmadım’ ya da ‘kullandım ama kullanırken dövmedim’ var. Ya da; kadın cinsinin erkek cinsi tarafından istismarının ve bu ‘kullanma hakkı’ ile uygulanan ‘zor’un dayandığı ‘meşru’ zeminin o acımasız tarifi var.

Tüm sınıflı toplumlarda kadın cinsinin erkek cinsine tabi, hizmetine ait olduğu yönündeki algı, bu iki erkek kardeşin zihninde kendi egemenliklerinde olan kız kardeşlerinin ‘kullanım haklarının’ sınırları konusunda belli ki sapkınca uçlaştırılmış! Ancak erkek cinsinin bu egemenlik ya da ‘kullanım hakkı’, nasıl bir meşruiyet algısından besleniyorsa, kullanmanın kendisi değil de, kullanma sırasında uygulanabilecekken uygulanmamış olan şiddet, kız kardeşe tecavüzün izah malzemesi yapılabiliyor.

İmam ağabey ‘zor kullanmamış’!..

Kardeşlerin anne babaları ölmüş, böylece kızkardeşin bakımını ağabeyleri üstlenmiş. Bu durumda kendisine bakılan biri olarak kız kardeşin ev diye gösterilen yerde kalacağı, karnının doyurulacağı garanti edilmiş oluyor. Bu garanti kapsamına bir de ‘korunma’ ekleniyor ki, hayatımızda da olduğu gibi, işin korunma kısmı sıklıkla ironik bir hal alabiliyor! Bu garantinin karşılığını ise kadın cinsi binlerce yıldır, önemsiz, tali ve tabi cins olarak ezilme, kullanıma, aşağılanma, küçümsenme, her türlü şiddete uğrama, bağımsız bir iradeye sahip olamama, uygarlık seviyesinin ulaştığı bilimsel ve sanatsal düzeyden yoksun bırakılmakla, yaşamı ve bedeni hakkında söz sahibi olamamakla ödedi ve ödemeye devam ediyor.

Böyle bir pazarlığı kadınlarla kimse yapmadı tabii ki; yapılmış olsaydı cevabımız net olurdu. Kadınlar yaşamı her seferinde yeniden var edebilir, bu sayısız kez kanıtlanmıştır. Kadın cinsinin erkek cinsine tabi olması ‘zor’la oldu. Kendi yaşamı hakkında verdiği kararlarda tabi olmayı reddeden kadınlara uygulanan fiziksel şiddet

‘zor’un sadece bir yönü; zorun asıl önemli diğer yönü ise, fiziksel zorun tepemizde Demokles’in kılıcı gibi sallandığı sınıflı toplum koşullarında, kadınların tabi ve tali cins oldukları yönünde yaratılan binlerce yıllık toplumsal algı. Bu toplumsal algı, bir taraftan kadın cinsinin ezilmesinin insan doğasına ve tabiata uygun, doğal ve aksinin de mümkün olmadığı lafzıyla tek tanrılı dinlerle cilalanıp süslenirken, bir taraftan da, erkek cinsinin cins olarak iktidarı, sınıflı toplumların hiyerarşik yapısında kan bulmuş, ona da can vermiştir.

Kanaat?

Bir kadının ağabeyleri tarafından aynı evdeki tecavüzlerine nasıl bir karşı koyuşu yeterli görülür de; rızası olmadığına dair tatmin edici bir kanaat geliştirebiliriz? Toplumumuzu tatmin edecek tepki herhalde kız kardeşin ağabeylerini öldürmesinden ziyade intiharı olacaktır. Babası tarafından tecavüze defalarca uğradıktan sonra kızın hamile kalması üzerine açılan mahkemede kızın halasının, “O da adamın gözü önünde açık saçık gezmeseydi!” ifadesi, kadının toplumumuzdaki yeri konusunda yerleşik toplumsal algının boyutu ve erkek cinsinin kullanım hakkının meşruluğu hakkında herhalde açık bir fikir veriyor.

Kızkardeş en son evden kaçıyor. Ancak evden kaçana kadar, onu o evde tecavüzlere boyun eğmek zorunda bırakan çaresizlik, umutsuzluk, güvensizlik duygusu nedir? Uğradığı işkenceye hayır diyemeyecek kadar korkmuş, korkutulmuş, karşı çıkacak güçte belki de hiç hissetmemiş olmak; bu kadar tabi, tali, önemsiz ve kişiliksizleştirilmiş, bu kadar edilgen kılınmış, birey olma hakkı elinden alınmış olmak nedir?

Sen mi zor kullanmadın imam efendi! Sen zorun kendisisin. Sen erkeksin, ağabeysin, imamsın... Tüm sıfatlarının ortak keseni kadınların nasıl yaşaması, nasıl düşünmesi, nerede ne zaman nasıl davranması, nasıl giyinmesi, ne kadar okuması, ne zaman

konusması, nasıl gülmesi, neyi sorgulaması neyi sormaması, kimi nasıl sevmesi, kiminle nasıl sevişmesi, kaç çocuk doğurması, nasıl doğurması, doğurup doğurmaması, sokağa nasıl çıkması, ne zaman evde olması, bankta ya da evde kiminle oturması, nerede ne yapması gerektiğini; söyleme yetkisine ve cüretine haiz. Sen tüm kadın cinsine yüzyıllardır uygulanan ‘zor’ un günümüzdeki tezahüründen başka bir şey değilsin. Sen iktidarsın!

Erkek cinsinin egemenliği ve kadın cinsi üzerinde söz söyleme hakkı o kadar uzun zamandır yaşıyor ki; gündelik hayatımızın ee... ne var bunda diyeceğimiz, önemsiz ayrıntılarına, bilinç altımızın dehlizlerine kadar sirayet etmiş vaziyette. Hiç birimiz bu kokuşmuş zihniyetten azade değiliz. Bu sebeple bir kadının suiistimalinin konuşulabilmesi için ancak böyle bir olayı konu etmek gerekiyor. Bu gibi olaylarda bile yaşanan kanıksama hali ezilmişliğin meşruiyet zemininin hayatımızda ne kadar yer kapladığı üzerine bir fikir verebilir bize.

Emek-sermaye karşılığında sömürüye dayanan kapitalist toplumumuz sınıflı bir toplum olduğundan, kendinden önceki sınıflı toplumlardan kendisine miras kalmış da olsa, ezme ve ezilme ilişkileri ile esas itibarıyla bir kan uyuşmazlığı yaşamıyor. Kuşkusuz son yüzyılda hem sermayenin ihtiyaçları hem de verilen mücadeleler sonucunda kadınların toplumdaki yeri ve bu konudaki algıda önemli aşamalar kaydedildi. Farklı kültür ve inanç sistemlerinin olduğu bölgelerde kadınların ezilmişliği farklı vahamet düzeylerinde yaşansa da, tüm dünyada kadın cinsinin tali cins olduğu yönündeki algı hala egemen olan algı.

Kadın sorunu, kadın cinsinin erkek cinsi tarafından ezilmesi sorunudur. Ancak kadın sorunu sınıflar ortadan kalkmadan, sömürü son bulmadan, gücü elinde bulunduranın zayıfı ezmekte, hakkını gasp etmekte, patronların kendi çıkarları için yoksul çocukların savaşıp ölmesini emretmekte hak gördüğü bir toplumda çözülemez. Kapitalizmde hiyerarşi her gün yeniden olumlanarak üretiliyor. Bu hiyerarşi tüm ezme ve ezilme ilişkilerini besliyor. İktidarın gücünü her pekiştirmek istediğinde kadınlara saldırması boşuna değil. Zihinlerimizdeki erkek egemen algıya karşı bugünden başlatmamız gereken mücadele, kapitalizmle mücadeleyle birleştirilmelidir. Her türlü sömürü ilişkisini tarihin çöplüğüne atma salahiyyetine haiz işçi sınıfının kadınları, iliklerine kadar sömürülmenin yanında kadın oldukları içinde diğer tüm kadınlardan daha acımasızca ezildiklerinden; kadınların özgürleşmesi mücadelesinde de bu sebeple tek tutarlı ve devrimci tutumu alabilir.

Bunlar bir alem, diğerleri bir alem, böyle tek tek yazacaksınız!

Diğer Kadınlar

Devlet koruması altında olan ve uğradığı cinsel saldırı sonucunda hamile kalan 15 yaşındaki kıza kürtaj izni verildi.

Kız kardeşine tecavüz eden imama 18 yıl hapis istendi. - Erzurum'da 23 yaşındaki kız kardeşleri H.B.'ye tecavüz ettikleri iddiasıyla tutuklu yargılanan imam ifadesinde kardeşleriyle birçok kez 'birlikte olduğunu' ancak onun da karşı koymadığını söyledi.

Ş.E., 1997'den bu yana canını güç bela atmış olduğu Almanya'da yaşıyor. Mardin Ağır Ceza Mahkemesi'nin aralarında rütbellerin de bulunduğu 405 asker hakkında açtığı davanın mağduru olarak biliniyor. Mardin Derik'e bağlı Çayköyü'nde yaşayan Ş.E., ilk olarak 93 Kasım'ında gözaltına alınıyor. Suratına yediği yumrukla üç dişi kırılıyor. Bir üstteğmen saçlarından tutup kafasını panzere vuruyor. Sonra karakol. Orada çırlıçıplak soyuyorlar. Onu bir araba lastiğinin içine yerleştirip ellerindeki sopayı cinsel organına sokuyorlar. Bu arada üstüne tazyikli su sıkıyorlar. O bir hafta boyunca tazyikli su, elektrik verme, tekerin içine sokma, filistin askısı, ayaklardan baş aşağı asma işkencelerinin yanı sıra defalarca tecavüz ediyor. Bir hafta sonra savcılığa çıkarılmadan serbest bırakılıyor. Dört ay sonra, evi basılarak bir kez daha gözaltına alınıyor. Bu kez de aynı işkenceler ve iki hafta boyunca sürekli tecavüz. Yine savcıya çıkarılmadan, olanları anlatmaya kalkarsa kız kardeşlerini de aynı muamelenin beklediği tehdidiyle salıverilme. Ş.E., köyüne dönemeyip Derik'te akrabalarının evinde saklanmaya başlıyor. Ancak birkaç ay sonra köyüne dönüyor. Bir tarlada çalışmaya başlıyor. Bu kez de operasyona çıkan bir askeri birlik onu ve birkaç kişiyi tarladan alıp boşaltılmış köydeki evlerden birine sokuyor.

Dayak yiyor. Ağzına tuz dolduruluyor. "İri, yeşil gözleri olan bir subay vardı. Beni çırlıçıplak soyup üzerimden geçti. İşini bitirdikten sonra oradaki askerlere dönüp 'Siz de serbestsiniz' deyince bu kez de onlar üzerime saldırdı. Bayılana dek dört kişi daha tecavüz etti." Silah dipçigiyle dövülen Ş.E., öldü sanılıp oracıkta bırakılıyor. Gözünü hastanede açıyor. Birkaç ay sonra İzmir'deki akrabalarının yanına kaçıyor. Kimselerle konuşmaması, sık sık düşüp bayılması, sinir krizleri geçirmesi akrabaları kaygılandırıyor. Ş.E.'yi 1995 Ağustosunda Türkiye İnsan Hakları Vakfı tedavi merkezine götürüyorlar. Orada üç ay boyunca tedavi görüyor. Raporuna düşen, anlattığı hikâyelere uygun travma belirtileri, aşırı güvensizlik, majör depresif bozukluk ve yüksek anksiyete düzeyi. Sürekli kâbuslar gördüğü, dikkat toplamakta güçlük çektiği de raporda belirtilmiş. 1997 yılında köyünden gelen akrabalarının 'Askerler seni arıyor' haberi üstüne Almanya'ya kaçıyor. 98'de Almanya'da 'Kadına Yönelik Devlet Kaynaklı Şiddet' konulu bir panelde söz alıp ağlayarak başından geçenleri anlatınca tam beş yıl sonra başlayacak bir hukuki süreci tetiklemiş oluyor.

Başörtülü Bacı

Ne olduğunu anlayamadığım bir anda üzerleri çıplak, elleri deri eldivenli, başlarında tuhaf bantlı 70-100 kadar adamın ortasında kaldım... Bir amcaydı sanırım müdahale etmeye çalıştı onu da öldüresiye dövdüler kızıyla birlikte... Sırt üstü yere düştüm, kalabalık grup benim etrafımı sardılar, etrafımda bulunan şahıslar benim üzerime doğru tükürmeye, tekmelemeye başladılar, ben yerden kalkmaya bu şahıslardan kurtulmaya çalıştıysam da çok kalabalık olduğundan başaramadım... kalabalık arasından bebek arabasının arkasında 28-30 yaşlarında, şişman yapılı, kahverengi kıvrırcık saçlı, beyaz tenli, kahverengi gözlü, etli büyük geniş burunlu bir kişi bebek arabasını sallıyordu, arabanın içerisinde kızım aşağı-yukarı zıplıyordu. Kendimi bu şahısların arasından alıp, çocuğumun yanına gidemedim, gözümü dahi açamadım... bir ara kafamı kaldırdığımda beni baş kısmımdan sürtünmek suretiyle cinsel saldırıda bulunan şahıs tahminen 27-28 yaşlarında, uzun boylu, zayıf yapılı, beyaz tenli, kalın kaşlı, düz kısa dik saçlı, uzun yüzlü, kemikli ve çıkık burunlu olduğunu gördüm... Kısa bir süre sonra yüksek bir sesle "Heyecan var İnönü Stadında, araba yakıyoruz" diye bağırma sesi duydum... ellerinde bira şişesi olduğu ve bu bira şişesini karşılıklı tokuşturduktan sonra içtiklerini, kahkahalar atarak güldüklerini gördüm...

Sağ diz üst iç kısımda 3 adet 1.5 cm çapında iç alt kısımda 1 adet 1 cm çapında, sol diz üst dış kısımda 1 adet 1.5 cm çapında koyu mor renkli ekimozlar... Basit bir tıbbi müdahale ile geçirilebilecek ölçüde hafif nitelikte.

Üzerleri çıplak, elleri deri eldivenli, başlarında tuhaf bantlı 70-100 kadar adamın ortasında kalıp, bu insanların tekmeleri ile düştüğü yerden kalkamayan bu bacımın sadece diz arkasında 5 tane basit morluk olmasını; gözünü dahi açmadığı böylesi bir linç esnasında eşgallere bu kadar detaylı dikkat edip aklında tutabilmesini; öldüresiye dövülen amca ile kızının neden ortada olmadığını, geçtikten sonra benim esas değişmek istediğim nokta neden bu gözü dönmüş kalabalık içerisinde bozuk aksanlı Türkçe konuşan bir provakatör yok. Bunu anlamak mümkün değil. Mağdur bir anne var, mağdur bir bebek var, bütün kötülüklerin anası alkol şişelerini tokuştura tokuştura içen ve içerken kahkahalar atan kendini bilmezler var, her türlü ahlaksızlık var ama bir tane o yıllardır alıştığımız, hep ona kandiğimiz dış mihraklı provakatör yok. İmâsı bile yok arkadaş. Oysaki biz sade vatandaşımızın karıştığı her olayda o Mossad'lı, CIA'li, CNN'ci, BBC'ci provakatlara nasıl da alıştık. Mesela Sivas' da 33 kişi yakılırken otelin önüne toplanıp tekbirler getiren kalabalık hep mazlum vatandaşların provoke edilmesindendi, ha keza Maraş'da öyle idi, Çorum' da öyle idi, 6-7 Eylül' de, Ermeni soykırımı tam bir Amerikan-Rus tezgahı idi ama burada yok. Bir Alman istihbaratı komplosu çıkmaz mıydı burdan? Bu soru kafamı kurcalıyor geceler boyu dostlar, en azından bir El-Muhaberat iddiası da mı atılmaz ortaya...

İzmir' de bir otoparkda dövülen gençler, polis tarafından saçından sürüklenen kız, Eskişehir'de dövüle dövüle öldürülen Ali İsmail, cezaevlerinde işkence ve tecavüze uğrayan çocuklar, polis kurşunu ile öldürülen Ethem, gardiyan dayığında ölen Engin Çeber, Uludere/Roboski... Saymakla bitmez, bunların hepsi fantastik bir polis ifadesinden çok daha ayrıntılı kanıtlara sahip olaylar ve bir çoğunda ölümler mevcut ama bunlardan bir kere olsun söz ediyorlar mı? Örneğin Ethem yoldaş polis kurşunuyla öldüğünde "polislin eline taş gelmiş olabilir" diyenler, başörtülü bacılarının fantazilerini neden bu kadar sahipleniyorlar? Çünkü başörtülü bacıları bir mağdure, hatta bir süper mağdure. Hiçbir şey yapmıyor o, iktidarı sorgulamıyor, ona karşı

bir başkaldırısı yok diğerleri gibi, başka bir dünya tahayyülü yok. Başkaldırmak bir yana yanlış anlaşılmasın diye başını bir örtü altında gizleyecek kadar geride duruyor. O bir birey, bir kadın olarak bile tanımlanmıyor, o birisinin gelini, bacısı olarak tanımlanabiliyor. Hiçbir şey yapmıyor o bebeği ile bir duvar dibinde çok masum, kimseye karışmaz şekilde duruyor. Ve hatta kalabalığı görünce biraz daha sokuluyor duvara bana da ilişmesinler diye, o kadar da zararsız bir canlı. Ama o da nesi, bu kimseye karışmaz bacıyı, bu ülkemizin örnek gelinini, ülkede düzen

istemeyen bir kitlenin uzantısı bir grüň apansızca ve amansızca hırpalıyor.

Ondan hınçlarını çıkartıyorlar. Kimse birşey demiyor, kimse karışmıyor, bacı uğradığı haksızlıkla ortada kalıyor tâki süper kahramanlarımız ortaya çıkıp onu savunana kadar. O bir prototip, istenen insan tipinin prototipi. Kendisine ne verilirse onla yetinmesi öğretilmiş, gerisine karıştırılmayan bir tipleme. Bu tiplemeye sığmak istemeyenler herhangi bir yerde herhangi bir şekilde ölebilirler, adli tıptan raporda alabilirler ama bu bacı kadar ilgi alakaya mâhâr olamazlar. O yüzden şaşırmaya gerek yok, iktidar istediği vatandaş

tiplemesi ile istemediği vatandaş tiplemesini grotesk bir abartı ile kurgulayarak önümüze sunuyor. Kurgu kötü ama yapacak birşey yok, hayali röportajlarda insanlara istediklerini söyletmis insanlardan bahsediyoruz...

Her ne kadar fantastik öğeleri ile alay konusu olsa da Kabataş Vakası çok daha farklı noktalara çekilebilecek bir olaya benziyor. 6-7 Eylül olayları da "Atatürk'ün Selanik'deki evi bombalandı" yalanı ile başlatılmamış mıydı? Hrant Dink Türklüğe hakaret ediyor yaygarası ile hedef gösterilmemiş miydi? Aziz Nesin dine küfrediyor denerek 33 insan Sivas'da yakılmamış mıydı? Kabataş olayı da basit bir yaygara koparma vakası değil, başkaldıran insanlara karşı bir şiddet çağırısıdır.

Kabataş Mevzusu : Görüntü yok, olan görüntülerde de olay, tanık yok, fantastik bir polis ifadesi ve alakasız yerlerde 5 tane basit morlukdan bahseden bir adli tıp raporu var.

Sivas Katliamı : Tekbirler eşliğinde yakılan bir otelin saatler süren görüntüleri var, tanıklar var, raporlar var ve dahası KATLEDİLMİŞ 33 İNSAN var.

Başbakan: "Son günlerde medyada en müptezel linç girişimi yapılıyor. Son günlerde medya tarihinin en alçakça linç girişimi yapılıyor. Bir kadıncağz...Kabataş'ta linç girişimine maruz kalıyor. Bunu ifade vererek izah ediyor. Yetmedi adli tıp raporuyla, kendisinin ve bebeğin vücudundaki darp izlerini belgeliyor. Haziran'daki linç girişimi yetmezmiş gibi 8 ay sonra medya yeniden linç girişimine başlıyor. Malum gazeteler, televizyonlar, aynı yerden emir ve talimat alarak, genç bir kadın üzerinden linç kampanyası başlatıyor. Sizin insanlığınız öldü mü be? Sizin vicdanınız bu kadar mı karardı? Çocuklarınızın, eşinizin yüzüne nasıl bakabiliyorsunuz be? Sizin çocuklarınızın başına gelseydi böyle mi davranırdınız? Vicdan... Vicdan... Vicdan..."

Başbakan (Dava zaman aşımına uğradıktan sonra):

"Milletimiz için, ülkemiz için hayırlı olsun. Zaten onlar da söylüyorlar... Yıllar yılı içerde olan vatandaş, içlerinde kaçak olanlar vardı. Bilemiyorum tabii onlar da var..."

CEMAL OZAN ASLAN

KAZOVA patronsuz daha güzel

MERT EVŞEN

Dünyanın her yerinde yükselen direniş ve dayanışma ülkemizde de kendini göstermişti, bunu biliyoruz. Gezi'yle başlayan süreçte, sokaklara dökülen Brezilya halkına "Burası artık Türkiye'dir!" diyerek ilham veren dayanışma, büyüyerek sürüyor. Bunun en somut örneği bugün Şişli Bomonti'de mütevazı bir mağazada yaşanıyor, kendi ürettikleri kazakları kendileri satıyorlar, hediye bile gönderiyorlar. Bu durumu şu cümleyle özetliyor işçiler: "Berk'in için üretip Vanlı depremzedeler için satıyoruz!" Arkasında Kazova direniş süreciyle ilgili bilgilerin yer aldığı, kazakların içindeki uzunca etikette yazanlar dikkat çekiyor hemen... Hani, batıyor veya kaşındırıyor diye alınır alınmaz kesilen veya sökülün kazak etiketleri olur ya; ama bu defa asla çıkarmak istemeyeceğiniz türden: "Gezi ruhuyla birbirimizi görmeye başladık. Birbirimizin gözlerine baktık. Birbirimizin acılarına, güzelliklerine, neşesine dokunduk. 'Bu kadar da olmuyor' demeyin. Oluyor çünkü. Önce ücretsiz izne çıkarıldık. Sonra işe gelmiyor diye işten çıkarıldık. 4 aylık maaşımız, kıdem ve ihbar tazminatlarımıza el konuldu. Direnmeye karar verdik. Çünkü bize 'Sen bir hiçsin' dediler aslında. Direndikçe gördük ki aslında geçmişte bir 'hiçtik'. Her gün bir çarkı çeviriyorduk. Yıllarca ve yıllarca. Bir ömür veriyorduk. Başka yerde direnen arkadaşlarımızı görünce başımızı eğiyorduk. Başka sokaklardan geçiyorduk. Görmüyorduk, kördük. Şimdi bazen bize bakan ama görmeyen kardeşlerimizi görüyoruz. Bağırıyoruz ama sanki bir camın arkasında gibiyiz. Size bakıyoruz. Bizi görüyor musunuz?" Kazova işçilerinden Bülent Ünal'la konuştuk...

Kazova direniş sürecini anlatır mısınız?

Direniş 94 işçinin 4 aylık maaşları, kıdem ve ihbar tazminatlarını alamamasıyla başlayan bir süreç. Geçen sene Ocak ayında patronlarımız bize "Bir haftalık izne gidin, fabrikayı satacağız, bu satıştan da halklarınızı vereceğiz" demişti. Aynı zamanda daha önceki süreçte de makinelerle malları kaçırmaya başlamışlardı, orası için de "Yeni bir yer kuruyorum, bazılarınızla burada çalışacağım" demişti yani bir nevi küçülme anlamında söylemişti. Ocak ayında biz bir haftalık izne gitmiştik, döndüğümüzde patronlarımız ortada yoktu ve işimize son verilmişti. Bizler haklarımızı alabilmek için geçen sene Şubat'ın 27'sinde direnişe başladık. O dönemde direniş için haftada 3 günlük bir program çıkartmıştık. Çarşamba günlerde Şişli'de toplanıp fabrikaya yürüyerek basın açıklaması yapıyorduk. O dönemde direnişte olan işçi arkadaşlarla beraber Cumartesi akşamları Taksim'den Galatasaray Lisesi'ne yürüyorduk. Pazar günleri de adreslerini tespit edebildiğimiz patronların evinin önünde eylem yapmaya çalışıyorduk. Ama bu arada fabrikadan mallar kaçırıldığına dair haberler geliyordu, müdahale edemiyorduk. Hatta 1-2 defa girişimiz oldu gece yakalamaya falan kalktık ama başarılı olamadık. Bunun önüne geçebilmek için de 29 Nisan'da

fabrikanın önünde çadır kurarak direnişe başlama kararı aldık.

11 işçiyle başladığınız yazılıyor hep, direnişe kaç kişiyle başladınız?

İşten atılan 94 kişiydik en son ama direnişe başladığımızda 30 kişilik bir gruptuk. Ama ekonomik şartlar, çalışması gereken arkadaşlarımızdan dolayı bir de direniş çadırı doğru yöneldiğinde bir ayırım yaşadık, o dönemde 15-16 kişiye kadar düştük. 29 Nisan'da çadırımızı kurup çadır direnişine başladık. 30 Haziran'da da fabrikayı işgal ettik. Fabrika işgalinde 7 arkadaşımız vardı, diğer arkadaşlar dışarıydı. O süreçte 11 kişiye indik. İşgal etiketten sonra alacaklarımıza karşılık makineleri almaya karar verdik. Ama çıkartamadık makineleri, emniyet müdahale etti. Dışarıda kalan arkadaşlarımız gözaltına alındı. 7-8 arkadaş tekrar içeriye girerek hem makinelerin tekrar içeri konulması hem gözaltına alınan arkadaşların serbest bırakılmasıyla ilgili olarak hem direnişi ve işgali devam ettirmek için açlık grevine başladığımızı ilan ettik, o süreçte 90 günlük dönüşümlü açlık grevi yaptık. 29-30 Haziran'da tekrar fabrikaya döndük.

Sonraki süreçte neler yaşandı?

Fabrikada neler yapabileceğimizi düşünüyorduk çünkü makineleri çıkartamamıştık. Çatı katında yarım kalan kazakları bulduk. Bu yarım kazakları tamir ettirerek, o dönem Gezi'den sonra oluşan forumlarla görüşerek forumlar üzerinden satabileceğimizi düşündük. Bunları bir nakite çevirdik. İçeride kalan makinelerin de motorları falan çalınmıştı, oradan elde ettiğimiz parayla da o makinelerin motorlarını tamir ettirdik. Çok az hammademiz vardı, o hammaddeyle üretmeye başladık. Bu üretimin adını koyabilmek için düşünürken de bunun kooperatif olabileceğini, böyle patronsuz bir yaşamın mümkün olduğunu kanıtlamak istedik. Şu an geldiğimiz nokta itibarıyla kooperatif bitti, imza aşamasına geldi. Yanılmıyorsa bu hafta içi imzalarımız atılacak, kooperatif oluyor. Makineleri çıkarttık, şu an bizim elimizde ama onunla ilgili yargı sürecinde bazı problemler var; patronlar hala uğraşıyorlar; ilgili yeni davalar açılıyor,

oradaki mücadele sürüyor.

Direnişin mağaza açmaya kadar gidebileceğini düşünmüş müydünüz? Yalnızca ürün satışı mı olacak burada? Mağazanın adı neden Diren Kazova Kazak ve Kültür?

Burada bir mağazamız var, aynı zamanda satış yapılacak, alt katta kültür merkezi olacak, sanatçı dostlarımızla çeşitli etkinlikler gerçekleştireceğiz. Çocuklarla ilgili dersler, etkinlikler, çok farklı düşüncelerimiz var, hepsini teker teker uygulamaya çalışacağız. Kazova süreci şimdilik böyle, ama biz bunu büyütmekten yanayız, inanıyoruz. Çünkü halkımızla beraberiz, halkımız bize sahip çıkıyor. Bu mekan da zaten işçilerin değil halkın! Bu şekilde ileriye doğru gidiyoruz. Umarım bu bir örnek teşkil eder Türkiye işçi sınıfı adına. Bugün kazak fabrikamız varken yarın farklı fabrikalarımız da olur; hep beraber üretim araçlarına el koyarız diye düşünüyoruz.

Özellikle ülkemizde işçiler, genelde kaza veya ihmal adı altında 'işçi cinayetleri'yle gündeme gelebiliyor ancak. Maden işçileri yer altında yaşamını yitirdiğinde bakanlar "Güzel öldüler" bile diyebiliyor. Ama bu defa çok farklı bir şekilde gündeme geldi işçiler. Tarihteki 15-16 Haziran 1970 direnişine veya son süreçte 2011'deki TEKELE direnişiyle birlikte benzer, belirgin yükseliş var. Siz de bu eylemlilik sürecinizi ve fabrika işgalindeki direnişinizi Gezi'ye atıfta bulunarak "Gezi'den aldığımız güçle" diye tanımlıyorsunuz. Gezi'nin işçiler açısından kazanımını nasıl görüyorsunuz?

Gezi direnişini sadece işçiler açısından değil, Türkiye açısından da önemli buluyoruz. Çünkü sebebi de şu; var olan bir korku vardı. Bu korku ağı yıkıldı, duvar yıkıldı, hepimiz gördük. Pratikte de yaşıyoruz. Artık Türkiye'deki işçi hareketlerine de yansısı bu. Mesela son süreçte Greif işçileri, Fen-İş işçileri... Artık direnişler çoğalıyor. Biz bu arkadaşlarımızla da görüşüyoruz, dayanışma içerisindeyiz. Bu arkadaşlarımızın da bir an evvel üretime başlamasından yanayız. Bu anlamda önümüzü açan işte bu korku ağını yıkma meselesi, Gezi'nin en büyük avantajının

bu olduğunu düşünüyorum. Özellikle Gezi'den sonra oluşan forumlar üzerinden dayanışma ağı oluştu, her bölgeye yansıyor. Çünkü direniş olan bölgelerdeki forumlar bütün direnişlere sahip çıkıyor. Biz de kendi bölgemiz olan Şişli Merkez, Tatava Forumu bu şekilde yürüyor. Diğer bölgelerde de böyle dayanışmalara tanık oluyoruz, duyuyoruz, bu çok önemli. Umarım bu durum, önümüzdeki 1 Mayıs'a da yansır, alanlara daha büyük kitleyle çıkarız. Geçen sene yapamadığımız ama ondan önceki zamanlardaki gibi – 1 milyon 300 bin kişi deniyor – bunu çok daha büyük bir kitleyle Taksim Meydanı'nda tekrar kutlarız diye düşünüyoruz.

Bu arada bu iş sağlığı konusuna değinmişken, yeni oluşacak Kazova fabrikasında da iş sağlığı ve iş güvencesiyle ilgili bütün önlemler alınmış olacak. Bunlarla ilgili görüşüyoruz zaten, bu anlamda da çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Küba'yla Bask takımı arasındaki dostluk maçında giyilen formalara da değinelim. Türkiye'deki taraftar profili olarak daha düne kadar hep bıçaklı sopalı kavgalar gündemdeydi. Ama Gezi süreciyle beraberinde '31 Mayıs'tan beri İstanbul birleşti. – İstanbul United' diye bir fikir yaratıldı, solcu taraftar grupları, rakip takımların formalarını giyip kaşkollarını takarak kol kola yürüdüler. Ülkedeki bu dayanışma ruhuyla ilgili bir projesi de var mı Kazova'nın?

Tabii ki, bir dayanışma ağı oluştu zaten. Sol Açık, Çarşı, Kızıl Aslanlar, Tek Yumruk, Ankara'da Kara Kızılar, İzmir'de Göztepe ve Karşıyaka hepsiyle görüşüyoruz. Bizimle beraber olmak istiyorlar; tişörtlerini, atkılarını bizden istiyorlar. En son Sol Açık'ın bir atkı projesi var onun üzerinde çalışıyoruz. Futbola ilgili bazı önyargılar vardı, kırılıyor. Bildiğim kadarıyla, Dünya Kupası'ndan sonra Maradona ve Zanetti gibi bazı eski futbolcuların içinde yer aldığı Türkiye'de Dünya Karması ve Kazova işçileriyle özel dostluk maçı projesi var ama henüz netlik kazanmadı, üzerinde çalışılıyor. Küba maçıyla ilgili olarak da Kazova'nın yakaladığı uluslararası ilişki, sadece Kazova'nın değil; Türkiye için de bir kazanım olarak görüyoruz. İki ülkenin de formasını buradan üreterek gönderdik. Onlardan böyle bir teklif geldiğinde ve görüşme olduğunda çok uygulandık, çok yoğun duygular yaşadık. Küba ile Bask Bölgesi arasındaki Ümit Milli dostluk maçı, 15 Şubat'ta oynandı. Biz maçı canlı yayınlamak istedik ama teknik imkansızlıklardan dolayı mümkün olmadı. Ama maçın 90 dakikası bizim izleyen bir dostumuz tarafından kameraya alındı ve o maçın görüntülerini de burada yayınlayacağız. Olumlu anlamda o kadar çok yoğun tepki aldık ki, şu an mağazamızda bu formaları da satıyoruz. Bu bizim için gurur verici bir şey, bu işin farklı boyutu. Ama şunu biliyoruz biz, uluslararası anlamda farklı dayanışma ağlarımız var; görüştüğümüz kooperatifler ve gruplar var. Arjantin'le, İspanya'da Mondragon'la da, Yunanistan'la bağlantılarımız var. Ulusal boyutta da dayanışma ağlarını oluşturduk.

Güneş Bosna'dan doğuyor!

SERDAR KAZAK

2012 sayımına göre 3,8 milyon nüfusu ile küçük bir ülke Bosna Hersek.

Ama tıpkı İsviçre'nin küçük nüfusuna karşın kapitalizmin en önemli merkezlerinden birisi olması gibi; isyancı büyük yüreği ile Bosna Hersek halkı dünya devrimci hareketlerinin önemli bir merkezi olabileceğini son ayaklanma sırasında dosta ve de düşmana kanıtladı.

Kağıt üzerinde dahi herhangi bir egemenliği olmayan bir devlet Bosna Hersek. Parlamentosu yabancı güçlerin atadığı bir yüksek temsilciye tabi, kendi para birimi yok, oturmuş çalışan devlet kurumları mevcut değil...

Hangi etnik gruba dahil olursa olsun, hangi 'kimlik'ten gelirse gelsin Bosna devletinin başına geçen 'devlet adamları'nın varlıklarını borçlu oldukları en önemli etken ülkedeki üç etnik grubun birbirine karşı kıskırtılmış düşmanlığıdır ve oraya buraya kendi adamlarını yerleştirmenin ötesinde hemen hiçbir gerçek yetkisi ya da sorumluluğu da yoktur.

Bu yapıdan sıyrılıp da üst düzeyden bir devlet makamına yerleşen bir bireyin zaman içerisinde yolsuzluklara batması ve mafyalaşması kaçınılmazdır. Düşmanlıkla beslenen yapı çürümeye, dağılmaya başlamıştır. Hükümetin, Şubat İsyanı sırasında sıkışınca işçileri BM'den uluslararası güç istemekle tehdit etmesi de devletin bu çaresizliğini göstermiştir.

Bosna, eski Yugoslavya'nın Kosova'dan sonra en yoksul bölgesiydi. Yugoslavya'nın dağılmasından sonra devralınan işletmelerin önemli bir bölümünün de iç savaşta tahrip olduğu bilinmektedir. Tahrip olmamış olanlar ise 'kâr maksimalizasyonu' gibi bir amaçları olmadığı için kapitalizme geçildikten sonra zarar etmeye başladı. Zarar etmeyenler de politik kararlarla zarar ettirildi, 'batan geminin malları' misali özelleştirildi.

Sonuç olarak Dayton anlaşmasının oluşturduğu düzen 2010'lara gelindiğinde iflas noktasına geldi. Ülkede hâlâ istihdamın olduğu hemen tek sektör devlet bürokrasisi. Her etnik gruptan bir temsilci prensibiyle üç katına genişletilmiş olan bu sektörün hiç bir üretkenliği yok ve bürokraside işe girebilmek için de on binlerce avroya varan rüşvetler vermek gerekiyor. Ülkede işsizlik yüzde 44'e, gençler arasındaki işsizlik ise yüzde 60'a kadar çıkmış vaziyette.

Bütün bu dış koşullar sıralandığında bu ülkede bir isyan çıkması beklenmeliydi. Beklenmedi ama. Tuzla'da başlayan işçi isyanı sosyalistleri de Bosna Hersek'in yolsuzluğa batmış yöneticileri kadar hazırlıksız yakaladı.

Sadece 120 bin nüfusuna karşın bir zamanların Yugoslavya'sında önemli sanayi

Bosna halkı, 'Plenum' adı verilen 'Sovyet' benzeri yapılarda kendi kararlarını almaya başladı.

merkezlerinden birisiydi Tuzla. Kapitalizmin en bariz şekilde çökerttiği bir kenti. Yeraltı zenginliklerine sahipti. Yugoslavya'nın Sovyetler'den uzaklaştığı bir dönemde, sanayi tesislerinin olası bir savaşta ulaşılması güç dağlık bölgelere kaydırılması amacıyla kurulmuş kimya, ilaç ve otomobil gibi sanayi tesislerine sahipti.

2014'e gelindiğinde bu tesislerin bir çoğundan geriye kalan sadece yıkılma

durumuna gelmiş eski binalar ve hurda makineler kaldı. Zarar eden ya da bilinçli zarar ettirilen fabrikalar birer birer özelleştirilmişti. Sanayi işçileri isyan sırasında kurulan plenumlarda "Yaşamımın bir parçasıydı" diye niteledikleri fabrikalarından hurdaya çıkartılan makineler gibi sökülüp atılmışlardı.

5 Şubat 2014 Çarşamba günü özelleştirilmesi (kapatılması) planlanan beş

fabrikanın işçileri birleşip Tuzla Kanton Yönetimi'ne doğru yürüyüşe geçtiler. Belki de biraz geç kalınmış bir eylemdi bu. Onca tesis kapandıktan sonra kalan üç beş fabrika için kavga etmek ne getirebilirdi?

İşçilerin amacı isyan başlatmak da değildi zaten. Dertlerini anlatıp fabrikalarının kapanmaması için devletten yardım isteyeceklerdi sadece. Bu işçiler aylardır maaş almamıştı, kızgındı, yaşamından hoşnutsuzdu ve bunun sonucu olarak da ileri derecede politize olmuştu. Bir devrim mayalamak için gereken iç ve dış koşullar bundan daha uygun olamazdı.

Bütün bunlara karşın işçiler hükümet binasının önünde saldırgan polis birlikleri ile karşılaşmalarını yürüyüşün sonrasında evlerine dağılıp gidebilirlerdi. Gitmediler ama...

Polis işçileri biber gazı ve copla karşıladı.

Bir gün sonra protestolar daha da yaygınlaştı. Öğrenciler ve emekliler de işçilere destek verdi. Yaklaşık 7 bin kişilik bir kitle caddeleri kapatıp kanton binası önünde "Hırsızlar!" diye slogan attı. Bu arada kitlenin bir kısmı yönetim binasına girmeyi başardı. Ancak polis şiddeti karşısında geri çekilmek zorunda kaldılar. Polis bir yandan copla saldırırken bir yandan

AYAKLANMANIN ARKASINDAKİ TARİH

1878 Berlin Konferansı başka bir çok noktanın yanı sıra kağıt üzerinde hâlâ Osmanlı toprağı olarak görünen Bosna Hersek'in yönetimini Avusturya Macaristan İmparatorluğu'na veriyordu. Avusturya Macaristan 1908'de bu ülkeyi ilhak ederek hem Osmanlı'nın adını kağıtlardan sildi; hem de Bosna Hersek'e 'demokrasi' getirmiş oldu. Saraybosna'da bir eyalet parlamentosu kuruldu. Eyalet parlamentosunun başkanı pratik olarak Bosna Hersek'in devlet başkanı sayıldı. Habsburg Hanedanı bu parlamento başkanına ek olarak Bosna için bir de Genel Vali atadı.

Bosna eyalet parlamentosunun çıkarttığı kanunların yürürlüğe girmesi için önce Viyana'daki Genel Vali'nin sonra da Avusturya Macaristan maliye bakanlığının onayı gerekiyordu. Viyana'daki genel valinin (ve tabii maliye bakanlığının da) Bosna Parlamentosu'ndan çıkan yasaları iptal etme hakkı olduğu gibi Bosna Hersek için kanunlar çıkarıp parlamentodan hiç geçirmeden yürürlüğe koyma gibi bir yetkisi de vardı.

Sonra pek çok olay yaşandı. Avusturya veliahtı Bosna'da öldürüldü, dolayısıyla Birinci Dünya Savaşı'nın 'ilk kurşunu' bu ülkede sıklı. Ülkenin üstünden iki dünya savaşı geçti. Bosna dağları Tito'nun antifaşist partizanlarına ev sahipliği yaptı. Eksik gedik de olsa 45 yıllık bir işçi devleti ve özyönetim deneyimi yaşandı. Çok kanlı bir iç savaşın ve soykırımların sonrasında Bosna Hersek 1995 Dayton anlaşması ile 'demokratik ve bağımsız' bir ülke oldu.

Dayton Anlaşması insanları arasındaki tek

farkın etnik köken farkı olduğundan yola çıkarak hazırlanmıştı. Buna göre ülkeyi oluşturan üç etnik grubun da eşit olarak temsil edildiği bir yönetim sistemi kuruldu. Cumhurbaşkanından, bakanlardan tapu dairesindeki temizlik elemanına kadar her makam her üç etnik grubun birer temsilcisi tarafından dolduruldu. Örnek olarak ülkenin farklı etnik kökenlerden üç cumhurbaşkanı olması ve bu cumhurbaşkanlarının sekizer aylık periyodlar halinde rotasyon yapmaları öngörüldü.

Bununla da kalmayan Dayton Anlaşması, ulusal parlamentonun çıkardığı kanunları denetlemek amacıyla Avrupa Birliği tarafından atanan bir Yüksek Temsilcilik kurumu oluşturdu. Bosna parlamentosundan çıkan her yasanın

yürürlüğe girmesi için bu yüksek temsilcinin onayı gerekli. Bosna Hersek parlamentosunun çıkardığı kanunları iptal etme yetkisine de sahip olan bu AB temsilcisi gerekli gördüğü durumlarda parlamentoya danışmaksızın ülke için bağlayıcı kanunlar çıkartma hakkına da sahip.

Yine aynı Dayton Anlaşması uyarınca AB'nin Bosna Hersek Yüksek Temsilcilik ofisi Viyana'da -tarihin ironisi değil kara mizahı olmalı- bir zamanlar Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun Bosna için atadığı valinin bulunduğu binada! Günümüzdeki yüksek temsilci de Avusturya vatandaşı Valentin Inzko!..

Şubat ayaklanması kısaca özetlediğim bu tarihsel zemin üzerinde Tuzla kentinde başladı...

da göz yaşartıcı gazla müdahale ediyordu. Günün bilançosu 130 yaralı oldu.

Cuma günü "Güzel bir güne uyanmak için 50 bin kişi sokaklara!" sloganı ile yapılan çağrılara ülkenin 20 farklı kentinde çok büyük katılım oldu. Farklı etnik kökenlerden gelen insanlar sokaklarda birlikte yürüdü. Ne sadece Müslüman Boşnak'tı bu insanlar, ne sadece Hırvat, ne de sadece Sırp. Emperyalizm tarafından 20 yıldan uzun süredir birbirine karşı kışkırtılan üç etnik grubun insanları da ortak düşmana karşı el ele yürüdü. Karşılarında üç etnik gruptan polis güçlerini buldular. Hükümet binalarında polislerle kumanda eden aynı etnik gruplardan yöneticilerle karşılaştılar.

Bosna Hersek halklarına emperyalizmin unutturduğu bir duyguydu bu. Dünyanın hemen bütün haberlerinde 20 yıldır Boşnak Müslümanların, Hırvatların ve Sırpların birbirlerine düşman olmaları 'normal bir durum' olarak lanse edilmisti. Birbirine kapı komşusu olan bu insanların ortak sınıfsal çıkarları olabileceği, bu sınıfsal çıkarlar uğruna birlikte, omuz omuza mücadele edebilecekleri konu dahi edilmemişti.

8 Şubat Cuma günü polis olaylar üzerindeki tüm kontrolünü yitirdi. Hemen bütün kanton ve özerk bölgelerde hükümet binaları işgal edildi, başkent Saraybosna'nın yanı sıra birkaç kasabada daha hükümet binaları ateşe verildi.

Aynı günün akşamı Tuzla'nın bulunduğu kantonun başbakanı istifasını verdi. Merkezi hükümet yetkilileri ise isyancılar hakkında 'vandal, yıkıcı, holigan' gibi yakıştırmalarda bulundular.

Bütün İktidar Plenumlara!

Şubat 2014 Bosna Hersek ayaklanmasından söz ederken plenumlar hakkında da bir kaç söz etmezsek anlattıklarımız eksik kalacaktır. Plenumlar Türkiye'de Haziran Ayaklanması'yla oluşturulan forumlarla çok benzeşen kurullar. Tıpkı Haziran Ayaklanması sırasında kurulan forumlar gibi eylemin pratiği içerisinde ortaya çıktılar. Bugün Şubat isyanına sahne olan her fabrikada, her semtte, her üniversitede düzenli olarak toplanan bir plenum var.

Plenumların tamamı Saraybosna'daki ulusal plenuma temsilci gönderiyor. İsteyen her bireyin iki dakika ile sınırlı bir konuşma yapabildiği plenumlarda yeterli çoğunluğu sağlayan her öneri siyasetçilere bir talep olarak iletiliyor, konu çok önemliyse politikacılara talep değil ultimatom bile veriliyor.

Bu plenumlarda halk bugün yakmayı öğrendiği hükümet binalarının yerine yarın kuracağı alternatif yönetim tarzı üzerine fikir üretmeyi de öğreniyor.

Plenum denilen yapılanmanın Bosna'daki fikir babalarından Profesör Demir Arsenijevic, plenumların sosyal psikanaliz işlevinden söz ederken Zagreb Üniversitesi öğretim üyelerinden Mate Kapovic bir adım daha ileri gidip plenumları Sovyetlere benzetmiş; bu konuda yazdığı makalesine *Bütün iktidar plenumlara!* başlığını atmaktan çekinmemiş.

Şahsen plenum, forum ya da Sovyet biçiminde (ya da başka bir isimle) adlandırılan bu doğrudan demokrasi deneyimlerinin, geleceğin kurulmasında en az isyanın kendisi kadar önemli olduğunu düşünüyorum. Geleceğin toplumu parlamentolarda değil plenumlarda, forumlarda ya da Sovyetlerde şekillendirilecektir...

Gündem demlenirken...

A. REŞAT HANÇERCİ

FATİHALAR VE GAZ'ATALAR

İstanbul'un fethinden Alo Fatih'e Fatihalarla akan bir nesil; kemikleri sıızlayan atalar. Tarihe not düşmek için; eşek üzerinde giderek hep at üstünde olduğu sanısına kapılmış yöneticiler. Eşegin zarıflığından bihaber dillerinde küfür zemberek. Arsalar, yazlıklar, inşaatlarla modern evrimle; dönüşen kentler ve 'güpegündüz kondular!' Dua ile açılıp kapanan güvenli site kapıları. Fetih devam ediyor! Birbirimizi fethetmenin yollarını ararken, kaybolmasın yolumuz.

BİNALAR VE ZİNAKARLAR

Sayın Serdar Turgut, Rojin ile ilgili bir latife yaparak Kürt meselesinin çözümünde çağır açmıştı. Bizler şakayı anlayacak müfredatı bilmediğimizden şanı şebeleği gibi açıkta kalmıştık. Kendileri şimdilerde kapitalizmin iklimsel sonuçlarına sefer açmakta. Büyük felaketin yaklaştığını elemle dile getirmekte. Bir 'kara mizah' ve 'abartılı şaka' vürdüsü olarak dünyanın sonunun geldiğini söylemesinden; cüzi algımızla şunu anladık: "Sermayenin saldırgan gazlar gök kubbeyi delip dünyamızın bir lağım kokusunda yok olacağını, bu sonun yaklaştığını. Ve bu sonu

diktiğimiz devasa binaları çoğaltarak hızlandırdığımızı. Gezegeneğimizin bağrına çaktığımız binaların; Malkoçoğlu'nun yediği mızraklar kadar etkili olduğunu." Kendisine katılıyoruz. Katılıyoruz derken, yani fikri anlamda destekliyoruz. Lütfen başka manalar çıkarmayalım. Manidar zamanlarda uçan kuşun şehvetine kapılmamak lazım.

Cübbeli Ahmet Hoca da aynı kanıda. Dünyanın gidişatına teyellenen hedonistik çıngışmalardan muzdarip. O da bina ve zinanın özellikle sevgililer gününde arttığını, bu gidişin gidiş olmadığını 'morality play' kürsüsünden vurgulamış: "Sevgililer günü vaftiz olunmuş bir papazın uydurmasıdır!" demiş... Numaracı muhafazakar ticaret erbabının 'sevgililer günü' yerine 'sevenler günü' diyerek yalpalamasını hoş karşılamamıştır bizatihi kendileri. Noel, analar günü, babalar günü, öğretmenler günü, kabzımallar günü gibi günlerin dinimizde yeri olmadığını; "Her gün herkesindir!" (Tanrının izniyle) sloganıyla; Müslümanları ahlaki yozlaşma hamamına girmemeleri konusunda uyarmıştır. İsminin açıklanmasını istemeyen bir mürit: "Bunlar hep gavur icadı. Tüketimi kışkırtıp cebimizdekini söğüşlemek istiyorlar" diyerek Theoleter tepkisini koymuştur. Tepkiyle titreyip kendine gelen cümbür cemaat işkembe çorbası içmek için Büyükdere Havuzu'na irtica etmiştir.

İÇTİMA-İ MÜHENDİSLİĞİN TEOLJİK TERENNÜMÜ

Anti vesayetçi yöneticimiz, 'toplum mühendisliği' yaptığı için askeri vesayeti millete gammazlıyordu. Aman da aman; bir de ne görelim; kimileri

'kindar ve dindar' nesil istemeye başladı. Farelli Köyün Kavalcısı, malumunuz; altın nesil arzusu ile Central Park'ta gezintiye çıkmıştı. Bir topluma bu kadar mühendislik çok gelir. Te cetveline biner gider ya da geri gelir. Toplumu fazla tasnif, tahrik etmek ve dahi germek hayırlara vesile olmaz. "Bir toplum kaç koyun ediyor?" sorusuyla muhatap olan koyunlar, koyunluklarını sorgulamaya başladığı anda, yandı gülüm keten helva!..

DİNLEME TESİSLERİ

Otobüsle seyahat edildiğinde 'dinlenme' tesislerinin ayrı bir 'aura'sı vardır. Herkes tesisi helasına göre değerlendirir, akıllarda rahatlatma tesislerinin kokusu kalır. Bizim dışımızdakiler tuvalet kullanmayı bilmezler. Tam, şimdi uçmak daha moda, ayak yolu bulutların üstünde dediğimiz anda; bu sefer 'dinleme' furyası başladı.

Kimin eli kimin cebinde belli değil derken, kimin kulağı kimin hoparlöründe demeye başladı. Din'leyenler ile din'lenenler aynı minarenden sinyal alıyorlarmış, aynı yolda elim sende oynuyorlarmış da haberimiz yokmuş.

Sümer Mh. 69C49 Sk. (Baraj Yolu Gökkuşağı Arkası İksir Copy Yanı) Seyhan, ADANA

<http://kargasahaf.blogspot.com>

KİTAP

ROMAN - ÖYKÜ
TARİH - TİYATRO
SANAT - SİYASET
FELSEFE - ŞİİR
DERGİ - PLAK - CD

ESKİMEYEN KİTAPLAR

Sinema dergisi neden kapandı?

ERCAN DALKILIÇ

Geçtiğimiz günlerde Turkuva Medya Grubu'nun el değiştirmesiyle birlikte kimsenin beklemediği bir gelişme yaşandı. Yaklaşık 19 yıldır yayın hayatını sürdüren *Sinema Dergisi*'yle birlikte yedi dergi kapatıldı ve çalışanlarına nazikçe kapı gösterildi. Tam da Emek Sineması'na sermayenin göz diktiği ve fırsat kolladığı zamana denk gelen bu gelişme bazı tartışmaları da gündeme getirdi. Bazısı *Sinema Dergisi*'nin okunduğunu ve kapatılmasının anlamsız olduğunu söyledi durdu, bazıları da grubu devralan inşaatçıların böyle bir değeri muhafaza etmesi gerektiğinden dem vurdu. Sosyal medyada kendini yırtıp duranlar dahi vardı, nasıl kapanırdı *Sinema Dergisi*, olacak iş miydi bu?!

Bana kalırsa bu tartışmalar içinde -sosyal medyadakileri tartışmadan saymıyorum, çünkü orada münazara kültüründen bahsetmek mümkün değil- en anlamlı ve soğukkanlı tespiti 27 Aralık 2013 tarihli yazısında Burçak Evren yaptı:

"On dokuz yıllık bir sinema dergisinin kapanmasından ötürü birilerini suçlamak kolay ve de bir o kadar anlamsız bir davranış. Doğal olarak her kuruluş, ziyan ettiği bir yayını kapatabilir. Önemli olan, bir derginin birileri tarafından kapatılması değil, onun da ötesinde bir sinema dergisini -hem de on dokuz yıllık bir geçmişi olmasına karşın- yaşatmayı bilememiş olan sinemaseverlerin kayıtsızlığı ve ilgisizliğidir."

Fakat once hängâmede bu yazı arada kaynadı gitti. Her şeyi unutan toplumsal hafızamız da *Sinema Dergisi*'ni şimdiden unuttu.

Sermaye, doğası gereği vandaldır, hiçbir değeri muhafaza etmek zorunda hissetmez kendini, onda bir kraliyet ailesinin sanat seviciliğini aramak da beyhudedir. Türkiye'de birkaç vakfı yöneten, isimleri malum sanat sevicileri ailelerin dışında sanata destek olan sermaye bulamazsınız. Dolayısıyla taşeron olarak tepeden gönderilmiş, inşaat işiyle uğraşan bir sermaye grubunun bir kültür-sanat dergisine sahip çıkmasını beklemek, en hafif tabirle safdilliktir. Kendince *Sinema Dergisi*'ni kâr getiren bir kuruluş olarak

gören bu sermaye grubu, yeterince kazanç sağlayamadığı dergiyi doğal olarak gözü kapalı taca atacaktır.

Sadece sinema özelinde konuşacak olursak Türkiye'de 200 civarında sinema bölümü var, sinema üzerine eğitim veren merkezler, kursları ise saymak pek olası değil. Sinema sektöründe çalışan kişi sayısı, nette sinema üzerine iyisiyle kötüsüyle üreten kişi sayısını topladığınızda ise ortaya çıkan rakam inanılmaz boyutlarda. Kaba bir hesapla bu sayının yüzde 1'i bile bir sinema dergisi almaya tenezzül etmiyorsa, ki etmiyor, *Sinema Dergisi*'nin kapatılmamasını nasıl bekleyebiliyoruz.

Üretememe hali

Sinema yazınının kısıtlı olduğu bir kültür ortamında nasıl makaleler yazılacak, araştırmalar yapılacak, yeni eleştirmenler ortaya çıkacak? Bugün sinema yazını günlük gazetelerin yetersiz kültür sayfaları ve internetteki sayılı mecaz arasında sıkıştırılmış durumda. Bu kısıtlanmışlık ve üretememe hali doğuzunca bir süre devam edecek gibi görünüyor sinema yazınıımızda.

Peki, niye satmıyordu *Sinema Dergisi*, bunu sadece halkın okumamasına bağlamak, ne kadar doğru? Sinema yazınıımızda gerek dergicilik anlamında, gerek online basın anlamında iki ana damardan söz etmek mümkün. Birincisi, kapatılan *Sinema Dergisi*'nin de içinde olduğu popüler kültüre sırtını yaslayan, gişe canavarlarını (blockbuster) öne

çıkaran, bu vesileyle de reklam almayı ve satış yapmayı/okunmayı bekliyor. Bu popüler sinema yazını, daha çok magazin gazeteciliği -kaba anlamda magazincilikten bahsetmiyoruz burada- ile sinema gazeteciliğini ortaltayan bir anlayışa sahip.

İkincisiyse, daha çok sanat filmi (art-house) ya da 'festival filmi' denilen, az gişe yapan ve sinemalarda gösterim şansı bulsa da çok az salonda gösterilebilen filmlere yoğunlaşan ve kolay anlaşılmayan bir dilde servis yapan bir yayın politikası güdüyor. Vakıfvari bir organizasyona tabi olarak hayatını sürdüren *Altyazı Dergisi* de, bu ikinci damarın bir temsilcisi. Zaten *Altyazı Dergisi*, satılıp satılmamasına bakılmadan sübvansede ediliyor. Oraya kapılan sinema yazarları/editörleri/ çalışanları da dillerinden taviz vermeden, seçkin bir tavırla, halkı ve okunmamayı önemsemeyen yaşamayı sürdürüyorlar. *Altyazı Dergisi*'nin insanlara sinema aşkını aşılamak gibi bir derdi olmadığı için anaakım sinemaseverin de *Altyazı Dergisi*'ni okumak gibi bir talebi olmuyor haliyle.

Sinema Dergisi, geçmişte Mehmet Açar editörlüğünde, ortalama nitelikli izleyicinin nabzını tutabiliyor, tuttuğu ölçüde de bunu satış rakamlarına yansıtabiliyordu. Açar'ın döneminde *Sinema Dergisi*'nin satış rakamlarının -reklamı yapılmadan, desteklenmeden- büyük satış rakamlarına ulaşıyordu. Yine yakın tarihten örnek verecek olursak, Doğan Grubu'nun çıkardığı *Sinerama* adındaki dergi de *Sinema Dergisi*'ne yakın tiraj alıyordu.

Sinema okuru gündeme ve hayata duyarsız entelektüel zirvelerde sözüm ona 'yüksek sinema' yayıncılığı ile, yapımcının tanıtım reklamlarına bel bağladığı oranda kişiliksizleşen sinema-magazin dergiciliği arasında tercihe zorlanıyor. Okur tepkisi, her ikisini de benimsememek yönündedir.

Sözün kestirmesi; ülkemizde bir filmin 5 Milyon gişe yaptığı şu günlerde bir sinema dergisini sattıramamak da soğukkanlılıkla üzerinde durulması gereken bir noktadır. Halkın nabzını yoklayarak, fakat kaliteden de ödün vermeksizin pekala sinema yayıncılığı yapılabilir. Bundan sonra sinema alanında yayıncılık yapanların bu olguları 'mutlaka' göz önünde bulundurmaları gerekir.

Bilim ve Gelecek

ANTİK ÇAĞDA HALK İSYANLARI

Antik dönemde Sümer, Mısır, Yunan, Roma ve Çin'de köle ve köylü ayaklanmaları

- "Özgürlük" kelimesinin tarihte ilk yazılı ifade edilişi...
- Mısır'da Orta Krallık dönemine son veren köleler ve yoksullar...
- Atina'da demokrasiyi ayakta tutan alt sınıflar...
- İsyanlarıyla Sparta'yı sarsan Helotlar...
- Roma'yı kasıp kavuran köle isyanları, barbar direnişleri ve köylü eşkıyalar...
- Roma yayılmacılığına karşı Anadolu'daki ilk büyük isyan...
- Çin'de hanedanları yıkıp kuran köylü isyanları...

İnsan türleri arasında gen alışverişi Hepimiz biraz Neandertaliz

**Cole Ödülü'nü alan Cem Yalçın Yıldırım ile söyleşi
Asal sayılarla uğraşmak...**

**Çağdaş bir aydınlanma savaşçısı
Prof. Dr. Aykut Kence'yi kaybettik**

BİLİM VE GELECEK KİTAPLIĞI'NDAN

KİTAPÇILARDA

kuarklardan
kara deliklere
**evrenle
söyleşiler**
Richard T. Hammond

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNDE

**Bir bilimkadının olağanüstü öyküsü
Marie Curie
Eve Curie**

"Marie Curie" derken sözünü ettiğimiz değer, iki Nobel Ödülü almak ve en büyük bilimcilerden biri olmak değil. Esas örnek alınası olan, Marie Curie'nin yaşama ve bireysel-toplumsal ilişkilere yönelik bakış açısıdır. Marie ve Pierre Curie, yıllarca emek verip keşfettikleri radyumun patentini almayı reddettiler. Oysa kendi keşiflerinin bir gramıyla en büyük hüvaları olan bir laboratuvara kavuşabilirlerdi. Curie'ler karar veriyor: "Maddi çıkar bilimin ruhuna uymaz. Gerçek bilim, kapitalizme direniyor. Kızının kaleminde, bilime ve topluma adanmış bir yaşamın öyküsü..."

www.bilimvegelecek.com.tr / 0216.349 71 72

KIZILDERE: Yoldaşlığın Öyküsü

SERPİL ÇELENK GÜVENÇ

İdamla yargılanan bazı Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) ve Türkiye Halk Kurtuluş Partisi - Cephesi (THKP-C) üyelerinin Maltepe askeri tutukeviden kaçtıklarını ilk öğrenenlerden birisiyim. Kaçışın ertesi günü İstanbul'da bir avukat arkadaştan aldım firar bilgisini. Devrimcilerin askeri tutukeviden çıktıktan sonra dışardaki arkadaşlarının ilgisizliği ve belki de haberleşmedeki bazı sorunlar yüzünden epey tehlikeli saatler yaşadıklarını da anlatmıştı haberi veren arkadaş. Ama bunlar hiç önemli değildi. Kaçmışlardı ya... Sevincimi anlatamam.

TCK'nun 146. maddesinden yani idamla yargılanmakta olan Mahirler, Cihanlar yurtdışına gideceklerdi ve 12 Mart cuntasının ve emrindeki 'sivil' hükümetin suratına sert bir tokat gibi çarpacaktı bu kaçış. Aylardan beri dağlarda, kentlerde evlerde, sokaklarda kısırılarak katledilmekteydi arkadaşlarımız. Denizlerin idamı ise tüm çabalara karşın oldukça yakın görünmekteydi.

Dolayısıyla yüreğimde mayalanan öfke ve nefret o kadar büyüktü ki, başka bir şey düşünemiyordum.

Ne var ki, Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Saffet Alp, Ahmet Atasoy, Hüdaî Arıkan, Sinan Kâzım Özudoğru, Ertan Saruhan, Selahattin Kurt, Ertuğrul Kürkçü ve Nihat Yılmaz'ın da bulunduğu direnişçiler, kaçıp gitmek yerine, Denizleri idamdan kurtarmak için üç NATO ajanını kaçıracak Ünye'ye geçmişler; vefa, yoldaşlık, dayanışma gibi değerleri yükselterek hepimizi yanıltmışlardı. Yayınladıkları bildiride koşullarını açıklamaktaydılar;

"... Dünya halklarının baş düşmanı Anglo-Amerikan emperyalizminin askeri örgütü olan NATO'da görevli bulunan bu İngiliz ajanlarının hayatlarına karşılık şartlarımız açıktır:

1. İnfazlar derhal durdurulacak
2. Hiçbir yurtsever devrimci asılmayacaktır
3. En çok 48 saat içinde bu konuda Türkiye radyolarından infazların durdurulduğu hakkında yayın yapılması şarttır.

... Bu, oligarşinin zulmüne, hainliğine, gaddarlığına, kan emiciliğine karşı bizlerin ilk ihtidir. İnfazlar yerine getirilirse şu iyi bilinsin ki, ihtilalci misilleme sadece bu NATO ajanlarının yok edilmesiyle bitmeyecektir..."

30 Mart 1972'de aldık büyük kırım haberini. Samanlıkta saklandığını söyleyen ve sağ ele geçirilen Ertuğrul Kürkçü hariç on kişi rehinelere birlikte Niksar'ın Kızıldere köyü'ndeki bir evde havan topları ve roketlerle vahşice katledilmişlerdi. Oysa dönemin Bakan'na "üç günden üç aya kadar beklenilip... sağ teslim alınmaları ya da eve gaz bombası atılarak dışarı çıkmak zorunda bırakılıp teslim olmalarının sağlanması" gibi katliamı dışlayan bir öneri de sunulmuş ama reddedilmişti.

Kemal Özer'in anlatımıyla, yaşam ölü olarak

ele geçirilmişti!

Yerli basın sadece iktidarın açıklamalarına yer veriyor ama sol eğilimli Avrupa basını olayı enine boyuna irdeliyordu.

Dış basında KIZILDERE

COMBAT olayı "Türkiye: Katliam", *France-Soir*

"Türkiye'de Canavarca Kıyım", *Le Monde* ise "Masumların Kırımı" başlıklarıyla verdiler. İngiliz işçi gazetesi *Daily Mirror* ise "Kurban: Türkiye görüşmeyi reddettiği için İngilizler katledildi" diye bir yorum- başlıkla çıktı. *L'Humanite*'deki "Kızıldere trajedisini bahane ederek Türk generalleri rejimin faşizanlığını artırıyor" başlıklı yazıda, Kızıldere olayının ardında bir esrar perdesi olduğu ifade ediliyor ve dönemin İçişleri Bakanı Ferit Kubat'ın olaya ilişkin çelişkili ifadeleri vurgulanıyordu. *L'Humanite* ise bazı soruları gündeme taşımaktaydı. Örneğin, evde bulunanların hepsinin ölmesine karşılık tek bir askerin bile yaralanmamış olması nasıl açıklanabilir? Yine, evi kuşatanlarla evdekiler arasında geçen konuşmalardan 'Halk Kurtuluş Ordusu' üyelerinin, rehinelere karşılık, ülkeyi serbestçe terketmek istedikleri anlaşıldığı halde, polis raporlarında bu konunun tam bir sessizlikle geçiştirilmesi nasıl açıklanabilir? Gazete, olayın, askeri rejim tarafından ülkedeki baskıyı arttırma bahanesi olarak kullanılmak istendiği sonucuna ulaşmıştı. Gerillalarla görüşmeyi kabul etmeyen ve ardı ardına tutarsız açıklamalar yapan hükümetin rehinelere kurtarmak gibi bir çabası hiç olmamıştı. Askeri cunta ise Kızıldere bahanesiyle "Türkiye halkının bileklerindeki kelepçeyi biraz daha sıkıştırma"ya niyetliydi. Yabancı basındaki yorumlar gerçekleri yansıtmaktaydı çünkü izleyen günlerde tüm uyarılara karşın Denizlerin idamını alelacele onaylayan Cumhurbaşkanı Cevdet

Sunay, Kızıldere'nin hemen sonrasında, 3 Nisan günü, siyasi partilerin "seçim kaygılarına dayanan her türlü siyasi eylemden" kaçınmalarını istiyor ve parti yöneticilerini Köşk'e çağırarak Anayasa'nın Bakanlar Kurulu'nun ülkeyi kararnamelerle yönetmesini sağlayacak biçimde değiştirilmesini öneriyordu.

KIZILDERE'deki Kontrgerilla

Dış basının sorularına gelince...

Aslında yanıt, olayın üzerinde pek de durulmayan bir başka yönünde saklıydı. Kızıldere bir Kontrgerilla operasyonuydu. Kenan Evren "Kızıldere'yi Özel Harp Dairesi gerçekleştirmiştir" diye yazacaktı anılarında. Bir NATO üyesi olan Türkiye'de Kontrgerillanın varlığı özellikle 12 Mart askeri cuntası dönemindeki yaygın işkencelerle gündeme gelmişti. Oysa konuya ilişkin gerçeğin en açık ifadesi, NATO eski Genel sekreteri Lord Carrington'ın, 21 Nisan 1986 tarihli *Newsweek*'teki açıklamasıydı. Sekreter, NATO'nun 1949'daki ilk anlaşma metninde yer alan gizli bir madde uyarınca, üye devletin, komünizme karşı mücadele edecek devlet kuruluşunu oluşturmak zorunda olduğunu belirtiyordu. ABD'li gazeteci de, Gladyo haberinde, "1949'daki ilk NATO anlaşmasında bulunan gizli bir maddeyle, bir ulusun ittifaka katılabilmesi için, öncelikle, gizliliğin esas olduğu, sivil kadrolar aracılığıyla komünizmle mücadele edecek bir ulusal güvenlik otoritesi kurması şart koşuluyordu" diye yazıyor ve Carrington'un açıklamasını destekliyordu. NATO üyeliği ile Kontrgerilla ilişkisi daha açık nasıl anlatılabilir ki?

Türkiye'deki kontrgerilla faaliyetlerine ilk dikkati çeken, kendisi de bu gizli örgütün işkencelerinden geçen Talât Turhan oldu. Turhan'a göre, bu

ordu "NATO'nun gizli birimi" idi. 1970 ve 80'li yıllarda devrimciler örgütün genellikle askeri mahaller içindeki zindanlarında ya da Ziverbey gibi mahallerde işkenceye tabi tutulmuşlar ve katledilmişlerdi.

MİT ajanı Mehmet Eymür Kızıldere harekâtının, Özel Harp Dairesinin gözetiminde, kendisi ve CIA ve MİT ajanı Hiram Abas tarafından yönetildiğini açıklamaktadır. *NATO'nun Gizli Orduları* başlıklı kitabında, Daniele Ganser, ajanın Kızıldere'de yaşananlarla ilgili şu sözlerini aktarıyor:

"28 Mart saat 10.00 civarında Ünye'ye ulaştık. Öğleden sonra MİT Müsteşarı Korgeneral Nurettin Ersin, Ankara bölge daire başkanı ve Ankara Bilge'den 6-7 kişilik bir ekiple Ünye'ye geldi. Müsteşar... sorgulamanın MİT mensuplarına yapılmasını... emretti. Gözaltına alınanlar bir an önce netice almak için... fazla hırpalandılar... [Mahir ve arkadaşları] bizi sivil pantolonlarımızdan tanıdılar. 'Sam Amcanın Adamları', 'Faşist MİT'çiler' gibi sözlerle bizi kızdırmaya çalışıyorlardı. Aramızda 150-200 metre kadar mesafe vardı. Biz de onlara cevap veriyorduk. Erlere ise dokunaklı laflarla tesir etmeye çalışıyor, faşist subayların emriyle hareket etmemelerini telkin ediyorlardı".

31 Mart sabahı Kızıldere katliamını protesto etmek için Ankara Fen Fakültesi'nde dersler boykot edildi. Grevciler iktidarı 'faşist' ve 'katil' olarak nitelendiren bildiriler yayınladılar. Dekanın isteği üzerine bir askeri birlik fakülteyi kuşattı. Sıkıyönetim görevlileri 12 grevciyi tutukladı. Sıkıyönetim ilanından sonraki 11 ay içinde bu türden yapılan ilk eylem bu protesto hareketi. Fransa Türk Öğrenci Birliği "14 kişinin karanlık bir şekilde katledilmesini" kınadı. Belçika kralı Türkiye ziyaretini, "Türkiye'de hâkim olan politik gerilim ve üç gencin her an idam tehlikesini" göz önünde bulundurma gerekçesiyle erteledi.

Henüz hazır olmayan bir toprağa vefa, dayanışma ve yoldaşlık tohumlarını ekmek isteyen on gence mezar olan Kızıldere Köyü'nün ise adını değiştirilerek Ataköy yapıldı. Ama doğan çocukların isimlerini değiştirmeye gücü yetmedi kimsenin. Mahirlerde, Cihanlarda, Sinanlarda, Ertanlarda, Ömerlerde, "tepeden tırnağa haklı ve doğru" olanların, "tepeden tırnağa alçak ve yanlış" olanlara karşı kavgası sürmekte.

Onlar, sosyalizm umudunun tüm dünyaya yayıldığı, halkların emperyalizme karşı kıran kırana savaşlarının sürdüğü, ülke içinde emeğin kavgasının yükseldiği bir ortamda sosyalist ahlâk değerlerini yücelttiler.

Günümüzde ise sermayenin egemenliği ağır basıyor ve doğal olarak bu egemenliğin sonucu olan kokuşmuş değerler de. Paradan başka hiçbir şeyin değeri yok bugünün dünyasında. Oysa insana yakışan değerlere ekmek gibi, su gibi ihtiyacımız var. Onların yeniden can bulması ise ancak emeğin sermaye egemenliğine karşı güçlü bir başkaldırısıyla mümkün olacak.

Bu koşullarda, yoldaşlarımızı anmanın en iyi yolu, emeğin mücadelesine omuz vermektir geliyor.

Ankara'da solun ortak adayı, ülkücü Mansur Yavaş değil, sosyalist KAYA GÜVENÇ'tir!..

Şehrimizin silueti yoktur ağbiler... Zira İstanbul gibi içinden derya geçmez; bozkırın ortasına kurulmuştur, rengi de kurşundur. Şu son on yıl içinde şehrimizin havası, anlamı bozulmuş, eski Ankaralı için önem taşıyan bütün semboller yok olmuş, kentin kendine özgü renkleri solmuştur. Bir ibrik-maşrapa-keçi-şelale, duble yol, kaldırımları daraltıp protokol yolunu genişletme, taşralı küçük esnafı başkentin göbeğine taşıma, metroda gündüz vakti avaz avaz Kuran okutma, beton-demir alt-üstgeçit, ithal bitki mekânına dönüşen şehrimiz, şimdi de bir tür İslami Lunapark olma tehlikesiyle yüz yüzedir. Bu tehlikenin sebebini, İ. Melih'in küçükken annesi tarafından muhtemelen hayvanat bahçesine götürülmemiş, salıncaklara bindirilmemiş, kendisine oyuncak alınmaması olmasına bağlıyorum.

Bir insanın yaşayabileceği en büyük hüznü, kendi şehrinin yarım yüzyıldır bildiği yapısının ve insan dokusunun adım adım değişmesi, bildiği ve sevdiği her şeyin yok edilmesi ve yerini özentili arabesk ucubelere bırakmasıdır. Tabii bir de Cumhuriyet'le hesaplaşma azmi, Cumhuriyet'e ait olan her şeyin yerine inanılmaz zevksiz, betondan mamul çakma Selçuklu yapılarının geçirilmesi var...

Ankara, malum, bir öğrenci ve memur kentidir. AKP, kadrolarıyla şehrimize akın ederken kendi memur tabakasını da yaratmıştır. Öğrenciler ise kampuslara hapsedilmiş, şehirle bağlantıları kesilmiştir. Şehrin aydın insanları, orta Anadolu kentlerinin halkı gibi göçe başlamış ya da çatışarak değil de sessizce Ümitköy taraflarına çekilmiştir. Şehrin sokakları meydanları daraltılmış, hayat alanı kısıtlanmıştır. Ankara, emekçiye, öğrenciye, yurtsever aydına kapatılmıştır.

Ah benim Ankaralı kardeşlerim, siz bu şehrin kültür hayatını 60'lı 70'li yıllarda görseydiniz, diyerek yazıya devam edecektim ama ağır nostaljiye saplanmamak için burada kesiyorum.

Yerel seçimlerde Ankara, CHP tarafından sırtından hançerlenmiştir. Şehir halkı, Deniz Gezmiş'e ve her türlü solcuya ağız dolusu hakaret eden ülkücü militan Mansur ile İ. Melih arasında seçim yapmaya zorlanmıştır. Daha doğrusu, şehrimizin ilerici/yurtsever insanları ilk anda böyle bir tercihe zorlandıklarını sanmışlardır. Hâlâ böyle sananlar da olabilir. Okumakta olduğunuz yazıyı da işte bu yüzden,

şehrimizin insanlarını uyarmak için, Mansur ile İ. Melih arasında tercih yapmak zorunda olmadıklarını bir kez daha duyurmak için yazıyorum.

Haziran Ayaklanması'nda "devrim göz kırptı". Ankara'da yerel seçim öncesinde de sosyalistlerin birleşik cephesi göz kırptı. ÖDP, TKP, Halkevi ve EHP bir araya gelerek solun adayını belirlediler. Aslında bu kararda solun niyetlerinden çok, belirlenen adayın özelliklerinin belirleyici olduğunu söylemek abartı olmaz.

Kimsenin itiraz etmeyi aklından bile geçiremeyeceği, herkesin tanıdığı ve sevdiği, herkesin ağbisi olan adaylar vardır. Sosyalist solun Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanlığı'na aday gösterdiği Kaya Güvenç işte böyle birisidir. Kendisi bir makine mühendisidir. 12 Mart döneminde iki yıl tutuklu kalmıştır. 1980'lerin sonunda Sosyalist Birlik Partisi'nin kuruluş çalışmalarına katılmıştır. Uzun yıllar Makine Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyeliği, 1976-1978 yılları arasında TMMOB Genel Sekreterliği, 2000-2004 yılları arasında TMMOB Başkanlığı görevlerinde bulunmuş; TMMOB'un tarihini anlatan bir kitap yazmış; 2001 krizinin ardından kurulan, on beş sendika, dernek ve meslek örgütünün oluşturduğu Emek Platformu'nun dönem sözcülüğünü üstlenmiştir. Kaya Güvenç, Türkiye Komünist Partisi'nin (TKP) üyesidir. Yazar ve çevirmendir. Sosyalist solun, gerçek sosyal demokratların, emekçilerin, öğrencilerin, kendisini sahiden Ankaralı hissedenen herkesin adaydır.

Günümüzde siyasetçi için belirlenen kriterlerin seviyesi çok aşağılara

inmiştir. Mesela bir aday hakkında "hırsız değildir, rüşvet yemez, vatandaşın parasını çalmaz," deniyorsa, o kişinin siyaset için ideal bir şahsiyet olduğu anlaşıyor. Politikacının "hırsız" olmamakla övüldüğü ve övündüğü bir ülkede yaşıyoruz. Vatandaş soruyor: "Bu adama niye oy vereyim?" Cevap: "Hırsız değil." Kriter bakınız!... Herhalde birkaç yıl sonra adaylarını, "bu adam alçak, namussuz, tecavüzcü ve hırsız değildir!" diye tanıttacaklar.

Kılıçdaroğlu da bu şekilde pazarlanmıştır: "Hem temiz, hem de dürüst bir insanoğlu." Başka? Ne düşünüyor, programı ne, sosyal demokrat düşünce içinde yeri nedir? Yok bunlar! Sadece "temiz" ve "dürüst" bir insanoğlu! Buna "çağdaş demokrasi" değil, kabile demokrasisi denir. Türkiye'de parlamenter sistem çökmüştür. Partilerin programları, birbirinden farklı görüşleri yoktur. Parayı bastıran kendini seçtiriyor; çok büyük parayı bastıran; kara

parasını ayakkabı kutularına, kasalara sandıklara sığdıramayan da iktidara geliyor, "Sağlam İrade" falan oluyor. Bunların birbirinden farkı yoktur. Türkiye'nin siyaset sahnesinde bir tarafta sosyalistler vardır, öteki tarafta bütün diğer partiler. Bu yerel seçimlerde de Ankara'da bir tarafta tek başına Kaya Güvenç vardır; öteki tarafta Mansur Yavaş, Melih Gökçek ve diğerleri vardır.

Mansur Yavaş da "çok

dürüst, pek temiz bir adam" diye övülüyor. Önce bir düzeltme yapalım: bu şahıs solun değil, sağcıların, ülkücülerin adaydır ve CHP'li seçmenler bu yerel seçimlerde genel merkezlerinin yaptığı bir oldu-bittile bu adaya mecbur bırakılmışlardır. Ankara'nın bir kasabasında belediye başkanlığı yaparken, bir sermaye grubunun nedeni belli olmayan bir cömertlik sergileyerek döktüğü paralar sayesinde birkaç evi restore ettirmesinin, esnafı hoş tutmasının dışında hiçbir olumlu özellik taşımayan bu şahıs, sosyal demokrat solun bütün değerlerine yabancıdır ve sosyalist solun bütün değerlerine düşmanlığını açıkça ifade etmiştir. Şimdi, üzerinde "Solun tek adresi Mansur Yavaş" yazan altı oklu afişlerden, otuz iki dişini göstererek Ankaralıya sırtıyıyor. CHP, dalga geçecek başka şehir bulamadı mı?

CHP bu şahıs aday yaparak Ankara halkına ihanet etmiştir. MHP'nin genel başkanlığına oynayan adam CHP'nin belediye başkan adayı olmuştur. Bu nasıl bir ilkesizlik ve oportünizmdir! İnsan, savunduğu ilkeler uğruna, bir düşünce uğruna hayatını verir; insan kendi ilkelerini, artık o ilkeler sosyal demokrat mı olur, Kemalist mi olur, her ne olursa, bir yerel seçim kazanma uğruna bu kadar kolay harcar mı? Harcıyorsa, o partinin üyeleri, milletvekilleri, ideologları/teorisyenleri isyan etmez mi?

Ses yok!!

Olay, gayet normalmiş gibi algılanıyor ve kırk yıllık ülkücü-faşist, sosyal demokratların ve solcuların adayı olarak pazarlanıyor. Geçmişte Demirel'in sapına kadar Amerikancı ve sağcı; Ecevit'in gerçekten sosyal demokrat; Türkeş'in samimi bir ırkçı-faşist olduğunu kesinlikle bilirdik. Peki şimdi bu Kılıçdaroğlu'na ve Mansur Yavaş'a ne diyeceğiz? Ne bunlar? İlkeleri yoksa niye siyaset yapıyorlar?

Yerel seçimlerde Sol'un ortak adayı ülkücü Mansur Yavaş değil, Kaya Güvenç'tir. Ankara'da Kaya Güvenç'in karşısındaki adaylar, İ. Melih Gökçek ile CHP'nin ülkücüsü Mansur Yavaş'tır. Ankara'nın İslami bir Lunapark olmaması, Belediye'nin mafyalaşmaması için; "Kendi kaderimizi belirleyebiliriz," diyen Kaya Güvenç'i destekleyelim. Bizi kurtaracak olan kendi kollarımızdır. Bu seçimlerde Ankaralı, direnerek kendini yeniden kuran bir halk olduğunu kanıtlamalı; şantaj ve rüşvetle yönlendirilen bir sürü olmadığını dost düşman herkese göstermelidir.

YAVUZ ALOKAN

ORTAK SOL ADAY

ÖZCAN KAYA GÜVENÇ

Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkan Adayı